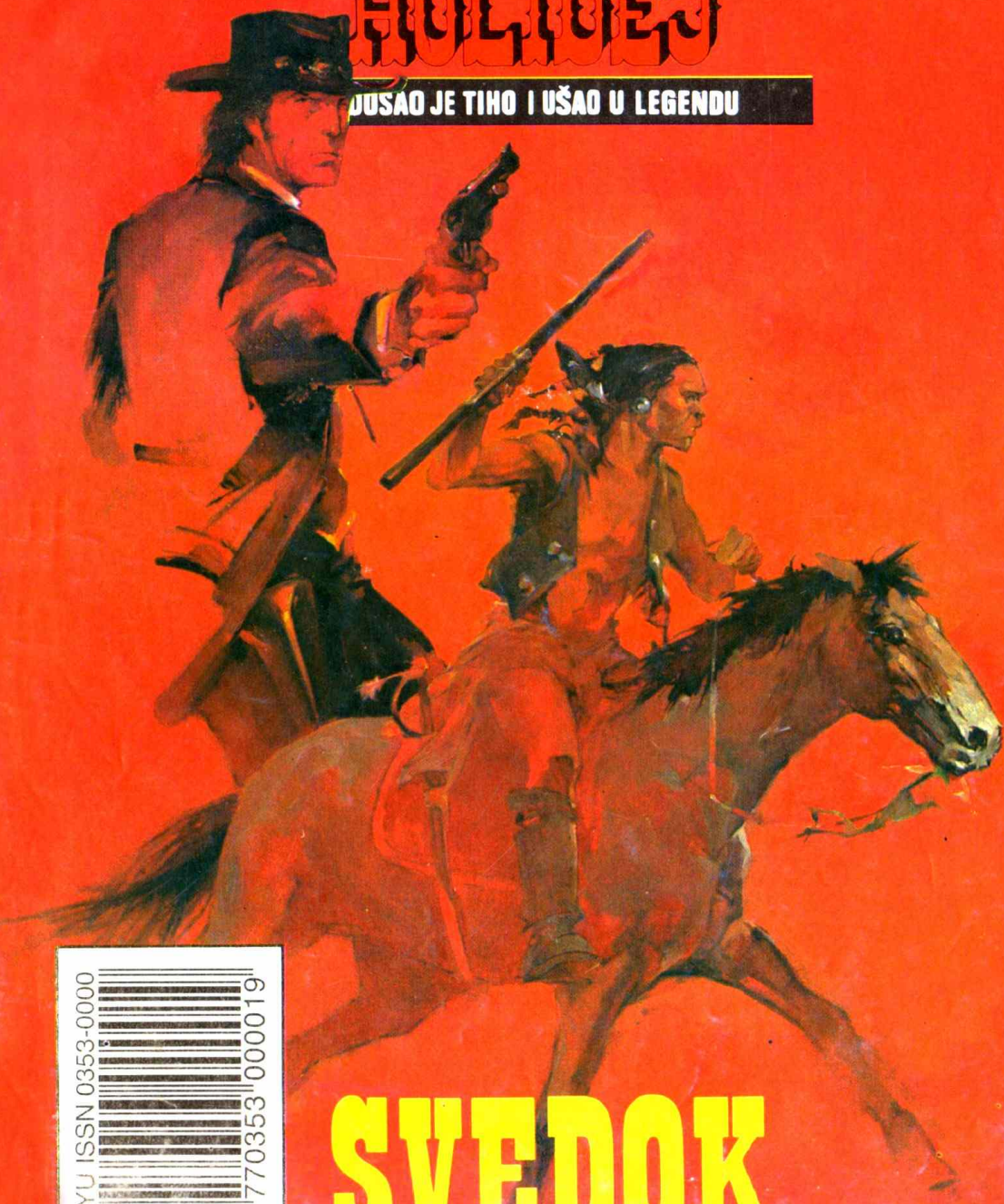

FRENK LARAMI

DOCK HOLLIDAY

BROJ 249 • CENA 22,00 DIN.

POŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

YU ISSN 0353-0000
9 770353 000019

SVEDOK

★ DOK HOLIDEJ ★

KIRK HAMILTON

SVEDOK

FORUM* MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

DOK HOLIDEJ

Broj 249

Glavni i odgovorni urednik
Slavko DRAGINČIĆ

Urednik
Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala
Kirk Hamilton
UNDERCOVER GUN

Recenzija
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Prevod i adaptacija
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Lektor
Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tenički urednik
Đorđe JOVANOVIĆ

Ilustracija na naslovnoj strani
Branislav PERKOVIĆ
Branislav KERAC

Naslovna strana
Ferenc BARAT

Korektori
Marija KEČKEŠ
Julijana BUZOGANJ-KARDOŠ

Štampa: 22. V. 1991.

Tržište: 5. V. 1991.

Izdaje: „FORUM-MARKETPRINT“, DD za izdavačku delatnost, Novi Sad, Radnička 32

Štampa: DP „FORUM“ „ŠTAMPARIJA“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ, Urednik: Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala: Kirk Hamilton – UNDERCOVER GUN

Copyright: UNIVERSUM PRESS

Sva prava se zadržavaju, uključujući prava na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično, ili na bilo koji drugi način.

Mišljenjem Republičkog Sekretarijata za kulturu ovo izdanje svrstava se u tarifni broj 8 Zakona o privremenim merama o porezu na promet proizvoda i usluga (S. L. SFRJ 4/91.)

Već više od pola časa jedan konjanik jahao je pored ograde od bodljikave žice koja se miljama pružala preko travne prerije onemogućavajući prilaz bistroj rečici koja je presecala ravnici. Na prvi pogled ništa neuobičajeno za ovu stočarsku pokrajinu gde je svaki vlasnik želeo da što više vode sačuva za svoje žedno stado, ali ta prepreka smetala je neobičnom konjaniku da ide putem kojim je naumio. Njegov cilj je bio da pre dnevne žege stigne do grada koji se nalazio desetak milja daleko na drugoj strani žičane ograde, a činjenica da ga je u ostvarenju njegove namere ometala jedna obična žičana ograda, kvarila mu je zadovoljstvo koje mu je pričinjavala svota od hiljadu dolara u džepu sakoa od najboljeg tamnog tvida, dobitak iz velike partije pokera koju je prethodnog dana odigrao na stanici Vels Fargo kompanije u Kajuki Bendu. Partija je odigrana u visokom stilu ali to nije bilo ništa čudno za konjanika u besprekorno elegantnom odelu.

Jer taj konjanik nije bio niko drugi do fabulozni pustolov i kockar Dok Holidej.

Pogledom sivoplavih očiju zasenčenih obodom „kalifornija“ šešira, Holidej je već duže vreme tražio neku rupu u ogradi kroz koju bi prošao na drugu stranu, ali se svakim pređenim metrom sve više je dolazio do uverenja da se njegovo očekivanje neće ostvariti. Ograda je bila potpuno nova, postavljena verovatno tek pre dan dva i bilo je malo nade da će negde naići na truo stub ili brešu napravljenu rogovima žedne stoke.

Izbivši na malo uzvišenje video je da problem žičane ograde nije samo njegov. Na stotinu metara daleko uz ogradu se tiskalo stado oko stotinu goveda koja su svojim telima i rogovima pokušavala da savladaju prepreku i dođu do vode. Goveda su očevidno bila vrlo žedna, jer ih od namere da se dočepaju vode nisu mogli zadržati ni oštri vrhovi bodljikave žice ni povici jednog kaubojja koji je pokušavao da ih od ograde udalji. Napokon, to mu je samo delimično uspelo i kauboj je, dobivši minimum prostora, nabacio laso na jedan stub i izvalio ga iz zemlje. Žedno krdo je odmah navalilo kroz prolom gazeći žicu i gurajući pred sobom kaubojja koji je s krdom prešao na drugu stranu ograde.

To se neće svideti vlasniku vode, pomislio je Holidej znajući iz iskustva kakve teške posledice izaziva u stočarskim krajevima nedostatak vode za stoku. Ovde će pasti glava, promrmljao je podsvesno zadovoljan što on lično u to neće biti umešan.

Njegove nade su za kratko vreme po drugi put bile izneverene. Tek što je to pomislio, grmnuo je pucanj i konjanik pred govedima zaneo se u sedlu i pao u plitku vodu. U tišini koja je nastala, pljesak tela o površini vode čuo se kao proročanska kletva zle sudbine.

Holidej je skrenuo pogled u pravcu mesta odakle je hitac doleteo i ugledao napadača. Sedeli su u sedlu, njih trojica, a jedan od njih je još držao pušku prislonjenu uz obraz. Iskrsnuli su izne-

nada iza jednog šumarka žbunja gde su, izgleda, skriveni čekali svoju žrtvu.

No, po svemu sudeći, napadači nisu očekivali prisustvo svedoka svog nede-la jer čovek koji je video kako se zločin odigrao mogao je da ih optuži za ubi-stvo sa predumišljanjem! To saznanje sinulo je u njihovim glavama čim je je-dan od njih pokazao prstom u pravcu Holideja, posle čega su se napadači ma-šili revolvera. Holidej je odmah shvatio da to znači samo jedno: zločinci su hteli da se oslobode neugodnog svedoka a to je za njega bilo isto što i smrtna presu-da.

Istog trenutka, kao po dogovoru, na-padači su se razdvojili levo i desno kao izbačeni iz katapulta i zatvorili mu put za uzmak. Jedinu put koji mu je preo-stao bio je otvor u ogradi i on je dodi-rom peta poterao konja u trk u tom pravcu.

Busijaši su krenuli u napad pucajući iz revolvera. Ali i Dok je već bio u po-kretu, pognut po konjskom vratu dok ga je odmerenim udarcima peta terao da krupnim skokovima zagazi u reku baš tamo gde se nalazila najgušća go-mila uznemirenih goveda. Pod konj-skim kopitama voda je prskala vodo-skocima dok su goveda rikala, skakala i kovitlala se, otežavajući ubicama da precizno nišane. Dok je nastavio da jaše plićakom nastojeći, gde god je to moguće, da stoka bude između njega i revol-veraša. Ovi su, međutim, neustrašivo poterali konje ka njemu, ljuti što ga ni-su oborili sa sedla prvim plotunom.

Dvojica su nastavili da jašu obalom dok je treći nagnao svog konja da skoči u reku, računajući da će sa čistine imati više mogućnosti da na Holideja ispali precizan hitac.

Taj najsmeliji prvi će umreti!

Napadač je ujahao u plićak, ali u tom trenutku krdo se već bilo okrenulo i po-šlo ka obali, tako da je morao da priteg-ne vođice i da se probije između goveda

koja su se gurala i vrtela u krug. Holi-dej se okrenuo u sedlu, i držeći još uvek pognutu glavu izvukao pištolj iz futrole i opalio bez nišanjenja.

Napadačev konj je ustuknuo i propeo se na zadnje noge, jer ga je jedno goveće zakačilo rogom po trbuhu. Jahač je po-leteo iz sedla kao da je odbačen iz kata-pulta. Tek što je dodirnuo zemlju, sko-čio je na noge i potrčao uz obalu hvatajući se rukama za busenje trave. Holi-dejev metak pogodio ga je u slepoočni-cu i on se okrenuo oko sebe, mašući be-smisljeno rukama. Trenutak kasnije mlitavo telo pljusnulo je nazad u reku.

Hrleći da izađe iz rečnog korita, krdo je prešlo preko njegovog tela.

Dvojica preostalih napadača osuli su paljbu na Holideja i jedan kuršum je očešao njegovog konja po vratu. Oprlje-na vrelim olovom životinja je poskočila i Holidej se jednom rukom pridržao za jabuku sedla a drugom rukom je nasta-vio da puca. Metak iz njegovog pištolja pogodio je u čelo konja bližeg napadača i živinče se skrhalo naglavce kao da je udareno maljem. Jahač je tresnuo na zemlju i otkotrljao se ka obali ispustivši u kotrljanju pištolj koji se još pušio. No, uspeo je da ustajući vrlo vešto potegne drugi revolver i ispali jedan hitac na Holideja. Dok je podigao „linkoln“ i ne nišaneći pritisnuo obarač. Pucanj je grunuo i prigušio krik ranjenog revol-veraša koji se zateturio i ispustivši re-volver pao nauznak na travu. Previja-jući se od bolova, nastavio je da jauče stežući levom rukom desnu nadlakticu iz koje se preko zgrčenih prstiju slivala krv.

Treći napadač je zaurloao besno krive-ći lice i okrenuvši svog konja naterao ga je da skoči sa obale, sa ciljem da u padu obori Holideja i njegovog konja. Ali, ovaj kao da se nadao takvom potezu naglo je potegao vođicu i njegov mrkov, slušajući gospodarevu naredbu, posko-

čio je u stranu skoro divljim skokom. Pri tome je posrnuo i pao na bok, no, Holidej je vešto izvukao nogu iz uzengi-
je da ga konj ne bi u padu pritisnuo, a uzde je čvrsto zadržao u rukama. Kada je konj ustao, Dok se bez muke vratio u sedlo.

Za to vreme, revolveraš sa „M. M“ ranča se upinjao da uspravi na noge svog konja koji se koprcalo u plićaku i za trenutak je zaboravio na Holideja. Imao je dosta brige oko svog kljuseta i oko toga kako da ga uzjaše. Kada mu je uspelo da konja uspravi i da bez mnogo nišanjenja ispali nasumice jedan metak u pravcu mesta gde se Holidej nalazi, ovaj je već čvrsto sedeo u sedlu na leđima svog zadihanog konja sa revolverom uperenim na neprijatelja. Revolveraš je raširio oči od iznenađenja i straha i grozničavo zategnuvši palcem oroz na pištolju spremio se da opali, ali je bilo kasno.

Holidej je pritisnuo obarač i revolveraš je poleteo nauznak preko sapi svoga konja koji je uplašeno poskočio. Pljusnuo je u plitku vodu i ostao da leži kako je pao, licem okrenutim ka dnu.

Holidej je okrenuo cev pištolja ka čoveku koga je ranio u nadlakticu. Ovaj je klečao na zemlji još uvek stežući ranjenu ruku. Trenutno nije predstavljao nikakvu opasnost i Dok je pogledom potražio kauboj. Pošto su do tada sva goveda bila izašla uz obalu, nije mu bilo teško da ga ugleda. Ovaj je ležao na leđima dopola u vodi sa glavom na pesku, sklopljenih očiju. Jedna ruka mu je počivala neprirodno zabačena iznad glave, a druga izvijenja ispod tela. Dok je sjahao, u dva skoka se našao pored nesrećnika i pritisnuo kažiprst na njegov vrat. Puls se nije osećao.

Čovek je bio mrtav.

U tome se gore iznad obale začuo bat koraka. Treći čovek je vijugajući bežao obalom stežući zdravom rukom ranje-

nu, očigledno s ciljem da se dočepa konja koji je zaparanog trbuha nemirno šetkao u blizini. Holidej ga je mogao ustreliti bez po muke, ali to nije bio njegov način obračunavanja sa protivnicima. Ispalio je zato hitac beguncu iznad glave. Čovek je ubrzao trk i skoro glavačke dotrčao do svog konja. Jednim skokom koji ga je zbog ranjene ruke morao stajati mnogo bola, skočio je u sedlo. U rukavu crvenim od krvi ruka mu je mlitavo visila.

Holidej je opalio još jedan hitac i tane je prozujalo revolverašu pored uha. Ranjenik je pogledao po konjskom vratu i mamuzama ga divljački poterao preko rečice na drugu obalu. Jezdio je kao da ga gone svi đavoli iz pakla, da bi se dočepao šume.

Ovaj mi za sada neće smetati, pomislio je Holidej stavljaajući nove metke u magacin svog „linkolna“.

Ozbiljnog izraza lica, pogledao je stado koje se već udaljavalo ka ranču, dvojicu mrtvih revolveraša i mrtvog kauboj. Kome nije bilo pomoći. Za njega je sada sve bilo podjednako nevažno: i ranč, i žedna stoka i ljudska nepravda i sve druge muke i patnje ovog sveta. Za njega je životna borba bila završena.

Za njega da, ali šta je sa drugima. Možda je taj čovek imao porodicu, ženu, decu, obaveze. Sve to nije prestalo da postoji i ako je ovaj čovek mrtav najmanje što je mogao da učini to je da o nesreći obavesti njegove najbliže. Pogledao je u pravcu kuda se udaljilo krdo i u daljini ugledao malu ranč kuću sklepanu od brvana. Hteo ne hteo morao je poći tamo iako će mu to oduzeti dosta dragocenog vremena.

Spustio je revolver u futrolu i bacio pobled ka razbojištu. Prema mrtvim busijašima nije imao nikakve obaveze i ostaviće ih njihovim prijateljima koji će se, bio je uveren, vrlo brzo vratiti... i to brojno znatno pojačani. Prišao je

mrtvom konju i pogledao žig na sedlu: „M. M.“ Konjanici su, dakle, pripadali ranču „M. M.“, verovatno nekom većem ranču koji je nastojao da proguta svog manjeg suseda. No, to ga se nije mnogo ticalo iako nije odgovaralo njegovom osećanju pravde. Razmišljajući o igri sudbine koja ga je vrlo često gurala u neželjene sudare i komplikovane ljudske situacije, prišao je poginulom kauboju i natovario ga na njegovog konja koji je još uvek stajao pored svog ubijenog gospodara. Vodeći za sobom natovarenog konja, digao je pogled ka nebu gde su već kružila dva lešinara.

Zebnja kao hladna ruka stegla mu je srce. Obuzela ga je slutnja da loš tok događaja ovim nije završen.

II

Vlasnik ranča „M. M.“, Keš Metju, je bio krupan i naprasit čovek i dok je koraćao dvorištem ka spavaonici to se ogledalo u svakom delu njegovog bića, od vlasi na glavi do malog prsta na nozi. Na ranču „M. M.“ postojale su dve spavaonice: jedna dugačka od drveta sa šindrom pokriivenim tremom koji ju je povezivao sa kuhinjskom zgradom i malom trpezarijom za obedovanje radnika na ranču, uglavnom kauboja koji su na prostranim pašnjacima čuvali i vodili brigu o brojnim raštrikanim stadima.

Druga spavaonica bila je nešto manjeg obima; u stvari, bila je to zgrada sazidana od strane prvobitnog vlasnika, pre nego što je Metju izgradio masivno zdanje koje je sada koristio za stanovanje, u kojoj su obitavali Vern Deker i njegova banda revolveraša i siledžija. Ovi su se držali podvojeno od običnih kauboja, gledali su na njih sa potcenjivanjem i preziranjem i postupali su s njima skoro isto tako kao i sa naseljenicima.

Deker, krupan kao i Metju, samo mišćaviji i znatno surovijeg izgleda, koraćao je ležerno pored svog gazde. On je bio čovek bezgranično uveren u svoju sposobnost da se izvuče iz bilo kakve nezgode, objektivno govoreći vešt i neustrašiv čovek kome je, da bi bio pravi čovek nedostajalo samo jedno: njegova vernost mogla se kupiti. Bio je brz na pištolju i pesnici. Nije gajio simpatije ili saosećanje ni za koga, niti je u njemu bilo moguće probuditi slabost prema bilo kome i nije se ustezao da svoje životinjske talente upotrebi protiv muškarca, žene ili deteta samo ako je za to bio dovoljno plaćen.

– Ko je ranjen? – promrmeljao je Metju dok su se približavali manjoj ogradi.

– Rio! – odgovorio je Deker kratko.

– Ko je ubijen?

– Hondo i Monk Mak Koj.

Metju je progundao. – Mak Koj i nije mnogo vredeo, mada mi se Hondo činio prilično upotrebljivim... više bi mi odgovaralo da je Rio otišao umesto njega.

Deker je ravnodušno slegnuo ramenima. – Mogu da ga se otarasim kad god hoćeš.

– Još ne. Trebaće nam još izvesno vreme. On je naš jedini svedok da je Meverik izazvao puškaranje i da je ubio dvojicu naših.

– A ovo danas?

– Samoodbrana! To je naša priča na kojoj ćemo istrajati.

Deker je klimnuo glavom i otvorio teška vrata spavaonice. Metju je ušao i osvrnuo se po prostoriji tražeći pogledom ranjenika. Ugledao je Ria ispruženog na grubom drvenom ležaju, a pored njega je jedan Indijanac pokušavao da mu komadom šarene tkanine previje ranu na ruci. Videvši Metjua klimnuo je glavom i pokušao da ustane, znajući da njegov gazda voli kada mu potčinjeni ukazuju poštovanje. Pružio je zdravu

ruku da bi se povukao za gornji ležaj i lice mu je pobledelo od napora. Zanjihao se, izgledalo je da mu pretila opasnost da padne. Metju mu nije rekao da sedne i ranjenik je stisnuo zube držeći se očajnički za ležaj dok je stajao pred krupnim rančerom.

Deker je prešao nekoliko koraka preko odaje i stao iza Metjua. – Niste čak ni okriznuli tog tipa, je li? – zapitao je Metju.

Rio je progutao pljuvačku i lagano odmahnuo glavom. – Ne, mister Metju. Skočio je među goveda u reci i nismo mogli...

– Ne želim da slušam tvoja izvinjenja! – prekinuo ga je Metju brzo. Mahnuo je rukom ka Indijancu koji je ćutke stajao.

– Je li završio sa previjanjem ruke?

Rio je klimnuo glavom.

– U redu, gubi se napolje – naredio je rančer Indijancu i ovaj je ćutke uzeo svoje krpe i činiju sa vodom i odgegaio iz kuće.

Metju je ledenim glasom prostrelio Rija. – Evo šta je čvrsta, nepobitna istina za slučaj da se ovde pojavi šerif. Videlite da je Meverik porušio ogradu i kada ste ga vi pozvali da se povuče sa moje strane reke, zapamti to dobro, s moje strane reke, on je počeo da puca... jesi li shvatio?

– Jesam mister... samo jedna stvar...

– To je priča! – presekao ga je Metju. – Nema tu nikakvih „samo“, „ali“ ili slično. Kratko i jasno, ovako kao što sam ti rekao.

Rio je progutao knedlu i poslušno zaklimao glavom. – Da mister, ali, Hondov konj leži mrtav na Meverikovoj strani.

– U tome je stvar, Keš – rekao je Deker odbivši lagano gust dim. Pri tome nije pokazivao nikakav respekt i uživao je u Metjuovoj ljutnji što ga prisno

oslovljava čovek koga on plaća. Deker je znao da Metjua takav način oslovljavanja razdražuje i zato je to i činio.

Metju je stisnuo usne i preko volje klimnuo glavom. – U redu! Hondo je ionako mrtav. On je, dakle, pošao na drugu stranu da popravi ogradu, a Meverik ga je bez ikakvog razloga hladnokrvno ubio. Hondo je bio prvi ubijen. Jasno...? Onda ste vi odgovorili na vatru i ubili Meverika... u samoodbrani.

– A onaj kicoš? – zapitao je Deker.

– Koji kicoš?

– Pa onaj što je ubio Honda i Mek Koja.

– Taj? – Keš Metju je pogledao Dekera sa senkom nadmenog prezira. – To nećemo ni pominjati jer on ne postoji. Jednostavno, nije se nikad ni pojavio.

– Ali... on je... – promucalo je Rio.

– On ne postoji, glupane! – izdrao se Metju. – Još mi samo to treba da u celu stvar uplićemo nekog svedoka. Taj čovek će nestati kao da nikada nije ni postojao. Je li to jasno? Uklonićemo ga pre nego što nešto ispriča šerifu ili nekom drugom.

Rio je klimnuo glavom.

– Ne računam da ćemo imati bilo kakvih neprilika, ali, ovih dana ti prokleti policajci svuda zabađaju svoj nos – nastavio je Metju. – Ti ostani u blizini nekoliko nedelja, Rio. Ako budeš imao nekih tegoba sa rukom, odjaši u grad lekaru. Račun neka dostavi meni.

– U svakom slučaju, bilo bi dobro da ode do lekara, Keš – predložio je Deker. – Tom prilikom bi mogao da ispriča dogovorenu verziju događaja. Priča bi se tako mogla usaditi u svest ljudi pre nego što bismo morali da je ispričamo policajcima, ukoliko se pojave.

Metju je nabrao obrve. Nije voleo što se neki od njegovih plaćenika pokazao pametniji od njega, ali je bio dovoljno bistar da učinjenom predlogu prizna mudrost.

– Dobro. To je razumno. Rio, pozovi onog Indijanca da te kolima odveze u grad. – Zatim je njegov glas postao oštriji. – I nemoj da nešto zabrljaš sa tom pričom.

– Neću, ne brinite – obećao je Rio i stenjući klonuo na svoj ležaj. Zdravom rukom je pritisnuo ranjenu, ali na Metjuovom i na Dekerovom licu nije se pokazao ni trag saučešća ili simpatije.

– Bilo bi bolje za tebe da ne zabrljaš – rekao je rančer hladno, a onda se obratio Dekeru. – Dobro, Vern, ovo smo rešili. A sada pozovi svoje ljude. Poći ćemo da likvidiramo onog umešača i da proverimo da li je Meverik mrtav. I to odmah. Neću nikakve svedoke koji mi mogu pokvariti račune.

– Ideš li i ti sa nama? – zapitao je Deker.

Metju je razmišljao skoro desetak sekundi, a onda je odjednom klimnuo glavom. – Mislim da ću poći. Hteo bih da vidim kako Meverikov ranč propada ... to je lična stvar. A sem toga, hteo bih da vidim kad ucmekate onog nitkova.

Metju i Deker su izašli iz spavaonice ne pogledavši više u pravcu Rija. Ranjenik je zavukao ruku pod jastuk i izvukao upola ispražnjenu bocu viskija. Potegao je dobar gutljaj zadovoljan što neće učestvovati u predstojećem razračunavanju. Nije imao ništa protiv da prima platu za batinjanje i siledžijsko postupanje prema nekolicini jadnih naseljenika, ali kada je došlo do toga da počnu da zvižde kuršumi i leti preje, mnogo je više voleo da ostane po strani.

Kao u ovom događaju sa Džefrijem Meverikom i onim neznancem koji još ne zna u šta se uvalio. Iskreno se radovao što neće više učestvovati u tome. Koliko je mogao da proceni onog tipa, taj se neće lako predati i pre nego što ga Metju pošalje na onaj svet on će dosta

ljudi sa „M. M“ ranča povući sa sobom. Ali, naravno, neće moći da pobeđi.

Na kraju će ipak biti izmasakriran.

III

Holidej je očekivao da će ga ljudi sa ranča „M. M“ goniti ne samo zbog toga što je video ono što nije trebalo da vidi, već i zbog toga što je ubio dva čoveka sa tog ranča. To stočari nikada nikome nisu oprostili pa neće ni njemu i zbog toga je žurio da stigne do ranča mrtvog kauboja, preda telo ubijenog i što pre nestane. Zato je njegovo iznenađenje bilo ne malo kada je, došavši do ranča, kuće od brvana, otkrio da na ranču nema nikoga. I ne samo to već se po neredu u kući moglo zaključiti da je ubijeni čovek na ranču živio sam. Stvari, alatke, posuđe i drugi predmeti za svakodnevnu domaću upotrebu bili su razbacani po dnevnoj sobi i kuhinji, a na zidu iznad komode i na samoj komodi nalazile su se dve puške: jedna vinčesterka „73“ i jedna skraćena dvocevka. Na komodi se, takođe, nalazila porodična slika sredovečnog para i dva dečaka i jedna druga koja je predstavljala ubijenog kauboja ili možda vlasnika ranča iz mlađih dana. Ispred slike nalazilo se pismo adresovano na Džefri Merevika.

Znači tako se nesrećnik zvao. Džefri Meverik.

To je bilo sve. Nikakvog znaka da je neko živio u kući sa Džefrijem, nikakvog traga da ga je neko posećivao.

Možda je to bilo bolje jer niko neće biti ožalošćen, niko neće tugovati za pokojnikom. Ali za Holideja je to bio priličan hendikep jer mu je to nametalo obavezu da ubijenog rančera sahrani. Nije ga mogao ostaviti u kući a još manje napolju. Uzdahnivši duboko, uzeo je jedan ašov prislonjen uz zid i izašavši napolje poveo natovarenog konja do

bašte iza kuće gde je žureći koliko je mogao iskopao grob za nesrećnog čoveka. Sahranio ga je što je bolje mogao, stavio grubo napravljen krst i skinuo šešir da očita pokojniku poslednju molitvu, kada ga je prekinuo topot kopita. Pogledao je u tom pravcu i ugledao grupu konjanika.

Konjanici, njih dvanaestak, dolazili su od pravca reke, verovatno kroz otvor na žičanoj ogradi. Holidej je nabio šešir na glavu i utrčavši u kuću zalupio vrata za sobom. Pogledao je kroz špijunku na vratima. Iz prerije je dolazilo još sedam konjanika i u trenutku kada ih je Holidej ugledao oni su se približavali stadu goveda koje je pasući išlo ka brdima. Napadači su naleteli na stado pucajući iz revolvera ali ne uvek u vazduh već često u životinje. Bilo je jasno da nameravaju da stoku delom pobiju a delom nateraju u stampedo.

Videvši to, Holidej je besno stisnuo zube. Metjuovi ljudi su to činili nekako metodično, kao mašina. Jahali su pored stada i saginjajući se u sedlu pucali iz neposredne blizine govedima iza uha. Jedno za drugim, dvadesetak goveda je palo. Stotinak grla se možda dočepalo brežuljka, jureći bespomoćno trkom očiju izbuljenih od prestrašenosti. Biće sreće ako se zaustave s ove strane Crvene reke – pomislio je Dok.

Sreća za koga? Za Džefrija? Njemu je to sada svejedno. Ali, bilo je žalosno gledati ubijanje nedužnih životinja. Hvala bogu što je konje pustio na slobodu.

Jahači koji su došli sa strane reke sedeli su mirno na svojim konjima, prateći sa pristojne udaljenosti ubijanje stoke. Holidej je shvatio da žele da i on vidi šta se događa i da odmah shvati da nameravaju da ga pregaze i pretvore u prah.

Pa, to je Dok i očekivao, ali nije računao na osvetu na nedužnoj stoci. To je,

verovatno, trebalo da zaplaši ostale protivnike ovih ubica.

Ispred linije napadača koji su stajali van domašaja kuršuma, sedeo je na konju jedan snažan, bolje odeven konjanik. To je verovatno bio vlasnik susednog ranča.

Na njegov znak, konjanici su pošli napred, a on je ostao pozadi na njegovom punokrvnom arapskom pastuvu. Naslonjen na jabuku sedla, veliki rančer je ostao van domašaja metaka kao posmatrač. Holidej je video kako iz torbe na sedlu vadi vojni durbin i prinosi ga očima. Očigledno nije hteo da priđe bliže i rizikuje da bude pogođen, ali, nije imao nameru da propusti ni delić predstojećeg događaja.

Dugačka linija konjanika se počela približavati zatvarajući obruč oko male zgrade ranča i čim su prišli na puškomet, napadači su počeli da pucaju. Čuo je kako kuršumi udaraju u tvrda sasušena debla, a nekoliko ih se odbilo od kamenog zidanog odžaka kamina. Holidej se prihvatio „vinčesterke“ koju, inače, nije često upotrebljavao, jer je njegovo oružje bilo „kolt“. U magacinu je bilo petnaest metaka i jedan u cevi. Zategao je palcem kokot i proturio cev kroz uzanu puškarnicu na kapku. Pokušao je da pogledom nađe vođu revolveraša, ali nije mogao da ga ugleda, i zato je nanišanio jednog napadača koji je jahao konja alata. Nije odmah opalio već je pažljivo nanišanio ne obraćajući pažnju na kuršume koji su se zarivali u debeli hrastov kapak. Nije smeo neoprezno da utroši nijedan dragoceni metak. Pričekao je dok jahač na alatu nije prišao još desetak metara bliže.

A onda je polako pritisnuo obarač i iznad nišana ugledao kako čovek glavačke pada iz sedla i grčevito mlata rukama. Sekund kasnije pogođeni napadač je tresnuo na zemlju i otkotrljao se po travi. Drugi napadač koji je na sjajnom vrancu jahao za njim, imao je

jedva toliko vremena da cimne uzde i skrene svog konja pored oborenog čoveka.

Drugim hicem Holidej je i njega oduvao iz sedla. U tom trenutku sitne iverke odvaljene od drvenog kapka i komadić taneta ogrebali su Holideja po čelu iznad levog oka.

Krv je potekla i on ju je razdraženo obrisao. Napadači su za to vreme divljački urlali, jašući oko kolibe kao što čine Indijanci i zasipali brvnaru kuršumima, onemogućujući mu da digne glavu i uzvрати vatru. Holidej je znao zašto. Druga grupa, bila je za to vreme zaoкупljena rušenjem pomoćnih zgrada i ograda, a možda se pripremala da ih zapali.

Osetio je u nozdrvama miris dima i zaključio da je njegovo strahovanje bilo opravdano. Napadači su odlučili da zapale ranč zajedno s njim. Sledeća će biti na redu brvnara i svi će se koncentrisati na to. Učinilo mu se da je sa zadnje strane brvnare čuo kratko rzanje konja, pa je pritrčao prozoru. Kroz tanak prorez na kapku nije mogao ništa da vidi. Vezao je svog konja suviše blizu kamina da bi iz ovog položaja, kroz uzan prorez na kapku, mogao da vidi šta se događa napolju.

Kuršumi su udarali i zarivali se u brvno, debela hrastova vrata i kapke. Holidej nije zazirao od kuršuma koji su na sve strane zviždali kroz odaju, ali, ako napadači i dalje budu održavali takav tempo paljbe, on neće biti u mogućnosti da im uzvрати. Pošto su bili iskusni u okršajima, neki od njih će obratiti pažnju na puškarnice i čekaće da se kroz otvor pojavi puščana cev. Čim se cev promoli kroz otvor, strelci će osuti paljbu i nateraćе ga da ustukne ne ispalivši nijedan metak.

Pa ipak, postajao je samo jedan način da ga isteraju iz brvanre a to je bila vatra. Holidej je to znao i to su, verovatno,

zaključili i napadači. Ali, da bi potpalili brvnaru, napadači su joj morali prići. Pri toj pomisli, Holidej je odjednom odbacio „vinčesterku“ i dograbio skraćenu dvocevku. Mahinalno je proverio da li je puna i zadovoljio se kad je u cev ugledao dve žučkaste patrone. Za to vreme učestalo je tupo dobovanje olovnih kuršuma na levoj strani prednjeg dela zgrade i Dok je zaključio da će napadači pokušati da priđu sa te strane. Ako je tako, moraće nekako da stvori mogućnost da vidi i prati njihovo kretanje, bez obzira na rizik kome će morati da se izloži. Odmakao se nekoliko koraka od zida i ispalio u kapak jedan hitac iz dvocevke. U zatvorenoj odaji pucanj je zaglušujuće odjeknuo, a na hrastovom kapku zjapila je rupa načinjena snopom olovnih kuglica.

Ta rupa omogućila mu je bolji pogled na dvorište. Pred očima mu se ukazalo nekoliko konjanika koji su se u galopu približavali vitlaujući zapaljenim balkljama da bi raspalili plamen. Proturio je kroz otvor cev dvocevke i ispalio je drugi metak.

Jahač predvodnik je poleteo uvis iz sedla kao marioneta povučena koncem, a zatim je plivao nekoliko stopa kroz vazduh kao krpena lutka, pe ного što je pao na tlo. Ostali su se instinktivno razdvojili i odjahali u stranu, propustivši da bace zapaljive baklje. Čuo je vođu kako ričući glasom naređuje svojim ljudima da još jednom pokušaju i bace zapaljene baklje na drveni krov.

No, do tog trenutka, Holidej je ponovo napunio obe cevi Džefrijeve dvocevke.

Jedan metak je odvalio komad iverka sa drvenog kapka i Dok je instinktivno sagnuo glavu. Ne gubeći ni delić sekunde isturio je cev kroz prozor, ispalio jedan metak nadesno, brzo okrenuo cev i za manje vremena nego što je treptaj oka, ispalio i drugi metak na levu stra-

nu. Začuo je prodoran, samrtnički nji-sak pogođenog konja i kroz dim baruta ugledao jednog napadača kako se, sa krvavom rukom, bespomoćno oklembesenom pored tela, šepajući udaljava. Konj je ostao da leži na zemlji i da se bacaka nogama dok je Holidej za to vreme ponovo punio pušku. Tek što je palcem gurnuo metak u cev, začuo je mukli pad buktinje o drveni krov. U magnoverju je sasuo obe cevi na napadače, ali to više nije vredelo, jer su zapaljene buktinje sada padale sa svih strana i on je uprkos galami i prasku revolvera mogao da čuje kako vatra zahvata suvi krov od dasaka, i da oseti njenu toplotu. Ubrzo zatim osetio je miris dima zapaljene borovine.

Sad je mogao da nastavi da puca do sunčevog zalaska, ali mu to ništa neće vredeti. Brvnara je gorela i vatra se brzo širila. Tu činjenicu ništa više nije moglo da promeni. Bacio je pogled na tavanicu i sa nezadovoljstvom primetio da na nekoliko mesta probija plamen. Zapljusnuo je vodom ta mesta koliko je mogao da dobaci i poliveni žar je zacvrčao, ali vatra se već pojavljivala na drugim mestima. Iskričavi plamčići su poigrali kao da su se s mukom probijaju, rasipajući po podu stotine varnica.

Napolju su, pak, napadači usporili paljbu, svseni da su postigli ono što su hteli. Vatra će ga pre ili posle isterati napolje. Sve što je sada trebalo da rade, to je da se malo udalje od zgrade i sačekaju ono što se neizbežno mora dogoditi.

Holidej je odbacio kratku dvocevku, dograbio pušku i potrčao ka tajnom otvoru u zidu pored kamina. U prolazu je dograbio džakčić sa hranom, nabacio na rame vojničku čuturicu sa vodom i snažno udario nogom presečeni balvan. Presečeni komad nije odmah ispao iz ležišta i Holidej je morao nekoliko puta da ponovi udarac i za to vreme plameni

jezičci su zahvatali krovnu konstrukciju i komadi zapaljene šindre počeli su da padaju u unutrašnjost kolibe. Presečeni balvan je najzad popustio i Dok se hitro provukao, držeći pušku na gotovs. Provlačeći se napolje držao se kamenog odžaka kao zaklona. No, tek što se našao napolju, video je da je njegov mrkov mrtav. Da li se to desilo slučajno ili je neko od napadača smišljeno hteo da mu preseče mogućnost uzmaca, to nije znao.

Zadnja vrata kolibe nalazila su se na drugoj strani kamina i Holidej je računao da će napadači motriti na njih, kao jedino mesto gde bi opsađeni mogao pobeći. Ostao je stoga zaklonjen iza dimnjaka sa puškom u jednoj i džakčićem sa hranom u drugoj ruci, odmeravajući pogledom rastojanje između kolibe i najbližeg šumarka. Biće svakako primećen daleko pre nego što uspe da stigne do njega, ali, morao je da pokuša nešto, bilo šta.

Holidej je jurnuo iz zaklona, protrčao pored goreće kolibe i punim trkom se uputio ka šumarku. Odmakao je od kolibe možda pet koraka pre nego što je izašao na čistinu, da bi mogao da bude primećen. U tom trenutku čuo je promukli rančerov glas.

– Eno ga beži, idioti! – Urlao je rančer gušeći se od besa. – Oborite ga, pucajte, ubijte ga! Ako uspe da pobegne, tako mi boga, skalpiraću nekoga!

Začuo je štekatanje puščane vatre i video kako oko njegovih nogu i ispred njega iskaču vodoskoci prašine. Osetio je lepršave dodire vatre od tanadi koja mu je zviždala oko glave. Koliko je mogao da proceni dok je u cik cak bežao ka zaklonu šumarka, nije mu se činilo da su mu gonioci prišli bliže nego što su bili. Pluća su mu gorela od napora na koji nije bio naviknut, a puls mu je bubnjao u ušima kao udaljena grmljavina, ali, cilj je bio blizu, i već je pod

nogama osećao neki tepih šumske mahovine. Napeo je svu snagu da udvosturči dužinu koraka, dok su kuršumi zviždali kroz granje oko njega, otkidajući lišće i grančice pamukovog drveta. Bio je već skoro tu, u zaklonu, jer mu je preostalo samo nekoliko koraka, a onda, skok glavačke u skrovište drveća... Ali, nikada nije učinio tih nekoliko koraka.

Jedan kuršum pogodio ga je u petu leve čizme i udar taneta mu je poneo nogu u stranu. Izgubivši neočekivano oslonac, Holidej je pao na zemlju udarivši svom težinom ramena o tle. Od udara se okrenuo na leđa i skoro izgubio dah, ali je uspeo da zadrži pušku u rukama.

Konjanici su se približavali sa revolverima u rukama rešeni da ga likvidiraju. Holidej je digao pušku i počeo da puca onoliko brzo koliko je mogao da pokreće ruku i obaci nov metak iz magacina. Šepajući nogom bez štikle, hitao je da se dočepa šume, ne prestajući da sipa kuršume na napadače.

Nije imao vremena da nišani i meci su uglavnom leteli u prazno, ali, video je da se jedan konjanik stropoštao iz sedla i ponovo ustao pritiskajući rukom slabinu. Ne spuštajući ruku sa rane, odgegao je dalje do šumarka.

Uto je iznad glave ugledao lišće pamukovog drveta što je značilo da mu do bezbednosti šume preostaje još samo nekoliko koraka. Ali, i tih nekoliko koraka bilo je mnogo. Udar kuršuma izbio mu je pušku iz ruke i od siline udara utrnuli su mu prsti i obamrla ruka.

Učinio je napor da izvuče revolver iz futrole, ali su mu prsti bili toliko utrnuli da ga je ipustio na zemlju. Izvio se da bi ga dohvatio, ali je vođa revolveraša već bio tu, vitlajući puškom koja se još pušila. Jedan kratak zamah i cev puške se spustila na Holidejevu glavu.

Plavooki kockar se ošamućen skljo-

kao na zemlju. Pred očima su mu zaigrale titrave iskričave varnice, a u glavi je osetio strahovit razlamajući bol. Za to vreme revolveraš Deker je skočio iz sedla tek toliko da omču lasa navuče Holideju na čizme. Ošamućeni kockar je pokušao da sedne i još uvek utrnulim prstima smakne omču sa noge, ali je Deker hitro skočio u sedlo, pobednički podvrisnuo iz sve snage i podbo konja mamuzama.

Konj je jurnuo iz mesta i Holidej je poleteo uvis kao povučen dizalicom. Zatim je tresnuo na zemlju i od siline udara izgubio dah, a Deker je, ni najmanje ne hajući da li će povrediti svoju žrtvu, nastavio da ga vuče niz padinu, goneći pakleno svog konja. Holidej se okrenuo na trbuh i proleteo kroz jednu gustu vrzinu. Napadači su oduševljeno povikali bodreći Dekera poklicima dilvljenja. Kada je Deker vukući ga projurio pored zapaljene kolibe i preko gomile zapaljene šindre, Holideju se učinilo da ga napušta svest. Kada je Holidej kao neko teško đule proleteo kroz vatru, užareni komadi su se razleteli na sve strane rasipajući hiljade varnica. Zatim je to prošlo i onda se Holidej našao u prednjem dvorištu, pokušavajući sve vreme da se pribere, dođe sebi i smakne omču sa nogu.

Ali, sva njegova nastojanja ostala su uzaludna. Konopac je bio zategnut kao da je od čelika.

A onda, odjednom, Deker je prestao da ga vuče i on je ostao da leži na leđima upola svestan šta se oko njega događa. U ušima mu je odzvanjao hor grohotnog smeha.

– Pomislio sam da ćeš hteti da se s njim učini nešto posebno, Keše – rekao je Deker i u njegovom glasu se osetio prizvuk prikrivenog zadovoljstva kao i nešto ranije kada je svog poslodavca nazvao po imenu. Pri tome je sedeo nehajno naslonjen na sedlo i gledao Metjuja u oči.

Krupni rančer je mrgodno pogledao okrvavljenog, prašnjavog i polusvesnog Holideja. Posle kratkog ćutanja klimnuo je glavom.

– Zašto da ne, Verne? Rekao sam da želim da ovaj čovek nestane jednom za svagda. A kako će nestati...

Nasmešio se lukavo, samo krajičkom usana.

– Jesi li ikada čuo za nešto što se zove „Lej del la fugas“?

Deker je upitno digao obrve a većina njegovih ljudi koji su se u međuvremenu okupili oko zarobljenika gledalo ga je s tupim nerazumevanjem. Samo jedan od njih, po rođenju polumeksikanac klimnuo je glavom i obratio se Metjuu.

– Si, don Metju. To je Pravda za begunce.

– Tako je, Paskvale – rekao je Metju šarajući pogledom po okupljenim ljudima pre nego što je pogledao Holideja. – Pravda za begunce... Video sam to za vreme rata. – Jedan veći odred Jenkija poterao nas ja na onu stranu Rio Grande pa smo nekoliko nedelja proveli u Meksiku ležeći zadobijene rane. Nekoliko nas stanovali smo na jednoj haciendi i njen vlasnik se našao u situaciji da kazni jednog od svojih ljudi. Skinuo je tom Meksikancu košulju i vezanog konopcem odvuкао ga daleko u pustaru. Tamo ga je pustio na slobodu i vratio se da sa velikim apetitom pojede svoj obrok i zabavlja nas pričama puna tri časa. Posle toga je sa svojim ljudima pošao u lov na tog Meksikanca. Trebalo im je četiri dana, ali su ga uhvatili. Da mu je uspeo da pobjegne, sačuvao bi slobodu i život. Takav je bio običajni zakon. Ali, nije mu uspeo.

– Šta su mu učinili? – zapitao je Deker.

Metju je slegao ramenima. – Razapeli su ga na jedan veliki kaktus. To je bio njihov način.

Pogledao je u Holideja na zemlji i zlobno se nasmejao. – Biću velikodušan prema tebi... mada ne znam ni kako se zoveš. Zaista, ko si ti?

Sad već sasvim pribran, Holidej ga je ravnodušno pogledao. – Zar je to važno?

– Ne, svejedno je. Rekoh, biću velikodušan prema tebi. Umesto da te ubijem dozvoliću ti da se boriš za život. Daću ti šansu da zaslužiš „pravdu za begunce“.

Metju se grohotom zasmejao zadovoljan što mu je ideja pala na pamet.

Holideju nije bilo do smeha, i dok su Metjuovi revolveraši kliberili, on je još jednom pokušao da skine omču s nogu. Metju je Dekeru dao znak glavom i jedan Meksikanac melez je pomogao Holideju da stane na noge. Dok je ostao stojeći, ali se ljuljao na nogama. Odelo je u poderotinama visilo na njemu, a iz izgrebanih i izranjanih leđa i ramena curila je krv. Pogled mu je odlutao pored Metjua do kolibe. Drvena građevina je sada već bila u celosti zahvaćena plamenom i za kratko vreme od nje neće ostati samo pepeo.

Metju je primetio pravac njegovog pogleda i zlobno se nasmešio.

– Ostaviću zgarište tu gde je – rekao je Holideju. – Ono će biti opomena svakom golaću koji tuda prođe da ne dozvoljavam vašljivim naseljenicima da se približe mom ranču. Svi oni koji ga budu videli znaće da je nekada pripadalo jednom isto tako vašljivom golaću Džefriju Meveriku. Šteta je samo što tvoja smrt neće poslužiti kao opomena nitkovima koji pomisle da golaćima dođu u pomoć.

Holidej ga je pogledao ćutke.

– Ja ću pobeći, Metju – prošaputao je Holidej tiho. – I vratiću se da izravnam račun s tobom.

Za trenutak na Metjuovom licu se ukazao izraz ozbiljnosti i od Holideje-

vog ledenog pogleda osetio je da ga podilazi jeza. Ali, to je trajalo sasvim kratko. Odmah je poterao petama svog konja prema zarobljeniku i izvadio nogu iz uzengije.

Udario je svom snagom Holideja u lice i ovome su noge klecnule. Da ga Deker i Meksikanac nisu čvrsto držali između sebe, pao bi na zemlju. Razliučeni rančer je nestrpljivo dao znak Dekeru.

– Dobro, neka mu bude. Veži ga. Sada je već kasno da ga vodimo u puštinju. Hoću da kad pođe, bude svestan činjenice da mu predstoji čitav dan patnje. Dan od jutra do večeri... sa podnevnim suncem koje peče kao peć.

Deker je bacio pogled na Metjua koji je sedeo na konju.

– Gde ćemo ga zatvoriti za noćas, Keše?

– U podrumu na ranču „M. M“. I veži mu ruke napred, a ne pozadi. Treba da hoda vezan konopcem iza tvog konja, Verne.

Dok je ponovo vezivao Holideja, Deker se neprimetno osmehivao. To mu je odgovaralo.

Sve je bilo u redu dok su išli pored reke. Deker je terao svog konja dovoljno umereno da je Holidej mogao trčkati za njim vezan za ruke konopcem čiji je jedan kraj bio pričvršćen za Dekerovo sedlo. Ali, na nekoliko metara od reke, Deker je zario mamuzu konju u slabinu i jadna životinja je poskočila uz trzaj koji je oborio Doka s nogu. Zarobljenik je svom težinom tresnuo na peščanu obalu. Konj je nastavio da ga vuče za sobom uprkos njegovom upiranju da ustane, zbog čega se samo još više kotrljao, uvijao i prevrtao na zategnutom konopcu, a onda je životinja zagazila u reku, i Dok je zaplivaio kroz plićak. Kri-veći bolno vrat podigao je glavu iz vode

da bi mogao da diše. No, u tom trenutku, konj je stigao do dublj vode i Holidej se skoro utopio. Polučizme napunjene vodom vukle su ga nadole, a Deker je konopac držao toliko zategnut da rukama i šakama nije mogao da učini nijedan pokret koji bi ga održao na površini. Ispružio je očajnički noge, ali nije mogao da dohvati dno. Voda mu se sklopila nad glavom i od brzog kretanja napred, kroz nozdrve mu je počela prodirati voda, izazivajući kod njega refleksi za grcanje i kašalj. Nekako mu je uspeo da za trenutak izroni glavu na površinu i kratkim dahom udahne malo vazduha pre nego što je ponovo potonuo.

Kad ga je Deker izvukao na drugu obalu, Holidej je bio upola ugušen i nije bio u stanju da učini ni najmanji napor da ustane na noge. Kroz ulepljene pramenove kose video je nasilnike sa „M. M“ ranča koji su ga posmatrali, pravili podsmešljive primedbe na njegov račun i šalili se među sobom. Nastojao je da uoči i zapamti detalje na licu svakog od tih ljudi, njihove konje, odela, opremu. Nijedan od tih detalja nikada neće zaboraviti.

Ako se izvuče u roku od mesec dana nijedan od ovih ljudi neće biti živ... dao je sebi čvrstu reč da će biti tako pogledavši na kraju Metjua i Dekera. Naročito njih dvojica. Za ostale mu nije bilo toliko važno, ako bude u stanju da ovoj dvojici vrati milo za drago... sa kamatom.

Kad su stigli na „M. M“ ranč, Holidej je bio svestan. Bačen u dubok podrum, pao je na džakove krompirom koji su se tamo nalazili i ostao tako da leži okrvavljen, odela iscepanog u rite, još uvek vezanih ruku. Teška vrata su se s treskom zatvorila i podrum je zaronio u neproziran mrak. Ali, Holidej toga nije bio svestan. I u njegovoj svesti vladala je duboka tama.

IV

Sunce tek što je bilo izronilo na istoku, a Holidej je obnažen do pojasa, izgribanog i ugruvanog tela koje je na jutarnjoj žućkastoj svetlosti izgledalo još strašnije, stao vezanih ruku na ivicu pustare. Bio je okružen revolverašima lešinarima, a na svom punokrvnom arapskom ždrepcu, skoro dodirujući Doka nogom po ramenu, sedeo je Keš Metju.

– Priznaj da sam velikodušan, čoveče – rekao je Metju smeškajući se cinično. – Uzeli smo ti novac koji će ovim ljudima biti dovoljno za piće bar mesec dana, onu finu tabakeru koju si sigurno od nekoga ukrao, kao i revolver koji je zaista pravo oružje za pravog gospodina, ali... dozvolio sam ti da zadržiš čizme i pantalone... Ne kažem da su čizme baš naročito dobre, pošto im nedostaje jedna štikla, a i donovi su tanki, više salonski. Uopšte ti si neki salonski dasa rekao bih. A to ti neće mnogo vredeti ovde u preriji. Kao ni te fine čizme na ovom terenu gde su stene oštre kao noževi. Za nekoliko časova će ti se raspasti... ne mogu da ti dam nikakvo oružje, a, naravno, ni šešir. To ne bi bilo u skladu sa pravilima običaja, a voda i hrana su tvoja briga. Sve u svemu, ne možeš se požaliti da ti nisam dao šansu.

Nasmejao se glasno i nekolicina drugih su mu se pridružili. Holidej ih je pogledao očima koje su pretile kao otvor cevi zapetog revolvea.

Izbegavajući Holidejev pogled, Metju je izvukao veliki srebrni časovnik iz džepa na prsniku i krenuo ga prema svetlosti da bi video kazaljke.

– Od ovog trenutka imaš tri sata prednosti da pobegneš! Posle toga polazimo za tobom.

Ljuljajući se na nogama od slabosti, gladan i žedan, jer nije jeo ni pio od juče ujutro, Holidej je još jednom pogledao Metjua i Dekera očima iz kojih je

ledila pretnja strašnom odmazdom. Zatim se okrenuo i pošao ka pustari, šepajući na levu nogu, jer je u toku jučerašnjeg bežanja izgubio štiklu. Gledajući taj prizor, revolveraši sa „M. M“ ranča su se grohotom nasmejali. Bezdušnim nasilnicima činilo se smešnim šepanje i posrtanje čoveka ogoljenog do pojasa.

– Ako nastavi da se kreće ovom brzinom neće nam trebati više od jednog časa da ga uhvatimo – primetio je Deker.

Metju se namrštio. – Da. Neće u tome biti nikakvog uživanja – Izvukao je iz futrole svoju izgraviranu „vinčesterku“ i prineo je ramenu. Kratko ali pažljivo je nanišanio i opalio. Tane je diglo prašinu nekoliko stopa daleko od Holideja ali begunac je nastavio da hoda kao da se ništa nije desilo. Metju je ispalio još jedan hitac i ovaj put je tane udarilo samo nekoliko santimetara od Dokove leve čizme. Ali ništa nije moglo da poremeti Holidejevu ledenu hladnokrvnost. Ovo mu nije bilo prvi put da gleda smrti u oči i neće dozvoliti krvnicima da uživaju u njegovom strahu. Dvojica ili trojica revolveraša izvukli su revolvare i ispalili nekoliko hitaca u vazduh, goneći na taj način Holideja da trči, ali ni to nije imalo efekta.

– Dosta! – rekao je Metju nezadovoljno. – Vratimo se na ranč da doručujemo. Neka se niko ne vraća ovamo dok ja ne kažem da je došlo vreme za polazak. – Prošarao je pogledom po ljudima oko sebe. – Kroz tri časa nema više nikakvih ograničenja za lov na čoveka. Dacu sto dolara nagrade onome ko ga dovede... živog ili mrtvog!

Obećanje nagrade izgleda da je zadovoljio revolveraše i oni su između sebe nastavili razgovor praćen smehom i surovim šalama. Metju i Deker su jahali na čelu grupe koja se vraćala na ranč.

Holidej se nije osvrtao. Znao je da će mu dati tri časa prednosti. U svakom

slučaju, i ljudi sa „M. M“ ranča morali su da se pripreme za traganje u pustiji. Ni oni nisu mogli, ništa više nego Holidej, zaći u pustinju bez rezerve hrane, vode: ako bi nekom neopreznosti to ipak učinili, vrlo brzo bi se našli u sličnom položaju kao i begunac.

Više od deset minuta sedeo je na zemlji istežući i masirajući noge koje su ga bolele od hodanja bez jedne potpetice. Za to vreme je nekoliko puta bacio pogled u pravcu odakle je došao, ali kroz treptavu jaru koja se već počela dizati s ugrejanog pustinjskog tla nije video nikakvog znaka od Metjua ili njegovih ljudi.

Izvukao je nož zadenut u saru čizme. Sreća što su mu dozvolili da zadrži čizme i što ga nisu temeljnije pretresli.

Oštricom noža Holidej je skinuo potpeticu i sa druge čizme. Ako ništa drugo, time će izravnati visinu obuće i olakšati hod. Zadenuo je nož za opasač i ustao. Pogledom je odmerio visinu sunca koje je lagano klizilo po plavobelom nebu. Počeće da greje i sipa vrele zrake tek kroz jedan čas ili možda čas i po.

Bila je to jedna Metjuova greška. Suviše rano ga je pustio na slobodu. Učinio bi pametnije da je sačekao da jutro poodmakne ili čak i nešto više, kad sunce postane stvarno vrelo. Qvako, mogao je da pređe prilično veliko rastojanje pre nego što počne da se znoji i pre nego što dnevna vrelina iscrpi iz njega životno potrebnu tečnost i dovede organizam do dehidracije.

Znao je da će doživeti pakleno teške časove tamo u pustari, ali sa šansama pedeset pedeset bio je uveren da će uspeti da preživi. Dok Holidej je bio čovek koji se nije libio nikakvog posla i u toku godina proživljenih na Zapadu nije sve vreme proveo u krevetu i za kockarskim stolom. Nekoliko meseci je živio kao lovac sa Apači Indijancima i

jednom je, s ono malo instrumenata koje je uvek nosio sa sobom u torbi, zašio rasporeni trbuh. Iz zahvalnosti za spašeni život, Apač mu je pokazao mnoge načine kako da se u bezvodnoj vreloj pustinji preživi bez rezervi hrane i vode. To mu je znanje posle toga dva puta koristilo. Bez njega, sasvim sigurno da bi danas bio mrtav.

Bez hrane je mogao svakako još dan ili dva. Njegova najhitnija, neodložna potreba bila je voda: voda i neka zaštita od sunca. Mada sunčani zraci još nisu bili zaslepljujući uskoro će to postati, a dobar vid je za njega bio od životne važnosti, s obzirom da je u isto vreme bio i lovac i lovljeni. Morao je biti sposoban da zapazi i najmanji znak Metjuovih ljudi. A isto tako bilo kakvu životinju ili biljku koja bi mu mogla pomoći da preživi. Ovu pustaru nije poznavao, upravo poznavao je sasvim malo, ali je umeo da „čita prirodu“ i otkrio je sitne znake koji su nagoveštavali hranu, vodu ili sklonište.

Možda su mu ono kupanje i gutanje vode u reci nešto koristili, razmišljao je. Preko noći su ga ostavili u mokrom odelu i koža je dobrim delom upila vlagu iz odela, što je moglo biti isto tako dobro kao da je pio vodu. Bio je žedan i gladan, ali nije dozvolio da ga pomisao na to zaokupi. Kad je primetio da diše brzo i da mu je zbog toga potrebno da otvara usta čime bi otvorio put vrelom i suvom pustinjskom vazduhu, zastao je da se odmori, a onda nastavio sporijim korakom.

Nije išao u bilo kom pravcu tek samo zato da bi išao. Po položaju sunca, upravljao se prema severu, ali je nameiravao da napravi širok blag luk prema severozapadu kad se za to ukaže prilika. Zbog jednog razloga: na toj strani nalazile su se samo dve ili tri stanice poštanskih kola, i Metju je mogao očekivati da će se begunac uputiti u pravcu

istoka, tamo gde su se nalazili gradovi, naselja i železnička pruga, stočni put za dogon stoke s usputnim poljima i vetrenjačama za vađenje vode. Ako bi se uputio ka severozapadu, morao bi preći venac strmih bregova i jaruga u kojima je jara žarila kao u peći, i jedina voda koja se tamo mogla naći nalazila se u rupama koje bi čovek iskopao tamo gde se nadao da će doći do vode, ako bi je uopšte bilo.

Pa dobro, Holidej je zaista namera-vao da se tamo uputi i računao je da će na uzvišenju provesti dobar čas, ali to vreme neće biti izgubljeno. To vreme će iskoristiti da se pripremi za pustinju koja se prostirala iza uzvišenja. Biće to jedina mogućnost da učini ono što treba da učini, a znao je da gonjenje neće početi još dosta dugo. Računao je da ima još uvek više od jednog časa do trenutka kada će Metju dati znak da lov na čoveka počinje, a to vreme, dragoceno vreme bez napetosti zbog neposredne opasnosti, treba da iskoristi.

Stigavši do uzvišenja usporio je hod i s bolnim naporom uzverao se uz vulkanske stene. Vrelo kamenje skoro da mu je peklo ruke. Disao je teško, otvorenih usta, osušenog grla kao da je udisao dim logorske vatre. Pa, to mu vrlo brzo predstoji.

Na jednom mestu našao je parče hladovine ispod velike stene i seo u hlad. Nije imao vremena da se sasvim izduva ili da odmori mišiće. Nije se usuđivao ni da skine čizme, jer se bojao da su mu noge otekale od hodanja i da ih više neće moći da navuče. Potražio je u neposrednoj blizini malo suvog žbunja, išcepao jednu suhu granu u tanke iverke, a zatim među kamenjem potražio komad kremena. Koristeći dršku noža kao kresivo, kresao je varnice iznad gomilice iverja tankog kao papir, sve dok iverje nije počelo da se puši. Opreznim duvanjem razario je varnice u plamičak i od-

mah preko njega stavio suvo žbunje. Posle pola minuta vatra je veselo puketao, dodajući vrelom danu još više toplote.

Dok je vatra dogorevala, Holidej je prošetao po visoravni tražeći rastinje. Kaktusi su bili ogromni i zato verovatno nisu u sebi sadržavali veću količinu tečnosti, ali, našao je jedan na kome je raslo nekoliko plodova. Pažljivo je počeo da ljušti jedan plod i pljuvačka mu je napunila usta kad je plod počeo da se pomalja iz kore. Stavio ga je u usta i progutao prvi zalogaj. Dok je žvakao, oljuštio je još jeda plod, pa još jedan, sve dok nije pojeo sve što se našlo na kaktusu: pet plodova. Creva su mu krčala dok je nožem dubio kaktus da bi došao do srži drveta. Izvadio je komad srži i stavio ga u usta. Bio je prilično vlažan i on ga je žvakao sve dok ga nije samleo u strugotinu. Ispljunuo je ostatak. Da je pokušao da proguta srž, sigurno bi se zadavio. Odsekao je nekoliko komada srži s tim da ih ponese sa sobom.

Zatim se vratio do vatre koja je dotada sasvim dogorela i pretovrila se u žar i pepeo.

Vrhom noža razgrnuo je žar i napravio gomilicu pepela. Zatim je ponovo počeo da žvače kaktusovu srž i sluzavu tečnost ispljunuo u pepeo. Zamesio je pepeo i tečnost i tako zamešenu kašu razmazao ispod očiju i po obrazima. Mrka smeša će smanjiti bleštanje svetlosti i zaštititi mu lice od sunčanih zraka. Na isti način, zamešao je još kaše koliko je mogao, i razmazao je po već pocrvenelim ramenima. Osetio se mnogo bolje. Pogledao je ka suncu i zažmorio od njegovog užarenog bleštanja. Bilo je vreme za polazak, ali pre nego što pođe, hteo je da učini još nešto. Prošetao je po okolini prevrnuo nekoliko kamenova, razgrnuo nekoliko žbunova i zavirio u nekoliko rupa, tražeći nekog

guštera ili možda zmiju. Sve vreme je držao zamahnutu toljagu spremnu za udarac. Ali, nije našao ništa. Ničeg živog na tome bezvodnom ispečenom komadu zemljine kugle.

Morao je da pođe u pustinju bez ikakve zalihe hrane.

Napunio je džepove pantalona komadima kaktusove srži, a jedan veliki komad je poneo u rukama. Zatim je umornim korakom pošao niz padinu uzvišenja i zakoračio u pust bezličan predeo, računajući da je došlo vreme za početak gonjenja. Keš Metju je verovatno već dao znak da počne lov na čoveka.

V

Keš Metju je zategao vođice svog punokrvnog arapskog pastuva i zažmirivši očima ispod širokog oboda šešira zagledao se u pustinju. Usne su mu bile suve, i ispucane, a na najdubljoj pukotini crnela se mala mrljica zasušene krvi. Ovlažio je bolno mesto odebljalim jezikom i glasno opsovao. Čuvši da se neko spušta niz padinu, okrenuo se u sedlu i ugledao Verna Dekera.

– Dakle? – zapitao je Metju sa nestrpjenjem kad se njegov pomoćnik približio.

Deker je odmahnuo glavom. – Ni traga, Keše.

– Gde, do đavola, može da bude? – zapitao se Metju glasom hrapavim od razdraženosti i žeđi, jer su gonjoci bili primorani da smanje na minimum dnevni obrok vode. – Prokletstvo! Prošlo je više od dva dana, a taj čovek je još uvek slobodan!

– Možda nije živ – primetio je Deker.

Metju ga je pogledao kratko. – Ako je mrtav, onda hoću da budem siguran u to. Nađite njegovo telo i donesite mi ga!

– Ne možemo da nađemo telo kad ne možemo da nađemo njegov trag, Keše –

odgovorio je Deker bez oklevanja. Zbog suvog grla i on je govorio promuklo i hrapavo. – Nema ni traga od njega još od momenta kad je napustio ono uzvišenje na kome je ložio vatru. A ne znamo ni zašto je ložio vatru. Nema znakova da je nešto kuvao, ili da je spremao neko jelo, a sigurno je da je nije zapalio zato da se zagreje.

– Ostavi se viceva, Verne! – presekao ga je Keš. – Očekivao sam da ćemo toga čoveka naći mnogo ranije, a nismo ga našli ni za dva dana. Ne volim da me neko pravi budalom. Najmanje volim da me pravi budalom čovek koji možda umire od gladi i žeđi i opekotina od sunca!

Deker je slegnuo ramenima. – Sve vreme traganja bio si sa nama, Keše. Video si i sam da smo učinili sve što smo mogli. Mora da u njemu ima indijanske krvi, ili je hrčak ili tako nešto...

– Slušaj, rekao sam ti već da prestaneš da zbijaš šale! – Metjuovo lice se izobličilo od ljutine, ali se sa dosta npora rančer savladao. – Dobro. Reci ljudima da nastave traganje. Udvostručiću nagradu. Onaj ko ga nađe dobiće dve stotine dolara. Ja ću se vratiti na ranč i narediću da vam se donese još hrane i vode.

Deker je griznuo usne. – Ne verujem da će se ljudima ta naredba baš mnogo svideti, Keše, čak ni uz izgleda da zarade tih dve stotine dolara. Dosta im je lomatanja po pustari, i spremni su da se vrata.

– Nema vraćanja dok ja ne kažem! – dreknuo je Metju. – Reci im to! Ostaće ovde i nastaviće traganje sve dok čovek ne bude nađen, živ ili mrtav. Ali, biće nađen pre nego što prekinem poteru. Reci im to, Verne!

Okrenuo je konja i u galopu odjahao od Dekera, koji je samo klimnuo glavom i uzdahnuo. Zatim je i on okrenuo konja i odjahao ka liniji tragača rastegnutoj u pustari.

*

Holidej nije znao koliko će još dugo izdržati da hoda. Do sada je bežao tri dana i u tome ga je služila đavolska sreća.

Prvog dana kada je sunce visoko odskočilo, on je došetao do jedne skrivenne plitke uvale i smestio se pored podlokanog zida. Tamo u dubokoj senci sažvakao je malo kaktusove srži i zadremao uprkos nastojanju da ostane budan. Trgao se kad je kroz dremež čuo topot kopita. Osetio je podrhtavanje terena pod konjskim nogama, ali, nijedan od konjanika nije sišao u vododerinu, a procep u obali nije bio vidljiv sa mesta gde su konjanici stajali. Pošto nisu mogli da primete ni tragove nogu koje je Holidej brižljivo, izbrisao, gonioci su samo projahali levo desno i udaljili se.

Znajući da je za trenutak potpuno bezbedan, dopustio je sebi da zaspri, a kada se probudio, bilo se sasvim smarčilo. Bio je gladan i žedan, pa je sažvakao još komad kaktusove srži da ublaži žeđ, trudeći se da zaboravi na bol u stomaku. Posle toga je oprezno izašao iz procepa i vododerine.

Bilo je lakše kretati se noću, mada se zbog mraka nekoliko puta sapleo na rupe u zemlji i prepreke koje nije mogao da vidi. Verovatno da je u pomrčini prošao i pored nekih izvora hrane. Računao je da je pre zalaska meseca prešao nekoliko milja, a onda mu je put osvetljavala samo slaba svetlost zvezda, ali je nastavio da hoda, svestan da pod tim uslovima može preći veće rastojanje nego preko dana.

Kada je osvanulo jutro, našao se milju daleko od izlomljene linije brda koje će morati da pređe. Idući sve dalje, našao je jednu pećinu dovoljno veliku da se u nju ceo zavuče. U dubini te pećine

utočište je našla i jedna zmija zvečarka i Dok je pokušao da je ubije toljagom, ali je za to bio suviše slab, a zmija je sa svoje strane bila zainteresovana samo za bekstvo. Dok se zavukao unutra i na prijatno hladnoj steni, sa rukom pod glavom umesto jastuka, čvrsto zaspao.

Kad se probudio, dan je još trajao, ali po intenzitetu i boji svetlosti, Holidej je zaključio da mora biti kasno popodne. Nešto ga je trglo iz mrtvačkog sna, ali šta? Onda je začuo to što ga je probudilo: topot konjskih kopita. Dopuzao je do izlaza i pogledao kroz pukotinu između otvora pećine i kamena koji ga je zatvarao. Ugledao je dva jahača, dvojicu nasilnika sa „M. M“ ranča koji su se deći u sedlima pili vodu iz čaturice.

– Prokleta gubljenje vremena – žalio se jedan. – Nije bio toliko lud da pokuša da pređe ova brda. Iza njih nema ništa sem nekoliko poštanskih stanica. Nikada mu ne bi uspelo da ih pređe.

– Ali, nismo našli nikakve tragove ni u drugim pravcima – odgovorio je drugi. – Zato je gazda naredio da pokušamo na ovoj strani... i, lakše s tom vodom, druškane. To je sve na šta možemo računati dok se ne pridružimo našima.

– To je ono što nameravam da učinim iz ovih stopa!

– Čekaj! Još nismo dovoljno pretražili ova brda!

– Ti ih pretražuj ako hoćeš! – rekao je prvi čovek i zatvorivši čaturicu udarom šake okrenuo konja. – Ja neću da gubim vreme i živce. Jednostavno, nije bio lud da se uputi ovamo. Otišao je u pravcu naselja i rančeva. Adios!

Revolveraš je lagano odjahao, a drugi revolveraš se kratko vreme kolebao, i onda glasno opsovao i odjahao za svojim prijateljem.

Holidej je odahnuo. Ni sam nije bio svestan da je od napetosti zadržao dah.

U brdima je bilo jaruga i klanaca pri čijem dnu je našao nekoliko pećina sa

lokvama ustajale vode. Voda je bila bljutava i Dok je popio samo nekoliko gutljaja uzdržavajući se s mukom da se ne napije koliko želi. Ali, snagom volje, obuzdao je žeđ. Izašavši napolje, prešao je pogledom uz i niz jarugu dok nije ugledao jedno mesto u senci, gde je iz zemlje rasla kržljava puzavica. Kamenom je počeo da kopa rupu i na dubini od tridesetak santimetara u nju je počela da navire voda. Kopao je još malo, a onda sačekao da se rupa napuni. Zag-njurio je lice i utolio žeđ punim gutljajima, a ostatak vode prolio je na svoje izmučeno telo.

Među stenama je našao i ubio jednu zmiju i ispekao je na maloj vatri naloženoj u pećini, pazeći da se dim razredi pre nego što izađe napolje. Te noći nastavio je put sa komadima pečenog zmijskog mesa u džepovima, celog tela premazanog mešavinom pepela i neke vrste zmijske masti, krvi i sluzi iscedenih iz njenog tela. Ta mešavina ili pasta prilično je zaudarala, ali Dok je računao da je i to bolje nego biti opečen sunčevim zračenjem. Od pruca puzavice ispleo je neku vrstu šešira, a nekoliko grančica je pustio da mu vise niz vrat. Bilo je pravo čudo koliko je lakše putovao preko dana s tom opremom nego bez nje.

Nije imao ništa u čemu bi nosio vodu, ali je po kruženju ptica u visini prosudio da je mora biti još u blizini. Ohrabren time, počeo je da se penje i spušta uzbrdo i nizbrdo. Kroz tanak don osećao je oštre vrhove stena koje je prelazio.

VI

Mesto zvano Ajron Ridž sužio je kao odmaralište i stanica na liniji dilažanse Gart Stejdž Lajn koja se pružala kroz Teksas od Santa Fe u Nju Meksiku do

El Pasa, a zatim vijugavo nastavljala do Independensa u Misuri i skretala nazad do Denvera u Koloradu pre nego što je krug završavala opet u Santa Fe.

Stanica se stastojala od jedne dosta velike zgrade zidane u meksikanskom stilu, koja je služila kao odmaralište za putnike, a u isto vreme i kao dom za poslužioca postaje, Džeda Samersa i njegovu kćer Meri. Tu su bile štale i korali za konje. Zatim jedna dugačka koliba u kojoj su putnici mogli da prespavaju na ležajima napravljenim u stilu velikih rančeva, kovačnica i kolarska radionica za opravku poštanskih kola, i na kraju jedna vetrenjača i zidani rezervoar sada do pola pun prljave vode.

Džed Samers je držao nekoliko krava i koza za svoje i Merine potrebe. S vremena na vreme zaklao bi neko june za potrebe gostiju, ako su bili voljni da plate ekstra cenu za taj luksuz. U maloj bašti iza zgrade, Meri je gajila potrebno povrće čije je održavanje tražilo dosta vode, ali, je zahvaljujući svojoj predanosti i trudu, uspevala da odgaji dosta dobar krompir i nešto zeleniša.

To popodne ona je sa puno pažnje zalivala jednu leju krompira, razmišljajući kako bi mogla da razapne neku platnenu nastrešnicu i svojoj bašti napravi malo hlada. Pljusnula je na leju ostatak mutne vode iz drvenog vedra, a zatim pošla do zidanog bazena i privezala konopac za dršku, pre nego što je vedro spustila u vodu.

Posle nekoliko trenutaka, dovoljnih da se vedro napuni, potegla je konopac i izvukla vedro iz vode, osluškujući zvonjenje čekića o nakovanj koje se čulo iz kovačnice. To je njen otac pokušavao da namesti okov na istrošenom točku kočija. Kovao je sve sporije, pomislila je. Starost se uvlačila u njegovo telo i Meri nije znala koliko će još biti u stanju da izdrži naporan rad na stanici. Dilažanse su sada prolazile mnogo češće

nego ranije, a po redu vožnje, često se događalo da kola stignu u stanicu u ponoć ili u rane jutarnje časove. Svi su tražili promenu zaprege, a kad-kad je trebalo izvršiti neodložene sitne popravke na kolima. Naravno da su i umorni putnici tražili kafu ili da na brzinu nešto prezalogaje, bez obzira na doba dana ili noći. Za nju je to bilo dosta zabavno, ali, starom Džedu posle sveg teškog posla, koji je morao da uradi preko dana, noćno ustajanje i bdenje nije izgledalo podnošljivo. Pritisak na stanicu će se još i povećati kada Gart Stejdz Lajn otvori novu ekspresnu liniju o čemu je Volt Gart baš vodio pregovore. Ta linija bi prolazila kroz pogodnije predele i putovanje bi za putnika bilo znatno komfornije. Istina, u pregovorima je došlo do nekog zastoja, što je Meri u ovom trenutku dobrodošlo, ali, pre ili posle, linija će biti otvorena i broj putnika će se povećati. Sem toga suškalo se da „Vels Fargo“ kompanija želi da kupi Gartovo preduzeće. Ako se to dogodi...

Meri Samers je dohvatila vedro rukom, ali joj je iznenada zastao dah u grlu. Ispustila je vedro koje se zvečeći otkotrljalo niz klizavu stranu nazad u vodu. Razrogačenih očiju, ugledala je kao skamenjena kako se, na drugoj strani rezervoara, zgrčeni prsti nečije ruke mlitavo hvataju za blatnjavu ivicu. Ustuknula je kada je čula stenjanje i kada se iznad ivice rezervoara lagano pojavila jedna ljudska glava.

Kosa te glave bila je prljava i slepljena ispod primitivno ispletenog šešira koji je više podsećao na suncobran nego na šešir i, u prvom momentu, ona se zapitala da li je taj čovek Indijanac ili Crnac. Primetila je da se ispod crnih premaza naziru delovi bele kože, po čemu je zaključila da pred sobom ipak ima belca. Belca, ali krajnje iscrpljenog i jedva živog.

– Tata! – doviknula je glasno, ne skidajući oka sa osobe koja se s mukom vukla uz zemljanu ogradu bazena, stenjući od napora. – Tata, dođi brzo!

Džed Semers je istrčao iz kovačnice vitlajući teškim čekićem kao oružjem. Dok je žurio ka mestu gde je stajala njegova kći, kožna kovačka kecelja mu je landarala oko nogu.

– Šta je, devojko? – doviknuo je upitno, dok je zadihan trčao uz uzvišenje. – Indijanci?

Meri je pokazala prstom na drugu stranu rezervoara i Džed je širom otvorio usta. – Gospode Bože!

Holidej je učinio poslednji napor da se digne na vrh zemljanog uzvišenja. Oči su mu bile širom otvorene ali je sve pred sobom video kroz maglu. Čuo je nejasne glasove i video kako mu se ivicom rezervoara približavaju neke neodređene maglovite senke. Hteo je nešto da kaže, ali su mu iz grla navirali samo isprekidani neartikulisani glasovi.

Nemajući snage da se zadrži, kliznuo je niz ovlaženu ivicu rezervoara i pljusnuo u blatnjavu vodu.

– Brzo tata! Udaviće se!

Džed Samers je odbacio čekić, preskočio zid rezervoara i kliznuo u vodu koja mu je dopirala do iznad kukova. Dohvatio je rukom Holideja za kosu i izvukao mu glavu iz vode. Pošto ga je naslonio na zid rezervoara, zagledao se u suncem opečenog čoveka.

– U rđavom stanju je, kćeri. Izgleda kao da je pešice prešao pustinju. Pogledaj mu čizme! A i tabani su mu isečeni. Po poderotinama na pantalonama rekao bih da je poslednje milje puta prešao puzeći!

– Hajde da ga unesemo u kuću, tata. – Ne misleći o tome da će uprljati i pokvariti haljine, Meri je skočila u bazen da pomogne svom ocu.

Keš Metju je kao oluja izjurio iz svoje kancelarije na ranču, gurnuo na vrata i trupkajući nogama izašao na trem. Ozbiljnog izraza lica i ledenog pogleda pogledao je Dekera koji je umorno sjahao sa prašinom pokrivnog konja. Prilazeći laganim korakom kući, Vern Deker je znojem natopljenim šeširom otresao beličastu prašinu sa odela. Zastao je sa jednom nogom podignutom na stepenik trema i pogledao Metjua.

– Ni traga! – rekao je grakćući promuklo od žeđi i prašine nakupljene u grlu. – Pretresli smo celu pustaru do Pion Folsa, čak smo jahali i do Medisin Boua i na drugoj strani do Fort Makroa. Niko nije video ni traga, ni čuo glasa od njega. Kao da je jednostavno ispario, Keše.

– Do đavola je ispario! – zarežao je Metju. – Prešao je nekako ili leži mrtav u pustinji. Niko ne može da izdrži deset dana u tom paklu! Hoću da mi donesete njegovo telo!

Deker je uzdahnuo. – Uzalud trošiš vreme – rekao je nezadovoljno. – I svoje i moje. Bio bih bolje iskorišćen ako bi terao pamet u glavu ostalim paorima, nego da celim jugozapadom jurcam za duhom...

– Radićeš ono što ti se kaže! – Dreknuo je Metju.

Deker je zažmirio očima crvenim od umora, sunca, znoja i prašine. – Samo dotle dok mi se dopada da radim ono što mi se kaže, Keše. Ti nisi moj gospodar, a ja ne skačem na tvoje ćefove kao ovi sitni plaćenici kojih imaš, na tuce za dolar. Ja sam svoj gazda i kažem ti da sam sit traganja za tim čovekom. Mislim da je mrtav. I što se mene tiče, traganje za njim je završeno. Ako ti se to ne sviđa, mogu i da odem.

Metju je stisnuo vilice i u očima mu se ogledao ključajući bes. Presekao je Dekera pogledom, ali je s mukom ipak us-

peo da se savlada. Posle kratkog ćutajanja dodao je popustljivije.

– U redu, Verne. Verovatno si u pravu. Posle deset dana dalje traganje je zaista gubljenje vremena. – Namrštio je obrve zamišljeno. – Poslednjih dana jedna stvar me neprestano kljucka. Zanimarili smo mogućnost da je možda otišao prema severozapadu u otvorenu pustinju. Koncentrisali smo se na istok, tamo gde su naselja i rančevi...

– To je logično. Na drugoj strani nema ničega sem dve stanice Gart Stejdz Lajn kompanije. Suviše bi bilo riskantno tražiti ih u pustinji, kad na drugoj strani postoje naselja i toliki rančevi. Naročito kad je u pitanju došljak koji slabo poznaje ovaj kraj.

Metju je klimnuo glavom. – Tačno. Tako bi svako mislio. Ali, baš zbog toga, moguće je da je učinio drukčije, jer je možda pretpostavio da ćemo mi smatrati da je to ludo. Što više razmišljam, Verne, sve više mi se čini da bi trebalo da proverimo te poštanske stanice. Ima ih samo dve, je li tako? Ajron Ridž i kako se zvaše ona druga?

– Bovi Blaf. Ali Keše, da bi stigao do njih, morao je da pređe četrdeset milja paklene pustinje bez trunke hrane i kapi vode. To nije mogao.

– Normalan čovek ne bi mogao. Ali i sam si pričao da je taj neki čudan čova. Videli smo da je hrabar i odlučan, a što se tiče hrane i vode... Pogledaj Indijance. Kako oni izdrže? Znaš kako? Život ih je naučio da prežive. A znam i mnoge lovce bufala koji mesecima ne vide ljudsko naselje. Prema tome, postoji mala mogućnost da je i ovaj dasa znao indijanske načine da preživi u najtežim uslovima. To je bio jedan od razloga što sam smatrao da lov na njega neće biti baš lak... ali, ovo nisam očekivao.

Deker je uzdahnuo. – Pa, kao što rekoh, raspitivao sam se kod vozača dilažanse u Medisin Bou...

Vozači nisu isto što i upravnici stanice – rekao je Metju kratko. – Odmori se malo, očisti, nahrani i napij. Sutra uhvati diližansu iz El Pasa koja prolazi kroz te stanice i raspitaj se. Idi do kraja linije, uhvati vezu za Glori Pik, a ja ću poslati tamo nekoga da te sačeka. – Pogledao je Dekera mrgodno. – Ako ga nađeš moraš ga likvidirati. Dobićeš nagradu kao što sam rekao dve stotine dolara.

– To mi odgovara – rekao je Deker već raspoloženi čim je pomenut novac. – Odmoriću se danas i noćas, a sutra ujutru ću odjahati u El Paso. Je li u redu?

Metju je klimnuo glavom. – U redu je. I ovoga puta se vrati sa nečim određenim – rekao je pomirljivije.

Zatim je ne pogledavši svog doglavnika ušao u kuću.

Deker ga je iza leđa podrugljivo pozdravio, a onda je stavio šešir na glavu i laganim korakom se udaljio ka spavaonicama.

VII

Iz svog kreveta u hladovitoj polusenici sobe, Holidej je kroz zavese mogao da vidi šta se dešava u dvorištu gde je vozar diližanse menjao zapregu na tek prispelim kolima. Ležao je zavaljen u jastucima. Lica i tela premazanog nekim lekovitim balsamom neprijatnog mirisa koji je pripremio jedan od Samersovih indijanskih pomagača. Pri menu balsama obezbedila je Merina nežna ruka!

U ruci je držao jedan stari model konjičkog „kolta“ kapislara koji mu je Samers dao na njegovo insistiranje da pri ruci mora imati neko oružje. Još uvek nezalečenom rukom, Holidej je čvrsto stisnuo dršku „kolta“ kada je video da Samers razgovara u dvorištu sa

Dekerom. Šef Metjuovih revolveraša mu je prišao dok je stari čuvar postaje uprezao novu zapregu. Ostali putnici su iz kola pošli pravo u hladovitu čekaonicu gde su mogli dobiti kafu, hladno kozje mleko ili sendvič od domaćeg hleba i oprati lice i ruke od pepeljastobe prašine, ali je Deker, koga Dok zbog lakovanih polučizama, upadljivog karanog sakoa i čistog šešira nije odmah prepoznao, ostao u dvorištu ignorišući vrelinu zaslepljujućeg sunca. Najpre je razgovarao sa Samersovim pomoćnicima Indijancima, ali pošto su oni sasvim malo ili nimalo znali engleski, Deker se priključio uz Džeda dok je ovaj uprežujući zapregu obilazio oko kola.

Holidej nije mogao da čuje šta je Deker govorio, ali je znao da se raspituje za njega. Zbog toga je sa zadovoljstvom pomislio koliko je bio mudar što je, drugog dana po dolasku u stanicu, čim se osvestio, ispričao Samersu i njegovoj kćeri šta se desilo i kako je došao do njih.

Učinio je to zato što je predvideo da bi neko mogao doći da ga potraži. Nije potcenjivao Metjua. Taj čovek je bio tvrdoglav i inteligentan. Kad ne nađe trag begunca na drugoj strani on će, pre nego što digne ruke od traganja, proveriti jedinu preostalu mogućnost.

A možda nikada neće odustati. On nije lako primio poraz ili činjenicu da nešto ne ide tako kako bi on želeo.

Samersovi su za Holideja učinili sve što su mogli. Sreća ga je i dalje pratila, pa je dva dana posle njegovog dolaska u jednoj diližansi proputovao lekar. Pregledao ga je, ostavio mu neke lekove i rekao da je balsam koji je napravio Indijanac isto toliko dobar kao i lekovi koje bi on za tu svrhu mogao da prepíše. Taj lekar je bio mrgodan, ozbiljan i ćutljiv tip, malo grub ali efikasan i malo mogućnosti je postojalo da će negde pričati da je u usputnoj stanici nekoga lečio.

Napolju u dvorištu Deker je ozbiljnog lica na kraju klimnuo glavom Samersu i vratio se u diližansu. Nije čak ni ušao u čekaonicu da se posle dugog putovanja nečim osveži i da ispravi noge. Pola časa kasnije diližansa se otoktrljala iz Ajron Ridža a kratko vreme posle toga Džed i Meri su ušli u Holidejevu sobu. Videvši ih, Dok je spustio teški konjički „kolt“ na sto pored kreveta.

– Poznajete li ga? – upitao je Samers.

Holidej je klimnuo glavom. – Vern Deker, Metjuov glavni revolveraš.

– Opasan čovek – primetio je Džed. – U potrazi za vama, sinko. Ponudio mi je dvadeset dolara da bi mi osvežio pamćenje.

– Zar zna i to? – Holidej je digao obrve.

– Ali, srećni ste. On je skoro uveren da niste mogli stići čak dovde. Pretpostavljam da proverava i tu mogućnost samo zbog toga što mu je gazda tako naredio.

– Slušajte, ne želim da bilo ko od vas bude povređen zbog mene. Ako nekim slučajem dođu ponovo i insistiraju da uđu, vi se sklonite i pustite neka uđu. Ovo nije vaša stvar a ja vam već dosta dugujem – rekao je Dok.

– Neće više doći – rekao je Džed sasvim uvereno.

– Možda ipak hoće – istrajao je Holidej. – Keš Metju se ne predaje lako.

Meri je nabrala obrve. – To ime, mister Holideje... Keš Metju. Kopkalo me je od kako ste ga prvi put spomenuli. – Okrenula se svom ocu. – Volt Gard, vlasnik transportne kompanije mesecima već pokušava da dobije pravo prolaza kroz imanje toga Keša Metjua. Taj put bi bio kraći za trideset milja i prolazio bi kroz ravniji i pogodniji predeo. Njegova kompanija zapada u sve teži položaj zbog stalnih popravki kočija koje prelaze skoro pedeset milja vrlo teškog

terena. Vozači kola ne mogu dovoljno brzo u ovoj stanici da dobiju potrebne delove za kola, a još manje je to moguće u manjim naseljima. Metju to zna, i zato je ucenjivao Garta.

Holidej je klimnuo glavom. – To liči na Keša Metjua.

– Mister Gart je povodom toga odlazio i u senat ove države i tamo mu je rečeno da će, ako pokrene spor kod suda, sigurno dobiti parnicu, jer je to u javnom interesu. Tamo su stali na stanovište da će put kojim jednom prođe diližansa jednog dana postati javni put.

– I šta je učinio?

– Ništa! Mister Gart nema novaca za dugačka pravnička nadmudrivanja.

– U stvari, činjenica je da se nosi mišlju da liniju proda kompaniji „Vels Fargo“ – dodao je Džed. – Iz „Vels Fargo“ su mu učinili pristojnu ponudu i ja mislim da će je on prihvatiti. Biće bolje za sve ako prihvati. On lično neće više imati nikakvih briga, a „Vels Fargo“ će pojesti deset takvih kao što je Keš Metju.

Holidej je sumnjičavo zavrteo glavom. – Ne bih tek tako lako otpisao Metjua – rekao je smireno. – On je opasan čovek. Čekaće koliko god bude trebalo da stvar sprovede onako kako on hoće, bez obzira na cenu.

– Pa, mislim da to nije naša briga, bar neposredna briga, ali se nadam i želeo bih da Gart preda preduzeće „Vels Fargo“. Gart je bio dobar poslodavac, ali, on lagano propada, a ja bih voleo da ga vidim da iz tog posla izvuče nešto dok još može.

– Tata, govorili smo o kompaniji i drugim stvarima – prekinula ga je iznenađena Meri – a još nismo odlučili šta će biti sa mister Holidejem. Vi možete ostati ovde toliko dugo koliko morate. Čak i više, ako želite mister Holideje. To zavisi samo od vas. Ali, koliko sam vas razumela, sve vaše stvari, novac i

ostalo uzeto vam je, tako da sad nemate čak ni odeću. Dobro, to nije problem, nešto će se naći, ali, to nije rešenje.

Holidej je klimnuo glavom. – Lepo je od vas što brinete za mene, ali, snaći ću se već nekako. Želim da izvesno vreme ostanem u ovom kraju. Imam da raščistim neke račune.

– Mislite sa onim ljudima sa ranča „M. M“? Sa Metjuom?

– Da, sa njima. Koliko sam video u ovom kraju na žalost nema dovoljno zakona i te račune moraću sam da raščistim.

Samers i njegova kći su se zgledali uznemireni. U Merinim očima se ogledalo neodobravanje.

– Mogao bih da mu ukradem stoku i da je oteram do onih razbojničkih naselja na Brazosu gde bih je vrlo lako mogao prodati... Istina, za jeftine pare, ali, šta mari? Mogao bih da zapalim nekoliko njegovih pašnjaka i to baš onda kad na njih dotera stoku na finalnu ispašu. Mogao bih da mu porušim ograde, da poubijam kauboje iz zasede, da mu rasteram konje. Mogao bih da se noću uvučem u logor i poskidam osigurače sa točkova kola. Mogao bih da smislim stotine načina da Keš Metjuu od života napravim pakao. On to zaslužuje. Ali, kad dobro razmislim, sve bi to bilo protivzakonito.

– I đavolski opasno! – uzviknula je Meri. – Da ne kažem glupo.

Na njen ton i žustre reči, Holidej je nabrao obrve. – Nisam ni mislio da tako postupim, mis Samers. To nije moj način. Više bi mi odgovaralo da odjašem na Metjuov ranč i jednostavno ga ubijem. Ali, čak i ako bih uspeo da mu priđem, trenutna smrt bi bila suviše brza i laka za njega. Radije ću ga najpre udariti po džepu, tamo gde ga najviše boli.

– To je bolje... mudrije – rekla je Meri sa olakšanjem.

– A Deker? Šta s njim? – podsetio je Džed.

– Sa Dekerom ću se obračunati na svoj način i to onda kad ja hoću. To mogu sebi da dozvolim kad završim sa Metjuom. Sve drugo bi bilo ludo. Vi znate sve što se dogodilo i verujete mi. Ali, ko bi mi drugi verovao? Ja sam na dosta lošem glasu kao kockar i pustolov... A Metju je čovek od ugleda i uticaja. Ne bih imao ništa od toga da sebe stavim van zakona. Metju bi mogao jednostavno da pozove federalnog šerifa ili teksaške rendžere i ja bih bio učenjen. Morao bih da provedem više vremena u skrivanju i bežanju nego u borbi protiv Metjua. Ja bih bio proganjen dok bi se on mirno bavio svojim poslom.

Holidej je mrgodno začutao. Mislio je baš to što je rekao. I bio je u pravu. Metju bi se u početku uznemirio, možda i razbesneo zbog svoje nemoći, ali, on je bistar čovek i brzo bi došao do istog zaključka. Pozvao bi Rendžere i udesio bi da Holidej bude učenjen, a onda bi Holidej bio i suviše zaokupljen svojim brigama da bi mogao da ga uznemirava. Na kraju bi možda bio ubijen ili osuđen na zatvor, jer sa rendžerima nije bilo šale.

Nije, dakle, smeo da napravi grešku i uzme pravo da deli pravdu. Ali, nije nameravao ni da zlikovce pusti da rade šta hoće: morao je na neki način da raščisti račune sa Metjuom i Vernom Dekerom. No, to je moglo i da prička.

Za sada oni veruju da je mrtav. Pustiće ih da se uljuljkuju u tom samozadovoljstvu, a on će se pojaviti onda kada to najmanje očekuju. U ovom trenutku trebalo mu je dosta stvari, a od Samersovih nije mogao tražiti na zajam. A do novca je morao doći. Bio mu je neophodan za kupovinu odela i oružja.

Holidej je pogledao Samersa. – Mislite li da sam u pravu?

Džed se počeo saopiti po uhu i klimnuo glavom. – Mislim da jeste, ali, vaša je

stvar i vi odlučite. Vi ste pretrpeli paklene muke. Ja bih osećao isto što i vi, ali mislim da razumno razmišljate. Ništa ne biste postigli ako biste sebi navukli rendžere na vrat.

– I ja tako mislim – rekao je Holidej i jedva primetno se osmehnuo Meri. Napravio je bolnu grimasu jer mu je od osmeha usnica naprsila. – Bio bih zadovoljan da dobijem hranu i nešto novca... za izvesno vreme. Prihvatio bih se da radim za kompaniju čim mi bude dovoljno dobro, Džede. – Meri se nasmešila i njen otac je klimnuo glavom.

– O'kej, ovde na stanici bilo bi posla za još jedan par ruku, ali, ako Gart proda liniju kompaniji „Vels Fargo“ poštanska kola će prenositi i novčane pošiljke, pa će biti potreban oružani pratilac. To bi se plaćalo mnogo više nego sitan rad na stanici.

– Odgovara mi – rekao je Holidej. – Sasvim mi odgovara. Uz to ima još jedna prijatna pomisao. – Pogledao je svoje sagovornike sa lukavim osmehom. – Transportna kompanija će biti protiv Metjua ma ko da je njen vlasnik. On se neće držati advokata i suda. Ako bude želeo da kompaniji oteža rad, on će na nju baciti svoje revolveraše. A to meni odgovara.

Sa njegovih usana nestao je osmeh i lice mu je dobilo ozbiljan i preteći izraz. Videvši u njegovim očima hladnu ubilačku odmerenost, Meri je uzdrhtala. Niz kičmu su joj prošli ledeni žmarci.

Shvatila je da se pred njom nalazi čovek koji nikada neće zaboraviti šta mu je učinjeno i nikada neće oprostiti ljudima koji su ga zlostavljali.

*

Ispostavilo se da je vlasnik transportne kompanije Volt Gart neka vrsta istoričara. Pionir po krvi njegovi preci,

emigrirali su iz Velsa u vreme prve zlatne groznice i od njih je Gart nasledio sklonost ka literarnom stvaralaštvu. Njegov deda je bio dosta poznati poeta a njegov otac, pre nego što je okušao sreću na zlatnim poljima, a i posle toga, kada se pokazalo da u kampanji nije imao sreće, bavio se novinarstvom. U jednom malom gradu osnovao je lokalni list i štampariju i ostavio je Voltu, koji je sve prodao i novac uložio u transportno preduzeće, verujući da će sa osvajanjem Dalekog zapada nastati bum u kretanju ljudi prema novim prostranstvima. Do izvesne granice bio je u pravu, mada zbog toga što je više vremena bio okupiran pisanjem „Istorije transporta u Americi od prvih naseljenika do današnjih dana“ nego njegovim poslom, taj posao nije napredovao, onako kao što je trebalo. Ostavio je suviše mnogo rupa u linijama, druge kompanije su upadale i preuzimale posao koji je trebalo da pripadne njemu. Ali, Gart nije bio srebroljubac, bio je zadovoljan ako zaradi dovoljno za pristojan život i ako mu ostane dovoljno vremena za njegove literarne aktivnosti.

Bio je to čovek mali rastom i pri kontaktu s njim ostavljao je utisak da ne prima u potpunosti ono što mu se govori. Ali, ako bi ga čovek pritisnuo i nastojao da ga pažljivo sasluša, uvek je imao pravi odgovor. Mislio je samo na svoju knjigu, uvek menjajući, poboljšavajući, prepisujući i prepričavajući ono što mu se u prethodnoj verziji činilo loše. Gart je bio čovek koji je težio savršenstvu, i njegova mlada kći Sjuzan govorila je da njen otac nikada neće završiti knjigu zbog toga što će po njegovim nepomirljivim standardima ta knjiga uvek biti nedovoljno sveobuhvatna i dobra.

Gart se na to smejao kao što se smejao i svojim nedostacima, i to ga je činilo neizmerno simpatičnim. Holidej se

upoznao s njim jednom prilikom dok je pomagao Džedu da promeni zapregu u diližansi za El Paso. Gart je putovao diližansom i tada je svojim službenicima saopštio da putuje u cilju zaključivanja ugovora sa kompanijom „Vels Fargo“.

Gart će i dalje voditi svoju bivšu liniju, ali će vlasnik biti „Vels Fargo“. Odлучili su da Metjua tuže sudu, ukoliko po pitanju prekog puta s njim ne postignu razuman sporazum.

– Džed mi je rekao da biste se prihvatili posla pratioca diližanse, mister Holideje – počeo je Gart za vreme obeda u velikoj kuhinji, dok je njegova kći Sjuzan pomagala Meri Samers da posluži putnike u čekaonici.

Holidej je klimnuo glavom. – Računao sam da bi se to dobro isplatilo.

– Bi, svakako da bi se isplatilo. Koliko mogu da predvidim, već kroz dve nedelje prevozićemo poštanske pošiljke. Do tog roka biću svakako u mom uredu u Vorbonetu. Dođite, pa ćemo se dogovoriti.

– Odlično, mister Garte. Potražiću vas.

– U međuvremenu, možda nećete imati protiv da malo zavirite u istoriju komunikacija u ovoj zemlji – rekao je Gart kopajući po svojoj kožnoj putnoj torbi iz koje je izvadio debeo kupusast svežanj listova papira povezan tankom kožnom vrpcom. – Ovo je moj rukopis „Istorija transporta na Američkom zapadu“... to je skraćena i za čitanje nešto lakša verzija od mog originalnog i kompletnog dela. Poznavanje događaja koje opisuje, može vam biti od koristi.

Holidej je neodlučno uzeo svežanj ne znajući kako da odbije ponudu. Video je kako je Džed Samers sagnuo glavu nad tanjir i kako mu se široka ramena tresu od prigušenog smeha.

– Znaite, mister Garte, nisam siguran da ću imati vremena da se ozbiljno udubim u taj problem...

– Shvatićete glavni smisao i tok događaja – rekao je Gart Holideju, guraјуći mu rukopis u ruke. – Interesovalo bi me da u mojoj kancelariji u Vorbonetu čujem vaše mišljenje.

Holidej je uzdahnio i klimnuo glavom, kriveći lice u kiseo osmeh. – Pa... ako baš želite... – rekao je i video Džeda kako se opet prigušeno smeje.

Ali čitanje Gartovog rukopisa donelo je Holideju značajnu korist. Iz rukopisa je saznao kakve je muke Gartova kompanija imala sa Kešom Metjuom, ali što je još važnije, saznao je da Metju nije vlasnik celokupnog zemljišta koje formalno drži u okviru ranča „M. M.“ Veliki deo tog zemljišta bio je još uvek „slobodna zemlja“ koju je Metju prisvojio i za koju nije mogao da dobije tapiju. Advokati kompanije „Vels Fargo“ otkrili su tu činjenicu i izdejstvovali slobodan prolaz za kola Gartove kompanije, tačnije rečeno za kola buduće „Vels Fargo“ kompanije. Tako su već nedelju dana posle Holidejevog razgovora sa Gartom, diližanse novootkupljene linije Gart tutnjale preko Metjuovog „M. M.“ ranča.

Holidej je znao da to nije dovoljno i da će se Metju žilavo boriti da se linija preseče. Zbog toga je jedva čekao da ode u Vorbonet i primi dužnost čuvara. Sećao se svega što su mu Metju i Deker učinili i žarko je želeo da se sa njima nađe oči u oči. U svakom slučaju nadao se da će mu bar neki od njihovih ljudi uskoro doći na nišan.

Bližio se trenutak kada će moći da uzvрати udarac carstvu Keša Metjua. *

Preduzeće „Vels Fargo“ preuzelo je Gartovu poslovnicu u Vorbonetu, ali je Gart nominalno ostao direktor. Nova kompanija je uvela svoj način poslovanja, svoj vozni red i, naravno, uvela je i

novčane bankarske pošiljke. Gart nikada u prošlosti nije zaključio ugovor sa bankama da za njihov račun nosi novac, a sada je na kolima ispod vozarevog sedišta napravljena specijalna zadržana pregrada za mali zeleno obojeni gvožđem okovani kovčežić na kome je pisalo „Vels Fargo ekspres KO“, a koji je služio za prenos novca.

Gart je ustanovio da su se prostorije njegove poslovnice i fizičke izmenile. Napravljene su soške za puške, a iz Pit-sburga je dopremljen ogroman čelični sef poznate radionice kasa Haskins – Duboj. I na njoj je stajalo ustisnuto ime „Vels Fargo“, a kada je u zaključane soške stavljeno oružje, na drškama revolvera i cevima pušaka i kratkih dvocevki stajalo je ugravirano ime kompanije. Bilo je tu raznog oružja za svačiji izbor, „koltova“ tipa „bisli“, kalibra tri i četiri četvrtine inča koji su vozari i čuvari dilažanse obično nosili u džepovima, „koltova“ težeg kalibra 45, zvanih „sređivači“; pušaka zbog kojih se rodila legenda da Zapadnjak neće da umre sem ako nije pogođen metkom kalibra 45 velikih vojnih pušaka tipa „remington“, „smit i veson“ 45 i nekoliko vrlo popularnih tipova pušaka i kratkih dvocevki od kojih je svaka imala neko specijalno poboljšanje. Skraćene dvocevke su bile uglavnom proizvod firme Itaha, ali, bilo je i drugih maraka.

Kada je Dok Holidej ušao u poslovnicu u Vorbonetu iznad koje je sada visio novi natpis „Vels Fargo“, i saopštio Veltu Gartu da je spreman da preuzme ulogu pratioca dilažanse, ovaj mu je rekao da izabere oružje koje želi. Holidej je izabrao jednu „itaha“ skraćenu dvocevku teškog kalibra, jedan „kolt“ „sređivač“ jer linkolna nije bilo na raspolaganju i jedan „bisli“ revolver kao tajnu potporu u džepu. Na svakom komadu oružja bilo je utisnuto ime kompanije i Dok je potpisao priznanicu da

ga je primio. Dobio je dva slobodna dana da se upozna sa dejstvom oružja, što je on i učinio, udaljivši se od grada u otvorenu preriju, a naravno, i akontaciju u visini dve mesečne plate za koju je kupio novo odelo, košulju, prsni od svile golubije boje i kravatu, tako da je opet izgledao kao pravi džentlmen kakvim su ga na Zapadu poznavali. Posle toga je kao posmatrač otputovao do El Pasa kolima, koja je pratio jedan iskusni čuvar veteran.

Bilo je to obično nezanimljivo putovanje, ali je stari čuvar tom prilikom dao Doku dobar savet.

– Hoću da ti kažem jedno, mladi čoveče. Kada se pojave drumski razbojnici, nemoj računati da će sve biti u redu ako jednostavno digneš ruke uvis. Pre svega, ne primaš platu zato da se predaš, a sem toga, u većini slučajeva to ti ništa neće vredeti. Pri svakom napadu čuvar dilažanse je taj koji biva prvi ubijen, i najbolji način da ti se to ne desi je da pucaš prvi. Nemoj da se oko toga dvoumiš. Dok se ti budeš razmišljao, dobićeš metak, i onda je sve kasno. Oduvaj nitkove sa sedla odmah čim ih ugledaš. Znaj da oni ne očekuju milost, jer ni sami nisu milostivi ni prema kome. Pomisli na to kada prvi ispaljuješ metak i izborićeš sebi šansu da se čitav vratiš kući.

Stari je otpljunuo sok duvana za žvakanje i nastavio kao da se nečega prisećio. – Oh, ako imaš dobrog vozara to ti može mnogo pomoći. Nije lako upravljati šestopregom dok ti kuršumi fijuču oko glave.

Holidej je to zapamtio, i smatrao je da stari iskusni veteran nije bio daleko od istine. Ali, prve nedelje njegovog samostalnog putovanja nije imao prilike da primeni ono što je inače i sam znao, jer je putovanje teklo bez nepredviđenih događaja, mada je dilažansa nosila novčanu pošiljku u posebnoj pregradi

ispod vozarevog sedišta. Možda lokalni nevaljalci nisu još uvek shvatili da dilažansa prenosi i novčane pošiljke, ali pre ili posle, oni će to saznati i zbog toga je Dok svakodnevno vežbao sa kratkim dvocevkom na koju nije bio naviknut kao i sa novim, „koltom“ koji je zamenio njegov „linkoln“.

Za to vreme poštanska kola su vozila prečicom kroz Metjuovo zemljište i iz toga su se izrodile neke komplikacije u stvari parničke smicalice. „Vels Fargo“ još nije bio okončano posao oko kupovine Gartovog preduzeća i Metjuov advokat je to saznao, pa je došlo u pitanje dalje korišćenje prekog puta. Sudski nalog za pravo prolaza glasio je na kompaniju „Vels Fargo“, a prečicu su fizički koristila kola Volta Garta koji je zakonski još uvek bio vlasnik linije.

U međuvremenu, desilo se i nekoliko „slučajnih“ incidenata. Dva tri puta na dilažansu su naletela krda goveda sa „M. M“ ranča, što je do ludila uplašilo putnike, a skoro isto toliko i vozara, a jednom se ogromna stena na „zagone-tan“ način skotrljala niz strminu i za dlaku promašila dilažansu koja je u tom trenutku prolazila putem.

To je bio dosta jasan predznak šta će se dogoditi. Holidej je to znao i čeznuo je da se što pre ponovo sukobi sa Metjuom i njegovim lešinarima. To je bio glavni razlog što je ostao da radi za „Vels Fargo“, jer je u međuvremenu na jednoj poker partiji dobio dovoljno novaca da vrati dugove i vrati se svom zanatu – kocki. Ali, ovaj put je odlučio da za izvesno vreme to odloži. Vozio se uporno na sedištu pored vozara dilažanse i u pauzama vežbao sa kratkom dvocevkom i „koltom“.

Polovinom treće nedelje, doživeo je vatreno krštenje kao pratilac dilažanse.

Dilažansa je vozila devet putnika, što je bio pun kapacitet kola, i više od 30.000 dolara gotovog novca namenje-

nog stočarskoj banci u El Pasu. Putnici su bili stočari, rančeri, koji su se udruživali da svoje stado ujedine u jedno veliko, i oteraju ga do Denvera u Koloradu gde su, zbog nestašice mesa, očekivali da postignu veću cenu. Rizik se isplatio, i oni su se vraćali kući kao bogati ljudi. U kabini se viski obilno prosi-pao, dok se dilažansa ljuljala i kotrljala putem, vođena sigurnom rukom Dika Megija zvanog „Gromki“ jednog od najpoznatijih vozača „Vels Fargo“ kompanije. Dik Megi je bio čovek divljačkog izgleda sa jarećom bradom i šeširom, kakav su za vreme rata nosili južnjački konjanici, čime je on gordo objavljivao svoje teksaško poreklo. Povrh odela, nosio je platneni ogrtač koji je štitiio od prašine, a rečnik mu je bio prepun kolorita, da je od njega moglo porumeneti svako žensko čeljade u Teksasu. Svakom konju u zaprezi obraćao se kao da su stari poznanici, što su u stvari i bili, uz neprekidno pominjanje njihovih predaka. Bio je to u stvari monolog bez odgovora i Holidej je u čudu slušao jer je za razliku od ranijih putovanja ovoga puta sedeo na sedištu pored vozara. U prepunim kolima bilo je previše zagušljivo i bučno za njegov ukus.

Gromki Dik Megi se do mile volje koristio bičem, ali mada je kožna kamdžija neprekidno pucala, kao brza puščana paljba, ona je vrlo retko dodirivala tela konja. Povremeno bi ih dotakao tek toliko koliko da skine prašinu s ozojene kože, ali je uglavnom vrh biča pucao na santimetar-dva od unazad začuljenih ušiju, ili je tek blago doticao sapi nape-te od napora. Megi je bio majstor u rukovanju bičem i majstor vozar.

U toku sledeće milje puta, Holidej će biti srećan što ima vozara sa takvim svojstvima.

Rančeri u dilažansi su pevali veselo bečarske pesme i prskanja praznih bo-

ca od viskija bačenih kroz prozor postojalo je sve češće. Gromki Dik je pucanjem biča gonio zapregu da požuri uz kosinu koja se pela ka jednoj šumici i gustim nizom tamo amo razbacanih stena. Videvši kuda vodi put, Holidej je postao pažljiviji. Mesto je bilo jako pogodno za zasedu i on je proverio da li mu je dvocevka puna i da li se revolver lako vadi iz futrole. Zapeo je palce oba oroza i na metalno „klik“ Megi ga je pogledao i s odobravanjem klimnuo glavom.

– Da, tako treba sinko. Budi spreman. Ovakav teren kao što je ovaj ispred nas je kao stvoren za drumske razbojнике... – Bič je iznenada zviznuo i pecnuo prednjeg konja po uhu, opominjući ga da bolje vuče. – Ne izvodi te marifetluke sa mnom, odvratna gomilo hrane za lešinare! Misliš da ja dremam i da ne vidim tvoje trikove. Vučeš u stranu i zabušavaš, a? Vraćaj se u kolonu i udari na am, inače ću bičem ispisati moje ime na tvojoj lenjoj grbači! Čuješ li? Lenja bubo vučeš sapi kao da si prebijen! ... Tako, tako je već bolje.

Ponovo se okrenuo Holideju i nastavio kao da nije bilo prekida. – Iza onih stena i drveća ima zaklona za četlu ljudi, a i put nizbrdo je pogodan za bekstvo. Naravno, to je zgodno i za nas. Ako se probijemo kroz zasedu, pred nama će se nalaziti nizbrdica. – Začutao je kratko. – Je li ti ovo prvi put... mislim prva zaseda?

Holidej ga je pogledao žmireći očima. – Nije mi prvi put... A zbog čega si toliko siguran da su pred nama razbojници?

– Moram biti siguran kad pred nama na sredini puta sedi na konju čova sa dva revolvera na bedrima – odgovorio je Gromki Dik mirno, i pokazao bičem napred.

Holidej je pogledao u pravcu pruženog biča i trgao se, jer je na putu zaista stajao konjanik. – Ovog trenutka je iz-

jahao iz hladovine. Vidiš li? Od glave do pete je obučen u crno odelo i jaše belog konja. Rekao bih da je to Crni Bart lično – dodao je vozar.

Drumski razbojnik je ispalio hitac u vazduh i zategao uzde svog konja tako da se konj propeo na zadnje noge. – Stoj vozaru! – povikao je. – Stani ili ćeš biti ustreljen!

Čovek u crnom je ispalio još jedan metak i ovog puta je tane prozujalo između Holideja i Megija. Gromki Dik je zategao vođice nastojeći da zaustavi zapregu. Uglom usta je neprimetno došapnuo Holideju.

– Pazi stene!

Holidej je već bio primetio ljude skrivene iza stena. Prebrojao je trojicu na levoj strani i još dvojicu sa desne strane puta. Za to vreme diližansa se gibala, ljuljala i najzad zaustavila. Odbačeni sa sedišta zbog naglog kočenja, putnici su zagalamili.

Razbojnik u crnom je pošao da obide zapregu i pređe na Holidejevu stranu, držeći ga na nišanu. No, Holidej nije sačekao da mu bandit priđe, već je sa krila opalio iz dvocevke i tako iznenadio napadača. Strahovit udar vazduha i olova oborio je i konja i jahča, i dok su oni padali kao skljojkana krvava gomila, Holidej je okrenuo dvocevku nalevo, gde se iza jedne velike stene promolio drugi bandit sa „vinčesterkom“ u ruci.

„Itaha“ dvocevka je grmnula i drugi put i bandit je poleteo kroz vazduh, okrenuo se u mestu kao krpna lutka i mlitavo tresnuo negde iza stene, gde više nije mogao da se vidi. Istog trenutka, Gromki Dik je, baš kao što njegovo ime kaže, viknuo jedno divlje „Đi-haa!“ i popustivši uzde bičem ošinuo zapregu koja je iz mesta jurnula u besan galop. Od naglog pokreta putnici su se nago-milali na podu. Iza stene su pripucali revolveri, a Holidej je, odupirući se no-

gom o prednji štitnik, vešto izbacio ispaljene čaure i ubacio nove metke.

Ranjeni bandit je uspeo da ustane i skloni se u stranu, ali se bandit u crnom odelu bio tek upola digao, kad je zaprega naletela na njega. Holideju je učinilo da je začuo kratak vrisak pre nego što su ga zaprega i zahuktali točkovi pregazili. No, nije imao vremena da o tome razmišlja, jer je već zatovrio napunjenu pušku i prinosiso kundak ramenu.

Kuršumi su mu zviždali oko glave. Osvrnuvši se iza kola, ugledao je dvojicu koji su trčali ka konjima vezanim za drveće. Pritisnuo je oba oroza i osetio je trzaj dvocevke na ramenu. Jedan napadač se dohvatio rukom za nogu, dok je drugi nastavio da trči, zastavši samo da držeći pušku u jednoj ruci ispali namusce ciljani hitac.

Na desnoj strani dvojica bandita su već bili uzjahali konje i dali se u poteru za dilažansom. U punom galopu jurili su niz padinu, sa revolverima u rukama, pucajući na čuvara dilažanse i Gromkog Dika Megija. Jedan metak je odneo Megiju sa glave njegov južnjački šešir i Gromki je zaurloao, poskočio na sedištu, okrenuo se i ošinio bičem prema banditu koji je sad već jahao skoro uporedo sa kolima u nastojanju da dostigne čeonog konja i zaustavi zapregu. Bič se pružio kao zmija, obavio se oko banditovog vrata, a Megi je, izustivši groznu kletvu na račun prokletih razbojnika, povukao iz sve snage. Napadač je grčevitim rukama pokušao da skine bič sa vrata, ali nije uspeo. Magijev potez ga je bukvalno povukao iz sedla. Lebdeo je kratak trenutak u vazduhu, mašući besmisleno rukama i nogama, a onda svom težinom tresnuo na zemlju. Megi je čvrsto stegao bič rukom i bandit je nastavio da se drlja za dilažansom u punoj brzini. Njegovi pokušaji da se oslobodi omče oko vrata postojali su sve slabiji.

Ispalivši obe cevi, Holidej je odbacio

pušku i izvadio revolver. Sa sedišta porred vozara uspuzao se na krov dilažanse i pripucao na drugog bandita koji ih je pristizao. No, ni bandit nije sedeo skrštenih ruku i hici iz njegovog revolvera odbijali su komadiće iverki sa drvenih delova dilažanse. Jedan putnik je jauknuo ranjen zalutalim kuršumom. Holidej je uvukao glavu u ramena, privratio dršku revolvera obema rukama, zapeo oroz i uzeo na nišan bandita koji je jahao punim trkom, pognut uz konjski vrat, pucajući iz pištolja svakog pogodnog trenutka. Holidej ga je pratio nišanom, držeći revolver onoliko mirno koliko je to bilo moguće, zbog ljuljanja dilažanse i pritiskujući obarač. Gonilac je kliznuo s konja, tresnuo na zemlju, zakotrljao se, zaplivaio kroz vazduh i udario nekoliko puta o stene, i najzad se zadržao kao zalepljen uz jedan veliki kamen. Više se nije pomakao.

Dvojica bandita iz stenjaka na levoj strani puta pojahali su za to vreme konje i dali se u gonjenje zahuktale dilažanse. Pri tom su kao i prethodne dvojica gonilaca, nastojali da običu kola po jedan sa svake strane. Holidej je otpuzio dalje po krovu i, ugnjezddivši se u prtljag, pažljivo nanišanjenim hicem skinuo svog drugog gonioca. Razbojnik je pao s konja, ali se, budući samo ranjen, brzo pridigao. No, pad i rana su izbili borbenost iz njega. Ostao je da sedi na zemlji pritiskajući rukom levo rame, ošamućen, pokušavajući da ustane i uhvati svog konja. Poslednji gonilac je naglo okrenuo konja našavši, očigledno, da mu je dosta borbe. Video je kako su njegovi drugovi zbrisani ubistvenom paljbom pratioca dilažanse i bičem lukastog vozara. To mu je bilo dovoljno. U nemoćnom besu, opalio je još dva hica za dilažansom, a onda je okrenuo konja i odjahao nazad do mesta gde je njegov ranjeni pajtaš s mukom pokušavao da ustane.

Holidej se puzeći vratio na svoje mesto i potapšao Gromkog Dika Megija pokazajući rukom iza sebe, Megi se kratko osvrnuo i, videvši da je opasnost prošla, klimnuo glavom i zatezanjem vođica usporio trk zaprege, izlivajući uz to bujice kletvi.

– Ovo je, rekao bih, tvoje vatreno i krvavo krštenje, sinko – rekao je Megi Holideju kada je diližansa najzad stala i kada su iz nje pokuljali ošamućeni, ugruvani i prestrašeni stočari.

– Pa, ne znam da li bi se baš tako moglo reći – odgovorio je Holidej setivši se svojih brojnih dvoboja i obračuna. Dok je razmišljao, ponovo je napunio svoj „kolt“ i stavio dve patrone u dvocevku.

– Nije bilo loše – zaključio je Megi, skrivajući izrazom lica zadovoljstvo.

– I ja to mislim! – odgovorio je Holidej kratko.

VIII

U „Vels Fargo“ kompaniji su takođe smatrali da u sudaru sa banditima Holidej „nije bio loš“. Iz direkcije kompanije poslat je predstavnik, glavni dektektiv Džim Hjum, čovek specijalno angažovan da prati i eliminiše nezgodnog drumskog razbojnika koji je sebe nazivao „Crni Bart“ poznat inače kao i „pesnik“. Ovaj drugi naziv dobi je zbog kratkih pesmica koje je taj bandit ostavljao na mestima zločina. Najpoznatija od tih pesmica je glasila:

„Znoj i muka su hrana naša
A slava i čast vas bogataša
no, suviše ste mi na žulj stali
vi kućkini sinovi ulickani!“

Hjumu nije trebalo mnogo vremena da utvrdi da bandit koji je pokušao pljačku Megijeve diližanse nije čuveni Crni Bart.

– To nije njegov način operisanja – rekao je Hjum Holideju. – On uvek izvodi istu psihološku igru i već sam se umorio pričajući vozarima i čuvarima na šta treba da obrate pažnju. Slušajte, ispričaću vam sve o Bartovom prvom prepadu. I svi prepadi posle toga bili su slični...

Hjumova priča bila je kratka ali slikovita. Crni Bart je prvi put privukao pažnju kompanije „Vels Fargo“ jula 1875. godine pre dobrih 5 godina. Diližansa na liniji Sanora–Milton je nastavila put posle svraćanja u Funkhil, sa okovanim kovčežićem punim zlatnog praha i grumenja iskopanog rukama mnogo kopača zlata na zlatonosnim poljima. Vozio je Džon Šajn; u to vreme još nisu postojali čuvari diližanse i baš zbog tog prepada ubuduće su sva poštanska kola obavezno imala oružanog pratioca.

Šajnova zaprega od šest konja je tek izbila iza okuke iza jednog brda, i na prizor koji se pred njim ukazao vozar je svom snagom pritegao vođice. Na sredini puta stajao je čovek sa maskom napravljenom od džaka, navučenom preko glave, i dugačkim ogrtačem od platna obučenim preko odela. Čizme su mu bile skrivene vunanim čarapama navučenim preko njih. U ruci je držao skraćenu dvocevku, ali ne preteći naperenu. Dubokim glasom naredio je Šajnu da baci kovčežić na zemlju. Šajn se razmišljao da li da poslušati, ali je bandit bez reči samo pokazao u pravcu žbunja s obe strane puta, i vozar se trgao videvši da je iz grmlja upereno šest pušanih cevi. Crni Bart je mirno rekao:

„Ako pokuša da pravi šale, pucajte momci!“

Šajn se kolebao samo još trenutak, a onda bacio okovani kovčežić. Crni Bart ga je odvuкао na stranu i smirenim tonom ponovo rekao.

– O’kej, momci, kutija je naša. Pustite kola neka idu.

Dao je Šajnu znak rukom da nastavi put i ovaj nije gubio vreme da ošine konje. Diližansa je odtutnjala... pri povratku u Sanoru, Šejn je prošao istim putem i stigavši do mesta gde je bio napadnut, zbunio se kada je ugledao šest pušcanih cevi uperenih u njega. U prvom trenutku pomislio je da će biti ponovo opljačkan, ali, pošto se nije ništa desilo on je zaustavio i oprezno prišao žbunu. Ispostavilo se da su „puščane cevi“ samo obični obojeni štapovi lukavo postavljeni da izgledaju kao puške.

– Tako operiše Crni Bart – zaključio je Hjum. – Uvek radi sam. Uvek primeњуje isti trik u raznim varijantama. Novine su od njega napravile junaka zbog onih prokletih stihova koje ponekad ostavlja za sobom i zbog toga što je lepo vaspitan i što kad traži da mu se preda kovčeg s novcem, uvek kaže „molim“... – šmrknuo je ljutito. – On je ipak običan lopov. No, postao je čuven, prava legenda i to je razlog što je kompanija raspisala za njega 8.000 dolara nagrade. Što bi pripalo vama da je nekom srećom za vas onaj napadač koga ste ustrelili na putu bio Crni Bart.

Holidej je slegnuo ramenima. – Radio sam samo ono za šta sam plaćen.

– Možda ne znate, običaj je kompanije da čuvara nagradi za njegovo zalaganje. Ovlašćen sam da vam isplatim 1.000 dolara i da vam predam srebrni časovnik s ugraviranom posvetom. Uz to imate pravo da izaberete pušku i revolver koji želite.

– Hm, ta simbolika nije baš beznačajna.

– Dobro ste se poneli, Holideje. I to prilikom prvog napada.

– Gromki Dik Megi mi je dosta pomogao.

Hjum se jedva primetno osmehnulo. – Gromki Dik neće biti zaboravljen! Neće on to dozvoliti! Biće nagrađen kao i

vi. Vidite, Holideje, „Vels Fargo“ je izgradio svoj ugled na garantiji da će nadoknaditi vlasniku svaki iznos novca koji bude opljačkan ili ukraden na bilo koji način. Vi ste spasili kovčežić, znači, uštedeli ste kompaniji novac. Pravo je da dobijete neku nagradu.

– Pa dobro, prihvatam sa zadovoljstvom – rekao je Holidej. Zagledao se pažljivije u Hjuma i zaključio da bi malo ljudi moglo poverovati da je tako neugledan čovek bio glavni detektiv „Vels Fargo“ kompanije. U stvari, Džems Hjum nije bio samo vrlo sposoban detektiv već i vrhunski kriminolog tih dana. On je bio prvi policajac koji se koristio balističkom naukom u dokazivanju krivice zločinaca.

– Mi vodimo računa o sposobnim čuvarima, mister Holideje – rekao je Hjum iznenada. – Imamo ekipu dosta dobrih detektiva i to je razlog što smo pronašli i vratili kompaniji relativno veliki procenat opljačkanog novca. Možda ćete pomisliti da je to smešna tvrdnja s obzirom da nas Crni Bart, već pet godina uspešno pljačka. Ali, to neka vas ne čudi. On je najbistriji čova na koga smo naišli. Na našu sreću, u toj igri drugi nisu toliko vešti kao on, ali, i on će jednog dana napraviti neku grešku, i ja ću ga se dočepati... Dočepaću ga se sigurno, to vam tvrdim.

No, proći će još pune tri godine pre nego što će Hjum na kraju, u San Francisku, zahvaljujući jednom znaku na vešu prepoznati Crnog Barta. To je bio kraj čoveka koji je postao čuven kao „Džentlmen bandit“.

Hjum je oputovao iz Vorboneta ostavljajući Holideja da razmišlja o onome što mu je natuknuo, da Holidej može biti preuzet u ekipu detektiva ako se pokaže spretan i brz kao što se pokazao pri prvom prepadu. U stvari, Dok o tome nije ozbiljno razmišljao, jer je njegov životni cilj bio nešto drugo, a ne po-

ziv detektiva. Istina, taj posao je bio zanimljiv i dobro plaćen, ali, to Holideja nije mnogo interesovalo. Stupio je u „Vels Fargo“ iz određenih razloga i kada taj cilj bude postignut on će otići. No, konačno, nije mu bila učinjena nikakva konkretna ponuda, a Dokov običaj je bio da ne lupa glavu o nečemu što ne zna da li će se desiti. U svakom slučaju, nije nameravao da napusti ovaj kraj pre nego što raščisti račune sa Kešom, Metjuom i Vernom Dekerom.

„Vels Fargo“ je učinio sve po zakonu u pogledu prava prolaza prekim putem. Sad je sve zavisilo od Metjua, ali, Holidej je poznavajući taj tip čoveka, znao da rančer neće obraćati mnogo pažnje na sudski nalog izdat u nekom dalekom Ostinu. Za Metjua prvo prolaz, bio je stvar dogovora između njega i „Vels Fargo“, odnosno pitanje koliko će mu „Vels Fargo“ platiti za korišćenje puta. Naravno, ako ne plati uvideće da će ga mnogo jeftinije koštati ako nastavi da vozi starim zaobilaznim, ali manje opasnim putem.

*

Spornim kraćim putem kroz ravan predeo kotrljala se Konkord diližansa grejana žarkim teksaškim suncem. Putnici, vozar i čuvar zapažali su razliku između putovanja kroz relativno ravan predeo bez rupa, jaruga i kamenja i starog puta na kome je diližansa poskakivala kao lopta. Putovanje novom trasom bilo je mnogo udobnije i bezbednije nego vijuganje uzanim puteljkom koji je vodio preko brdskih prelaza.

Skraćeni put prolazio je kroz predeo koji su više od trideset godina pasla stada goveda, a pre toga, mnogo hiljada godina, nepregledna stada bufala. Zemljište je bilo ravno i glatko bez rupa, a svaki kamen je bio stucan ili nabijen u zemlju bezbrojnim hiljadama ko-

pita koje su godinama tuda gazile. Dok se kabina diližanse blago ljuljuškala na kožnim povezima, a gvožđem okovani točkovi usecali u mekano tle, putnici su sedeli uljuljkani u dremež koji je dobrodošao njihovim do bola istruckanim telima posle mnogih pređenih milja, i dana i noći zbog kojih im se putovanje činilo beskrajno dugačko.

Diližansa nije nosila ništa naročito vredno: u okovanom kovčežiću zveckalo je samo nekoliko desetina dolara. Čuvar je sedeo na sedištu pored vozara više iz običaja i zbog toga da umiri duhove putnika, nego što je to bilo potrebno. Putovanje je do tog trenutka teklo monotono, bez događaja i čuvar je, takođe, dremuckao na svom sedištu pored vozara koji je zapregu pustio da juri svojim tempom. Ravan put je bio dugačak nekih tridesetak milja i nije bilo potrebno obraćati naročitu pažnju na zapregu. Vozač je sedeo na sedištu sasvim opušten, držeći uzde sasvim labavo u rukama.

Stražar i čuvar su odjednom poskočili na svojim mestima, jer je u neposrednoj blizini iznenada odjeknuo pluton praćen divljačkim prodornim povici-ma. Osvrnuli su se i ugledali grupu od možda dvanaestak kauboja koji su najvećom brzinom s obe strane puta jurili ka diližansi pucajući iz pištolja u vazduh. Čuvar je digao pušku, još uvek ne shvatajući šta se događa. Bunovan od dremeža nije znao kako da postupi, jer mu je iznenađan događaj nije ličio na napad, niti konjanici na napadače. Vozač nije stigao da ošine konje, a kaubojski su već sustigli diližansu i okružili je pucajući u vazduh. Putnici su bledih lica provirili kroz prozore, neki od njih uplašeni da su u središtu indijanskog napada.

Kaubojski su se sasvim približili diližansi i jedan od njih je skočio na mesto za prtljag na zadnjem delu kola. Ostao

je tamo da visi držeći se jednom rukom, dok je drugom počeo da odvezuje kaiševe za pričvršćivanje čirade kojom je prtljag bio pokriven. Kada je čirada zalapršala na vetru, on je istom rukom počeo da baca sa kola kofere, kožne torbe, ruksake, rančeve i sav ostali prtljag koji se tamo nalazio.

Za to vreme dvojica drugih kauboja priljubili su se uz zapregu i nagnuti u sedlu ostrim lovačkim noževima počeli seći amove i vođice. Čuvar je ustao na svom mestu držeći preteći zapetu dvocevku. Jedan kauboj je, međutim, nabacio na njega omču lasa, brzo okrenuo konja i iz sve snage potegao konopac. Čuvar je poleteo sa svog sedišta i kao topovsko đule tresnuo na zemlju. Kad je pokušao da ustane, konjanik je samo malo poterao konja, zategao užu i ponovo ga oborio. Čuvar je ostao da leži na zemlji bez daha.

Veze koje su spajale zapregu za kola bile su dotle presečene i konji su odjurili ostavljajući diližansu. Vozar je imao jedva toliko vremena da pusti uzde da ne bi bio povučen za njima i da svom snagom povuče kočnicu. Diližansa se zanjihala, poskočila i nagnula na jednu stranu, ali je brzo povratila ravnotežu. Kauboji su se okupili oko kola, još dvojica su se popeli na krov i s onom dvojicom koji su se već tamo nalazili nastavili orgijanje sa prtljagom putnika. Otvarali su kofere i sadržaj bacali na sve strane. Putnici su protestovali i jedan muškarac se mašio revolvera, ali je bio brzo umiren udarcem „kolta“ po glavi. Jedna žena je vrisnula i pala onesvešćena. Ostali su pod pretnjom revolvera naterani da izađu iz kola i pošto su im prethodno pocepana odela, bili su primorani da skinu cipele. Zatim su naperenim revolverima poterali putem nazad s vremena na vreme prestrašeno igrajući pred kuršumima koje su obesni kauboji slali tik pored njihovih nogu.

Igra je trajala dosta dugo. Sve dok se konjanici nisu umorili od pucanja i neobuzdanog smeha.

Zatim su ispalili još jedan poslednji pluton i urlajući od zadovoljstva odjurili...

IX

– Do đavola, zar sam ja odgovoran za ono što se desi vašim kolima dok prolaze tim delom puta? – protestovao je Keš Metju kad su Valt Gart i predstavnik firme „Vels Fargo“ došli da razgovaraju s njim, povodom tog incidenta. – Rekao sam ljudima da izbegavaju bilo kakav dodir sa kolima koja tuda prolaze. Neki od tih kauboja rade za mene već dosta dugo, a izvestan broj ih je kod mene ostao još iz vremena mog oca. I njima, kao i meni, ne sviđa se što se ranč koristi za javni prevoz. Malo su revoltirani zbog toga. – Slegnuo je ramenima i lukavo se osmehnulo. – Ja ne mogu ništa ako su oni odlučili da na svoju ruku učine nešto u znak protesta. U stvari, čak ne znam ko je od ljudi mogao da bude umešan u taj događaj. Svi kažu da su radili svoj posao i da su bili tamo kuda sam ih poslao. Prema tome čini mi se da biste vi, pre svega, morali da dokažete da su u događaj umešani ljudi sa „M. M“ ranča, zar ne?

Gart i predstavnik „Vels Fargo“ nisu nimalo bili raspoloženi za Metjuovu šalu, ali su znali da protiv njega ne mogu ništa da dokažu.

Dve nedelje kasnije desio se još jedan „incident“. Ovaj put bila je pogođena diližansa iz Denvera i opet se događaj odigrao na delu puta koji je prolazio kroz Metjuovu zemlju.

Diližansa se kotrljala putem i nije joj preostalo više od pet milja, pa bi iza nje ostala ravnica, a počeo rđav put koji je kroz brdske predele vodio do Vorbone-

ta. Sve vreme dok su prolazili kroz pitomu ravnicu, čuvar i vozar diližanse, a i putnici, napeto su očekivali bilo kakav znak da se sprema neka neprilika, ali, mada su prošli pored dve grupe kauboja koji su izgledali zauzeti poslom oko stoke, nisu uočili ništa što bi ih uznemirilo. Pošto se bližio kraj puta kroz Metjuove pašnjake, svi su osetili da ih obuzima osećaj olakšanja.

Tada se u blizini začulo mukanje goveda i svi su se, delom iz dosade a delom iz radoznalosti, osvrnuli očekujući da će videti par kauboja i nekoliko jogunastih goveda koje silom vraćaju stado pored koga su prošli nekoliko milja ranije. Ali, na stravičan prizor koji im se ukazao pred očima poskočili su na svojim mestima.

Kada je diližansa prošla krivinu iza koje je vidik skrivala šuma, ka njoj se celom širinom puta kretalo stado od oko dve stotine goveda sa šest ili sedam kauboja iza njih. No, goveda nisu išla mirnim, laganim hodom: kauboji su ih gonili da pređu u trk, i kada se na vidiku pojavila diližansa, kauboji su povadili pištolje i počeli da pucaju u vazduh i viču koliko ih grlo nosi.

Stado je pohrlilo napred kao veliki talas i trenutak kasnije prešlo u stampedo, ustremivši se pravo prema dolazećoj diližansi. Vozar je svom snagom potegao ručicu kočnice i istovremeno zategao uzde. Čuvar je pogledao u zahuktala goveda, a onda vozara, ne znajući šta da radi. Putnici su zavikali i počeli da lupaju šakama o zid ove diližanse. Vozar se očajnički upinjao da okrene kola i da pokuša da umakne stampedo.

– Nećeš uspeti da okrećeš, budalo! – Dreknuo je čuvar upaničeno i skočivši sa svog mesta na sedištu do vozara bezglavo potrčao uz kosinu pored puta. Cilj mu je bio da se dočepa najbližeg drveta. Zaboravši na svoju dužnost, ba-

cio je dvocevku koja mu je smetala u trčanju.

Vozar je proklinjao, psovao i mlateći uzdama po konjskim leđima pokušao da pokrene zapregu. Videvši da se krdo dugorogih goveda iskolačenih očiju i otvorenih gubica kao lavina obrušava prema diližansi, putnici su iskočili iz kola i brzinom koju u noge uliva paničan strah potrčali ka šumi. Vozar je cimao uzde, šibao bičem ali je sve više gubio moć snalaženja.

Sve što je mogao da vidi bilo je krdo goveda koje je tutnjalo prema njemu.

– Neka vrag nosi kola! – Povikao je iznenada, skočio sa svog sedišta i jednim snažnim potezom ruke izvukao šip kojim se zaprega prikopčavala za diližansu, a zatim iz sve snage potrčao ka šumi. Istog trenutka zaprega se oslobodila tereta i izbuljenih očiju pobegla pred krdom u stampedo.

Pod naletom zahuktalog stada Konkord je zadrhtao i počeo da se lomi. Goveda su naletela na kola, češala se o njih, cepala platnene i kožne delove ostrim rogovima. Na kraju su se kola zaljuljala i prevrнула na stranu. Nastalo je lomljenje drveta i mukanje goveda koja su se koprcala po krhotinama. Kauboji su nastavili da kliču i pucaju u vazduh...

*

– Šta vi, do đavola mislite? – praskao je Metju crven u licu kada su ga po drugi put posetili Gart i predstavnik „Vels Fargo“. – Moji ljudi nisu počeli nikakav stampedo. Prema obaveštenju koje sam dobio, vaša prokleta kola su uplašila moju stoku. Vaš vozar je valjda hteo da postavi rekord u brzini, pa je pucao bičem kao da je nacionalni praznik! Ta goveda su moji ljudi terali iz prerije radi žigosanja. Poludivlja stoka koja se lako zaplaši. Vaši ljudi su izazvali

stampedo odneo ih đavo. Nameravam da tužim kompaniju za pričinjenu štetu. Neka goveda su bila toliko iskasapljena od krhotina, da sam morao da ih poubijam. A sada, gubite se odavde ako hoćete i u pakao, i ne dolazite više da me gnjavite sa vašim nevoljama. Ako je prolaz prekim putem tako nezgodan, nemojte ga ni koristiti. To je bar prosto!

To je, naravno, bila Metjuova namera i cilj. Gart i čovek iz „Vels Fargo“ kompanije uvideli su da ih je rančer još jednom izigrao i lukavo izveo ono što je zamislio. Nisu mogli da dokažu da su njegovi ljudi naterali stado u stampedo, niti su mogli da dokažu da su kauboji naterali stado baš na diližansu, a ne da su vikali i pucali u nameri da stado skrenu sa pravca kojim je jurilo...

– Sto mu gromova, Dok – rekao je Gart Holideju i ovaj je tada prvi put video ovoga čoveka da izgovara nepriстойne reči. – Shvatam Metjuov plan: on želi da preki put pretvori u pakao dugačak trideset milja! I to mu je donekle već uspelo. Putnici pričaju i već se proneo glas da je put kroz pašnjake nesiguran. Opređeljuju se za železnicu iako smo mi jeftiniji.

– Čini mi se da je Metju to dobro smislio – izrazio je Dok svoje mišljenje. – On je pametan čova. Nećete moći ništa da mu prikačite. Možete dovesti rendžere, ali ga to neće priterati u tesnac. Ako dočepate njegove ljude, on će angažovati dobrog advokata da ih izvuče ili će im dobro platiti da prime krivicu na sebe.

– Neka je proklet, moramo nešto da učinimo! – rekao je Gart šetajući nervozno po kancelariji poslovnice zabrinut i razdražen zbog nemilih događaja. – U „Vels Fargu“ dolaze na pomisao da im je prodana trula daska, a još uvek imaju mogućnosti da otkazu ugovor ako im se nešto ne sviđa. Pretpostavljam da je to razlog što konačni spora-

zum još nije zaključen. Oni će pokrenuti i nebo i zemlju da izdejsvuju pravno i zakonsko rešenje, ali zaziru od upotrebe oružja. Ovo što se sada događa pretvoriće se u oružan sukob ukoliko ne učinimo da to sprečimo.

Začutao je malo i onda nastavio. – Holideje, vi znate Metjua, imate više razloga da ga mrzite nego svi mi. Možete li nečega da se setite?

Holidej je neko vreme razmišljao, a onda zapitao. – Kad treba da prođu sledeća kola?

Gart je pogledao red vožnje. – U petak. To je tri dana od danas. Zašto? Hoćete li da vi budete pratilac tih kola?

Holidej je odmahnuo glavom i na Gartovom licu se ukazao izraz iznenađenja. – Ne! Ali, mislim da bi se isplatilo ako bih uzeo nekoliko poverljivih ljudi i izjahao pred diližansu kao neka vrsta prethodnice ili čistača puta.

Gart je nabrao obrve ne shvatajući šta Dok misli.

– Slušajte – pokušao je Holidej da mu objasni šta ima na umu. – Oba puta su Metjuovi ljudi čekali spremni u zasedi da se diližansa pojavi. Je li tako? To znači da tačno znaju red vožnje. Otkuda znaju, to u ovom trenutku nije bitno. Ali, smeo bih da se kladim da će za petak nešto pripremiti. Ne previše rano već neposredno pred nailazak diližanse. Ima malo mesta gde nam mogu pripremiti iznenađenja, a da ne budu primećeni. S obe strane puta je ravna prerija, sem dva kanjona srednje veličine kroz koje prolazi. Treba motriti na teren neposredno pored puta. Ako uzmem recimo tri čoveka i svi pođemo putem iz ovog pravca u susret diližansi, umesto da jašemo pred kolima u istom pravcu, verovatno ćemo naići na ono što je Metju pripremio. Treba da budeмо spremni za svaku nezgodu pre nego što do nje dođe.

Gart je lagano klimnuo glavom pri

čemu je zubima stisnuo donju usnu. – Zvuči kao dobra ideja, Holideje... ali opasna!

– Sve što ima veze sa Metjuom je opasno – predložio mu je Holidej. – Imajte u vidu da to što radim ne činim samo za kompaniju već i za sebe.

Gart je na kraju pristao i Holidej je otišao da odabere ljude koji će zajedno s njim poći da osujete Metjuove paklene planove.

Ljudi koje je Dok odabrao bili suiskusni čuvari poštanskih kola, prekaljeni u nekoliko okršaja sa drumskim razbojnicima koji se nisu bojali da izmjenjaju kuršume sa revolverašima. Zajedno sa Holidejem oni su sačinjavali jaku grupu spremnu da se u svako doba uhvati u koštac sa revolverašima sa „M–M“ ranča.

Holidej je poveo grupu ka putu koji su u transportnim preduzećima zvali kratko „prečica“. Naišavši na poznati predeo kojim je još pre nekoliko nedelja prošao, preplavile su ga setne uspomene. Koliko će još ljudi izgubiti život zbog nečije bolesne žudnje za bogatstvom i vlašću. Činilo mu se da ljudi nikada neće dovoljno odrasti da shvate besmisao nadmetanja u onom što degradira ljudsko biće.

Podelio je grupu tako što je dvojicu, Klajda i Dakotu poslao na levu stranu dok je on sa trećim, zvanim „Tatica“, dojahao na desnu stranu. Na obe strane postojale su grupe drveća, gomile kamenja, litice dva kanjona i druga skrovišta mesta koja je trebalo pročešljati.

Jahali su oprezno sa puškama u rukama, kundaka oslonjenih na kuk, spremni da dočekaju revolveraše sa ranča „M–M“, ali revolveraši se nisu pojavili. Videli su u daljini nekoliko kaubojza zauzetih njihovim svakodnevnim poslom, ali pošto su pretresli padine, jedan kanjon i nekoliko malih šumaraka nisu našli ništa.

– Diližansa ne može biti daleko – izrazio je mišljenje Klajd, zaklanjajući oči šakom, ne bi li na horizontu ugledao oblačić prašine koji za sobom diže diližansa. – U stvari, eno je, mora da je ono... Šta vi mislite? Tri milje odavde na putu?

– Biće da je tako – složio se Holidej, dižući se na uzengijama da bi dobro video. – Trebalo bi da proverimo i drugi kanjon. Što brže. Možda je diližansa bliže kanjonu nego mi.

Dao je znak „tatici“ i Dakoti da im se pridruže pa su punim galopom zajedno pojahali ka drugom kanjonu gde je Dok računao da se nešto kuva.

Bio je u pravu. Ovaj put su za „put kroz pakao“ Metjuovi ljudi izabrali baš to mesto. Pre nego što su stigli do kanjona, Holidej i njegovi ljudi su skrenuli s puta, pojahali uz tavnu padinu koja se penjala do ivice i tu se ponovo razdvojili. Gusta trava je prigušila topot njihovih konja i oni su izbili na prevoj odakle su ugledali scenu koja ih je navela da mahinalno ubace metak u cev svojih pušaka.

Ispod njih na jednoj uzanoj zaravni Vern Deker je nadzirao rad pola tuceta ljudi koji su na jednoj grubo izgrađenoj platformi od stabala gomilali velike i teške komade stena. Platformu su pridržavali podupirači za koje su bili vezani konopci čiji je drugi kraj vodio do zaravni. Očigledno da je povlačenjem konopca trebalo izvući podupirače i cela gomila stena bi se kao usov sručila na put.

Diližansa se već videla u daljini. Dolazila je njišući se, sa ljudima koji su dremali u njoj, nesvesni opasnosti koja ih je čekala.

Da li je postojala namera da se gomila kamenja sruči na diližansu ili da se njom blokira put, Holidej nije znao, ali je znao da nema vremena za gubljenje. Dao je znak Dakoti da on i „tatica“ do-

đu gore, a onda, pošto je proverio da je Klajd pored njega, sjahao i pošao niz padinu puškom na gotovs.

Osetio je da mu se pod nogom odronio jedan kamen i znao je da će kroz nekoliko sekundi Deker i njegovi ljudi biti upozoreni na njegovo prisustvo. Pošto nije bilo izbora, uspravio se i ispalio u vazduh metak iz „vinčesterke“. Ljudi na zaravni su se okrenuli kao bičem ošinuti, pogledali uz padinu i mašili se revolvera. Holidej je ubacio metak u cev i opalio istovremeno kad je metak iz Klajdove puške pogodio čoveka pored Dekera. Pogođeni je pao na leđa sa rukom na dršci revolvera. Deker je u međuvremenu izvukao revolver i Holidej je ponovo opalio. Metak je poslat tamo gde ga je Holidej uputio, tačno u cylinder Dekerovog „kolta“ i izbacio mu ga iz ruke. Ostali nisu ni pokazali volju da pripucaju, jer su „tatica“ i Dakota dojurili uz padinu.

Diližansa je u tom trenutku ulazila u kanjon. Na odjek hica, vozar je pritegao vođice, a čuvar je uzeo pušku na gotovs.

– Nastavi vožnju! – doviknuo je Holidej mašući rukom u pravcu diližanse. – Nastavi vožnju!

Vozar se nije dao dva puta moliti. Pucnuo je bičem i zaprega je odmah krenula. Videvši da će kola nesmetano proći, Deker je skočio da dohvati konopac kojim se povlačio podupirač platforme sa nagomilanim stenama. Prozrevši njegovu nameru, Holidej se otisnuo sa stene na kojoj je stajao i svom težinom gurnuo nogama Dekera u ramena. Pod težinom udara, Deker se srušio na zemlju. Holidej je odbacio pušku, priskočio ivici zaravni, dograbio konopac i bacio ga preko ivice u ambis.

Lica prljavog od prašine i izgrebanog ostrim kamenjem, Deker je polako seo i brišući nadlanicom zamazane usnice okrenuo se ka Holideju.

– Ti? Živ si? – izustio je zgranuto.

– Da, kao što vidiš, živ sam – odgovorio je Holidej mirno. – Na tvoju nesreću.

– Imaš više života nego mačka – rekao je hrapavim glasom. – Ali, ovaj put je tvojoj sreći došao kraj.

Ustao je s namerom da nasrne na Doka, ali je Klajd opalio i zrno se odbilo od kamena pored Dekerovih nogu. On je naglo zastao i okrenuvši glavu u pravcu odakle je doleteo metak, hladno pogledao Klajda. Holidej je bacio kratak pogled u kanjon i videvši da je diližansa prošla kroz opasnu zonu, podigao je ruku.

– U redu, Klajde... pusti ga. Ja ću to srediti.

Deker je sevnuo očima i zubi su mu zverski blesnuli. Procenio je da pred sobom ima žrtvu i unapred je uživao u svojoj pobedi.

– Baš bih želeo da vidim, kako ćeš me srediti. Da je Keš hteo da me sluša ti bi se već davno krčkao u paklu. Ali nikada nije kasno – dodao je nameštajući opasak.

– I ja to mislim – odgovorio je Dok. – Na moju žalost neću moći da vratim istom merom, ali...

– Nećeš ti meni ništa vratiti, pseto nalickano jer ću ti prosvirati metak kroz glavu... ako odložiš tu pušku i pružiš mi šansu.

– Da sam na tvom mestu ne bih se baš toliko grabio za to – umešao se Klajd.

– Gle, a zašto, ako mogu da pitam? – zapitao je Deker sa usiljenim osmehom na licu.

– Zato što ti je protiv Doka Holideja ta šansa ravna nuli – završio je misao Klajd.

– Dok Holidej? – Deker je se nevericom pogledao Doka. – Ti si... Dok Holidej?

– Da. I pružiću ti šansu koju si tražio... ali ne sada – rekao je Dok zastajkujući u govoru.

Deker je sa olakšanjem odahnuo. Nije mu se sviđala pomisao da se sa Holidejem pogleda preko nišana revolvera i Holidejevu odluku da ne dođe do potezanja revolvera primio je sa jedva skrivenim zadovoljstvom.

– Za sada – nastavio je Dok – prirediću ti malu vožnju... nešto manju nego ti meni. Ti sa žutom maramom – doviknuo je jednom kauboju koji je stajao pored platforme. – Uzjaši konja i dođi ovamo. Ali prethodno uzmi od Dekera moj časovnik i tabakeru.

Kauboju je nevoljno poslušao i iz Dekerovog džepa uzeo Holidejevu tabakeru i zlatan časovnik, koje je revolveraš uzeo od njega pre gonjenja u pustinji. Zatim je pošao do grupe konja vezanih iza jedne stene i uzjahavši svog konja prišao do Holideja.

– Uzmi laso i veži ga za sedlo – naredio je Dok.

Kauboju je ćutke poslušao i upitno pogledao Doka.

– Daj mi omču – rekao je Dok pruživši ruku.

Kauboju je poslušno pružio pustolovu drugi kraj lasa i ovaj je uzeo konopac i nabacio omču Dekeru preko grudi i mišica. Zategnuvši omču odmakao se od Dekera koji ga je užasnuto gledao kao da naslućuje šta namerava i pre nego što je vođa revolveraša mogao ma šta da preduzme, priskočio do kaubojevog konja, ošinio ga šakom po sapima i istovremeno ispalio u vazduh metak iz puške. Konj je poskočio kao iz katapulte izbačen a trzaj lasa oborio je Dekera na zemlju. Konj je jurnuo u bezglav trk vukući za sobom Dekera koji je odskakao od sitnih stena i kamenja kojim je bila prošarana cela padina.

– Samo nastavi tako – doviknuo je Holidej kauboju – i ne zaboravi da te imam na nišanu. Ako se zaustaviš pre nego što stigneš do puta i vratiš se nazad dobićeš metak!

Kauboju možda nije čuo sve što mu je Holidej naredio, ali je bez sumnje vrlo dobro shvatio šta je njegova namera. Mamuzajući konja kao da ga đavoli gone, a sjurio se niz padinu do puta tumbajući za sobom Dekera vezanog na kraju lasa. Šef revolveraša se okretao, valjao, odskakao kao lopta pri sudaru sa kamenjem i dizao za sobom otkinute žbunove trnja i trave. Stigavši do puta, kauboju je napravio mali krug pri čemu je zakotrljao živi teret za sobom kao na nekoj velikoj vrteški i istom brzinom vratio se do platforme na vrhu padine.

Deker je ostao da leži na zemlji, iscepanog odela, izgreban, izubijan, tek upola svestan. Stenjao je ne pokušavajući da ustane, ne pokušavajući čak ni da dignu glavu. Bio je, očigledno, ozbiljno izubijan.

– No, kako ti to izgleda? – zapitao ga je Dok prilazeći mu. – A to je samo deo onoga što si ti meni priredio.

Deker je zastenjao ali nije mogao da progovori.

Holidej je prišao Dekeru i dograbio ga za ramena. Podigao je grdosiji gornji deo tela i odvuкао ga na ivicu platforme. Sećajući se još uvek onog brutalnog vučenja od Džefrijeve kolibe do „M. M“ ranča, Holidej je gurnuo Dekera sa platforme. Teško telo je tresnulo na litiću, metar ili dva ispod platforme a onda se skotrljalo do puta, leteći katkad kroz vazduh kao krpna lutka.

Onda je preteći pogledao ljude sa „M. M“ ranča koji su čekali ispunjeni nezvesnošću.

– Vi ćete sada da uklonite ono kameenje sa platforme – rekao je i revolveraši su se zgledali. To mu nije promaklo.

– Do vraga...

– Ser! – prekinuo ga je Dok.

– Da ser – ponovio je čovek poslušno, ali je nastavio da protestuje – ta platforma se može svakog trenutka srušiti!

Deker nam je naredio da je tako napravimo!

– Taj rizik morate da preuzmete – rekao je Holidej ravnodušno. – Počnite odmah. Uklonite sve stene i kamenje i rasporedite ih po padini. Ako se ma i jedna skotrlja...

Nije do kraja izgovorio pretnju, i Metjuovi ljudi su gundajući obrisali oznojene dlanove o pantalone i oprezno zakoračili na platformu.

Holidej je seo na padinu. Jedan mali deo računa je naplaćen. Obračun je počeo.

X

Vozar „Vels Fargo“ kompanije poznat kao Skelton „Flaša“ grčevito je stiskao i gužvao šešir rukama i grizao usne zubima požutelim od duvana i alkohola. Stajao je pred pisaćim stolom Keša Metjua na „M. M“ ranču. Skeltonova nervoza nije se ispoljavala samo u tom njegovom ponašanju, već i znoju koji se slivao niz njegovo lice i naboran prljav vrat. Pred prodornim Metjuovim pogledom, Skeltonove vodnjikave oči su pobegle u stranu.

– Biće bolje za tebe da je u pitanju nešto važno, Skeltone – rekao mu je rančer kratko i odsečno. – Rečeno ti je da nikako ne dolaziš u blizinu „M. M“ ranča i da ne smeš biti viđen sa mojim ljudima.

Dok je Metju govorio, Skelton je neprestano klimao glavom. – Računao sam da bi bilo vrlo korisno za vas da što brže saznate nešto, mister Metju. Inače, nikada ne bih rizikovao da dođem ovamo.

– Pa, o čemu se radi? – presekao ga je Metju razdraženo.

– Valt Gart – zamucio je Skelton, trudeći se da nađe reči koje bi najbolje prikazale njegovo obaveštenje. – Ima

nameru da se preseli u Denver... Odmah ćim „Vels Fargo“ potpiše ugovor.

Metju je odjednom skočio na noge i svojom velikom pesnicom snažno lupio po pisaćem stolu. – Do vraga! Zar si došao ovamo samo zbog toga da bi mi to rekao?

Skelton je ustuknuo i digao ruku da bi zaštitio lice od eventualnog udarca. Progutao je uplašeno pljuvačku i sačekao da Metju završi. – Ne... nije to sve. U „Vels Fargo“ su rekli da će sigurno do kraja nedelje potpisati taj ugovor.

Metju se zainteresovao, ali uhvativši mah, Skelton je nastavio da priča kao navijen.

– Dakle, pošto je u to uveren, Gart će sledećom dilažansom poslati svoj novac i dokumente. A šalje i svoju kćerku Sjuzan. Vi znate njegovu kćer?

Metju je nastavio da s interesovanjem gleda Skeltona, ali je namrgođen, već razmišljao o obaveštenju. – Specijalna dilažansa? – zapitao je.

Skelton je odmahnuo glavom. – Ne. Sjuzan će biti običan putnik ali će putovati pod imenom Vinters. To je devojačko prezime njene majke. – Vozar je začutao i nastavio da prstima prebira zgužvan šešir. – Ovaj put sam dobio liniju za Denver i morao sam da se zakletvom obavežem na tajnost, ali, pošto smo već imali neke male poslove po pitanju voznog reda, računao sam da će vam ovo obaveštenje vredeti više od boce viskija.

Metju je kratko hladno pogledao Skeltona i nitkov je ulagujući se liznuo usne pitajući se nije li možda otišao suviše daleko. Ali, rančerove reči su ga umirile i on je odahnuo.

– Možda će biti tako. Gartov novac i njegova kći, je li? A ti si vozar?

Skelton je spremno klimnuo glavom. – Dok Holidej će biti pratilac.

Metjuove usne su se izvile u ružnu karikaturu osmeha. – To je već nešto... Vern Deker će biti mnogo zadovoljan

kad to čuje. Od sukoba sa Holidejem pre dve nedelje još nije u stanju da jaše. Dobro si učinio što si došao ovamo, Skeltone. Postaraću se da budeš nagrađen.

Skelton se nervozno nasmešio. Bio je to pohlepan i uplašen pogled izdajnika.

*

Na stanici Springtajm dilažansa za Denver zadržavala se obično pola časa, tek toliko da se promeni zaprega i putnici prezalogaje i osveže se pićem, ali i to je bilo dovoljno da Dok Holidej promeni plan i mesto čuvara dilažanse prepusti Klajdu koji je tom dilažansom došao iz Vorboneta. To se istina desilo mimo njegove volje, ali za tok događaja ta okolnost nije bila od značaja. Trebalo je da na stanici Springtajm zameni Klajda ali je tom istom dilažansom, pored Sjuzan Gart, doputovao i mister Kliv Porter, čovek sa kojim je Dok nekoliko nedelja ranije odigrao žestoku partiju pokera kojom prilikom je dobio hiljadu dolara. Čim ga je ugledao, mister Porter mu je prišao i bez okolišenja počeo.

– Aha! Najzad sam vas našao. Već sam mislio da ste se preselili u predele sa lepšom klimom.

– Za malo da se tako nešto desi – odgovorio je Holidej, setivši se svojih muka u pustari. – Malo je nedostajalo da se nađem u raju.

– Zaista? Eh, pa nisu svi ljudi blage naravi kao ja. U svakom slučaju čeka vas pakao na zemlji ako me odbijete – pripretilo je Porter.

– Moram vas odbiti jer nemam novac za tu partiju – rekao je Dok.

– Ne smeta, od Doka Holideja primiću i priznanicu – odgovorio je Kliv.

Holidej se zamislio. Dilažansa se zadržavala samo pola časa a to nije bilo dovoljno ni za zagrevanje. Ako bi se odazvao izazovu morao je računati na

dugotrajnu partiju od nekoliko časova jer je Porter bio žilav protivnik. Na drugoj strani bio je u obavezi da zameni Klajda koji je pratio dilažansu još od Saut Springsa. Springtajm je bio mesto gde se obično menjala ekipa, ali je ovoga puta vozar zamenjen još u Vorbonetu pa je na vozarskom sedištu sedeo Skelton na koga je Holidej gledao sa podozrenjem. Tim pre trebalo je da smeni već umornog Klajda. No, poziv za revanš bio je pitanje časti za svakog kockara i Holidej nije mogao da ga odbije. Na brzinu se dogovorio sa Klajdom da nastavi službu do Denvera a on je, čim je dilažansa u oblaku prašine zamakla za obližnji brežuljak, seo za sto naspram Kliva Portera. Porter je vešto izmešao karte.

– Krećemo? Čip je dolar? – rekao je.

Holidej je klimnuo glavom i presecao karte.

Porter je podelio, partneri su pogledali karte, dali prvi ulog, odbacili nepotrebne karte i uzeli svaki po dve nove, zatim na neviđeno povećali ulog na dvadeset dolara. Holidej je pogledao krajičak četvrte i pete karte; imao je triling kraljeva.

Porter je, takođe, sa uživanjem pogledao svoje karte i digao pogled do Doka. Na njegovom licu nije se videla nikakva promena ali je sjaj njegovih očiju otkrio Holideju da je Porter jak. Možda ima ful, pomislio je Dok ali je odlučio da prvu igru ne beži.

– Platilo – dočekao je spremno Porterov zahtev na pedeset dolara i položio karte na sto.

Porter je spustio svoje karte. Imao je ful dama.

Holidej se zadovoljno osmehnulo. Igra je dobro počela. Pročitao je protivnika.

Partija je nastavljena. Posle nekoliko deljenja u kojim je rezultat bio uglavnom uravnotežen, Holidej je odneo jedan krupniji pot. Zatim je ponovo na-

stalo odmeravanje snaga sa promenljivom srećom. Potom je Dok odneo još jedan pot uz pomoć karea dama, a onda je Porter uzvratio sa fulom kečeva. Posle dva časa Holidej je dobijao nekih dve stotine dolara, ali je već zarumenjeni Porter nagoveštavao da će se boriti do kraja. Bio je to izrazito tvrd i lukav kockar sa kojim nije moglo biti šale i Holidej je znao da će morati da upotrebi sve svoje znanje i veštinu da ga pobedi. Posle tri časa ishod je bio još uvek neizvestan.

Obavijeni izmaglicom duvanskog dima, partneri su nastavili igru za prestiž.

*

Umoran od dugotrajnog putovanja, Klajd je dremuckao na vozaarskom sedištu. Diližansa je tutnjala starim utabanim šumskim putem koji je vijugao kroz brda ka prevoju preko Sijere. Vozač Skelton je bez prekida pio iz zemljanog krčaga i Klajd se čudio da od pijanstva još nije pao sa sedišta. Pričalo se da Skelton bolje vozi pijan nego trezan i Klajd je sada imao priliku da se uveri da je to tačno. U svakom slučaju bez greške je vozio šestopreg uzanim planinskim putem i u kratkim intervalima prinosio usnama krčag sa viski-jem.

Klajd nije čuo pucanj. Osetio je samo udar u desnu stranu grudi koji ga je digao sa sedišta i ugledao tlo koje mu se približavalo. Zatim je došao onesvešćujući udarac. Osetio je da leti kroz vazduh i da se kotrlja a onda se sve okrenulo oko njega i utonulo u mrak.

Pre nego što se onesvestio čuo je još nekoliko pušanih hitaca i kao kroz maglu video Skeltona kako grčevito skače sa sedišta i pada pored diližanse. Posle toga sve se ugasilo.

Kada je došao svesti ugledao je neke

mutne siluete kako se odnose na njega i osetio kako mu telo razlamaju talasi žestokog bola. Pipnuo se po grudima i napičao zavoj. Bio je ranjen i neko ga je previo. Digao je pogled do zabrinutih putnika okupljenih oko njega.

Dve žene su plakale a jedan Englez u sivom polucilindru pokušavao je da ih umiri. Trgovački putnik, kauboj i ćutljivi čovek u tamnom redengotu sa malom crnom kožnom torbom koji je verovatno bio lekar, stajali su oko njega i brižno ga gledali. Čovek sa torbicom tiho je rekao.

– Budite mirni, prijatelju. Ja sam doktor Lejsi. Dobili ste metak u rebra ali srećom po vas rana je bezopasna. Bolna ali bezopasna. Izgubili ste dosta krvi ali sada je krvarenje prestalo.

– Šta se, do đavola, desilo? – zapitao je Klajd.

– Razbojnici. Napali su iz zasede.

– Kako je vozač?

– Mrtav! – odgovorio je lekar. – Jedan kuršum ga je pogodio tačno među oči.

– Grom i pakao! A... Mis Gart.

– Oteta!

– Gospode bože – uzdahnio je Klajd i ne obazirući se na lekareve opomene, pokušao da ustane. – Koliko dugo sam ležao bez svesti?

– Nešto više od jedan čas – rekao je lekar. – Ali ako ne budete mirovali, ostaćete bez svesti jednom za svagda.

– Do đavola s tim, doktore! – rekao je Klajd. – Moram da se vratim na stanicu i obavestim kompaniju. Čoveče – obratio se kauboju – osedlaj mi jednog konja iz zaprege. Pohitaj jer nemam vremena za gubljenje.

– Ali ne smeš... – zaustavio je lekar.

– Smem i moram – prekinuo ga je Klajd. – Zar ne shvatate da se radi o životu i smrti? Sjuzan Gart je u rukama bandita!

Deset minuta kasnije Klajd je jahao

putem kojim je dilažansa došla. Grčio je lice od bola ali mu je u očima sijala odlučnost. Morao je što pre stići do stanice Springtajm.

*

Dok Holidej je spustio karte na sto. Ispred njega nalazila se prilično velika gomila novca a Kliv Porter je bio malo bleđi nego na početku partije. Njegov gubitak iznosio je opet skoro hiljadu dolara, tačnije rečeno nešto preko osam stotina dolara, ali još više od toga ljutila ga je činjenica da je opet bio nadi-gran. Gledao je Holideja sa uzdržanom ljutnjom i razmišljao da li da nastavi partiju.

– Karta me očigledno neće – progovorio je na kraju.

Holidej se osmehnuo. – Karta ili nešto drugo. Ako hoćete možemo prekinuti i zakazati za...

Začutao je jer je u tom momentu kroz prozor ugledao konjanika na zape-njem konju koji se zaustavio u dvorištu. Jedva je poverovao svojim očima kada je u konjaniku prepoznao čuvara dilažanse Klajda. To je moglo da znači samo jedno: dilažansa je doživela neku nesreću.

Nekoliko sekundi kasnije u prostoru je utrčao Klajd bled i zadihan. Imao je još toliko snage da se skljioka na stolicu i bez daha izusti.

– Prepad. Napali su nas... Skelton je mrtav... Novac opljačkan.

Holidej mu je priskočio i uhvatio ga za revere jakne. – A mis Gart? Je li živa... i zdrava?

– Jeste... bar mislim... ali... – Klajd je zastao da uzme dah i nastavio. – ... ona je oteta. Razbojnici su je kidnapovali.

Holidej se sledio. – Kako se to desilo? Šta si ti radio?

– Napali su nas iz zasede. Ja sam prvi pogođen a odmah za mnom oduvali su i Skeltona – objasnio je Klajd. – Kad sam došao sebi imao sam šta da vidim. Dilažansa polomljena kao da je razneta eksplozijom, a Sjuzan Gart oteta. Saznao sam da ih je bilo pet a u gustišu pored puta možda još dvojica. Opljačkali su putnike, uzeli im novac i stvari od vrednosti a onda su eksplozivom razvalili pregradu u podu i uzeli kovčeg s novcem. Pre nego što su odjahali, njihov vođa, jedan krupan čovek, maskiran i nekako ukrućen kao da zbog neke povrede s mukom hoda, dograbio je devojkicu i digao je na konja ispred sebe. Odlazeći doviknuo je: „Recite Gartu da ne preduzima ništa dok se ne oglasimo“. Posle toga su nestali.

– Oh, bože moj, a ja sam ovde sedeo i igrao poker – jedva je prevalio Holidej preko usana. – Kakva nesreća! Nisam smeo dopustiti da se ovo dogodi! – prekorio je sebe. – Arči! – doviknuo je vlasniku stanice – ... dovedi mog konja.

Arči je odjurio ka štali a za to vreme Holidej je uzeo svoju „Vinčesterku“ i nekoliko kutija rezervnih metaka, čuturicu vode i nešto hrane. Dok se on spremao, Klajd je nemo posmatrao baš kao i Porter koji je još sedeo za stolom. Shvativši da mu duguje bar objašnjenje, Dok mu se obratio.

– Kao što vidite, g. Portere, ja moram da idem. U pitanju je život jedne žene i to je mnogo više od partije pokera.

– Naravno mister Holideje – odgovorio je Porter, skoro srećan što je našao opravdan razlog za prekid. – Ali sledeći put moraćemo da završimo partiju.

– Svakako – dobacio je Holidej izlazeći i navukavši šešir dublje na čelo stavio pušku u futrolu na sedlu i vinuo se na konja. Sekund kasnije tutnjao je putem prema brdskom prolazu.

XI

Drumski razbojници se nisu trudili da sakriju trag u planini i Holidej nije morao da hoda da bi ga pratio. To mu se nije dopadalo. Mirisalo je ili na preterano samopouzdanje ili na klopku. Ali, mada je jahao vrlo oprezno, sa „vinčesterkom“ preko kolena, spreman na svako iznenađenje, nije naišao ni na kakvu opasnost. Dosta jasan i vidljiv trag protezao se kroz planinski predeo trasom koju su obeležila divlja goveda što je ujedno bio najlakši put preko brdskih padina. Samo jednom je put skrenuo sa otvorenog terena kroz šikaru, i šumu, i Holidej je pretpostavio da je to zbog toga što je kroz šikaru vodila prečica kojom se najbrže i najlakše stizalo sa visije u ravnicu. Bio je u pravu; trag je vodio iz planine u otvorenu preriju, i pošto ga je oko pola milje pratio sa isto toliko lakoće kao u brdima, trag je odjednom nestao.

Shvatio je u tom trenutku zašto banditi nisu gubili vreme da u planini prikriju trag. Bez obzira koliko bi dobro zametnuli tragove pre ili posle, morali su izaći na otvorenu preriju. Pošto su želeli da što pre napuste brda zašto bi gubili vreme u prikrivanju traga koji je, bilo kuda pošli, na kraju vodio samo u jednom pravcu? Ali sada su tragovi bili izbrisani, a bilo je mnogo različitih pravaca kojim su banditi mogli da pođu.

Holidej je čučnuo i iz tabakere izvadio cigaru. Odbio je nekoliko dimova i osetio prijatno popuštanje živaca, slično ošamućenosti od jakog duvana. Pušio je lagano, zurio pogledom u preriju i razmišljao. Šta je, po rečima čuvara dilžanse doviknuo krupni bandit kada je odlazio sa mesta napada? „Recite Gartu da ne preduzima ništa dok mu se ne oglasimo!“ Te reči su značile da će za Sjuzan tražiti otkup. Došli su spremni, s eksplozivom kao da su znali da će mo-

rati da razbiju metalni sanduk na podu da bi se dočepali kovčezica s novcem.

Ali, otkud su znali za metalnu kasu u podu. Prvi put je kovčezic s novcem prenošen na takav način. A prema onome što su mu rekli očevici koje je našao na mestu događaja, razbojници su izgleda znali da će Sjuzan putovati dilžansom. Sve je, izgleda, bilo planirano sa kidnapovanjem devojke kao finalnim činom.

To je značilo da je neko izbrbljao tajnu. Holidej se udubio u tu mogućnost i pustio je da se razvija pomisao koja mu je iznenađa pala na pamet.

Kauboj je rekao da se vođa maskiranih napadača kretao ukrućeno kao da je patio od neke povrede ili kao da je nenaviknut na jahanje. Krupan muskulozan čovek mišićavih ramena, hrapavog glasa sa komadima flastera na licu koji su se nazirali kroz rupe otvorene za oči.

– Vern Deker! – izgovorio je Holidej glasno svoju misao. – Sto mu gromova, to je mogao biti on! – Samo bi Metju bio na dobitku ako bi oteo Sjuzan Gart! Mogao bi izvršiti pritisak na Garta da ubedi „Vels Fargo“ da digne ruke od „prečice“ preko ranča „M. M“ i da zaboravi na već preduzete zakonske akcije. A Skelton je imao više novaca za troškarenje po barovima nego obično. Dakota i Klajd su to primetili. Obojica.

Možda je Skelton izdajnik.

Razmišljao je o tome izvesno vreme zureći u otvorenu preriju. Nepunih petnaest milja daleko u pravcu jugoistoka, nalazila se severna granica „M. M“ ranča.

Bila je to sumnja, ili bolje reći slutnja koju je vredelo proveriti. Moglo mu je uštedeti mnogo vremena ili mu doneti smrt. Ali, kako se njemu činilo, imao je malo mogućnosti među kojima je mogao da bira.

Pokazao se nedovoljno oprezan na dužnosti i nedorastao obavezi koju je

sam sebi nametnuo, i ovo je bila šansa da se rehabilituje i osveti. Motao je da iskoristi tu šansu čak i po cenu toga da bude ubijen.

*

Sa svoje osmatračnice koja je nadvisivala „M. M“ ranč, Holidej je mogao da vidi sve što mu je trebalo da uveri sebe da su njegove slutnje osnovane. Pljačku dilažanse i kidnapovanje devojke izvršili su Vern Deker i neki od Metjuovih revolveraša. Ležeći opružen na travi, Holidej je rukom razdvojio grančice malog žbuna pred sobom i nastavio je da prati pogledom kako čovek, koga se on sećao po nadimku Rio, spaljuje u maloj vatri pet maski načinjenih od džakčića, džarajući pri tom vatru tankim štapom.

Video je, takođe, konje u koralu i oni su u svemu odgovarali opisu koji su dali putnici.

Trgao se kada su se vrata spavaonice otvorila i otuda šepajući izašao Vern Deker. Snažni Metjuov izvršitelj imao je zavoj preko lica i nosa polomljenog od vučenja na obronku kanjona i hramao je na levu nogu.

Holidej je otpuzao do mesta gde je stajao vezan njegov konj i iz futrole na sedlu izvukao „vinčesterku“. Proverio je da li je magacin pun, kratkim pokretom ručice ubacio metak u cev i onda dopunio magacin. Tako je na raspolaganju imao šesnaest metaka i trebalo je samo da palcem zategne kokot i pritisne obarač. Pored već punog „kolta“ popunio je i prazna mesta u svom opasaču novim mecima a sem toga, šaku metaka stavio je u džepove sakoa koji je zakopčao.

Holidej je sa puškom u ruci, pognut u struku obišao oko gomile stena. Došavši do kraja stenjara pretrčao je do nekoliko drveta jasike udaljenih manje nego

pedeset metara od kolibe. Bio je skoro stigao do cilja, kad se Deker okrenuo da bi izbegao dim koji mu je grizao oči i ugledao ga.

– Holidej! – dreknuo je vođa revolve-raša i mašio se rukom za futrolu, vadeći otuda revolver. Trčeći prema kolibi koliko je mogao, pokušavao je da palcem zapne oroz.

Rio je odbacio štap kojim je džarao vatru i zaklonivši se iza oblaka dima mašio se revolvera. Holidej je kleknuo na jedno koleno, nanišanio puškom i ispalio hitac na Dekera. Snažni revolveraš je trčao u cik cak, ciljajući, očigledno, samo na to da se dočepa zaklona zgrade.

Holidej je okrenuo pušku ka Riu koji je u međuvremenu izronio iz zaklona dima pucajući što je mogao brže na iznenađenog neprijatelja.

Holidej je munjevito ubacio metak u cev i opalio dva hica. Metak je pogodio Ria u skoku, tako da je ponet silinom zaleta teško tresnuo na zemlju, napravio još jedan salto i zaustavio se na leđima ruku i nogu raširenih kao da će da poleti. Nije se više ni pomakao.

Holidej je preneo nišan na Dekera koga je od vrata brvnare delilo poslednjih nekoliko koraka. Revolveraš je uleteo na vrata, a metak ispaljen za njim odvalio je nekoliko iveraka sa do-vratka.

Holidej je istog trenutka skočio i potrčao ka kolibi. Dok je trčao, čuo je kako Deker pokušava da zalupi vrata i da bi ga sprečio da to učini, opalio je jedan za drugim četiri hica. Na rasušenim vratima ukazale su se četiri rupe od kuršuma, a odmah zatim Dok je stigao do ulaza i okrećući levo rame napred, svom snagom nalegao na vrata. Vrata su trenutak izdržala pritisak, a onda su se s treskom otvorila i raspala u komade, uz lomnjavu i krcanje polutrulog rasušenog drveta.

Začuo je prigušeno stenjanje i ugledao Dekera koji se, odgurnut vratima, teturao kroz odaju. Šef revolveraša je povratio ravnotežu i podigao revolver s namerom da puca.

Holidej je skočio ustranu, naslonio se leđima na zid kolibe i opalio iz puške, pre nego što je Deker uspeo da nanišani. Tresak puške je zaglušujuće odjeknuo u maloj prostoriji i od udara taneta Deker je poskočio kao dignut nevidljivom džinovskom rukom. Neskladno raširenih ruku, preleteo je pola prostorije, naseo na masivan drveni sto i kliznuo sa njega na pod oborivši pri tome jednu stolicu. Ostao je da leži opružen potrbuške, stežući i dalje u ruci dršku revolvera.

Holidej je hitro pristupio i nogom hitnuo revolver iz Dekerove ruke. Držeći uperenu pušku na desetak santimetara od njegove glave, sagnuo se i slobodnom rukom okrenuo Dekera na leđa. Revolveraš je još bio živ, ali smrtno ranjen u grudima. Iz grla mu je dopiralo krkljavo disanje, a niz usne mu se slivao tanak mlaz krvi.

– Devojka, Dekere! – zapitao je Holidej zadihano, savlađujući bol od rane. – Gde je devojka?

Deker je digao pogled poluukočenih očiju, zakašljao se, ali nije ništa odgovorio. Tek kada ga je Holidej prodrmusao i ponovo upitao, Deker je prokrkljao. – Idi... u... pakao! – i ponovo se zakašljao pljujući krv.

Holidej se uspravio, ostao nekoliko trenutaka gledajući ga, a onda izašao u dvorište. Ali, ni od Ria nije bilo nikakve koristi. Ležao je mrtav, pogođen sa dva metka u srcu. Holidej se osvrnuo po dvorištu i pogledao u pravcu Metjuove kuće. Tamo je vrvelo od ljudi jer su svakako čuli pucnjavu. Pokušati prodor u tom pravcu bilo bi samoubistvo, a Dok je bio siguran da su otmičri tamo odveli Sjuzan.

Ako nešto pokuša, biće sam protiv stotinu pušaka.

Ali, morao se naći neki način da se devojka spase pre nego što je Metju učini neko zlo. Morao je postojati neki način.

Umorno je uzjahao svog konja i poterao ga u trk. Morao je pobeći odavde a onda smisliti neki plan.

XII

Vajbonet, dva dana kasnije.

Dakota Hejns i „Tatica“ Moran su se pripremali da izvrše smenu na dilažansi za El Paso, kad je u kancelariji kompanije „Vels Fargo“ nastao pakao. Neuobičajeno za njega, Gart je govorio povišenim tonom, skoro vikao, što se nikada ranije nije dogodilo. „Tatica“ i Dakota su se zgledali i obratili pažnju da razumeju Gartove reči.

– Ne prihvatom nikakva izvinjenja, Holideje. Vi ste znali šta vam je dužnost i znali ste da je ta vožnja za Denver specijalan zadatak. U kolima su bili moja kći i moj novac. I šta je bilo? Niste sačuvali ni jedno ni drugo.

Holidej je s mukom obuzdavao ljutnju. Nikada nikome nije dopuštao da tim tonom razgovara s njim, ali je razumeo starčev bes. Njegov gubitak bio je ogroman, a na drugoj strani bio je svestan svoje krivice.

– Nije fer da me tako optužujete, mister Garte. Niko nije mogao da pretpostavi šta će se desiti. Uostalom, Klajd je bio na dužnosti, a Klajd nije mačji kašalj.

– Nije mačji kašalj ali je bio umoran! I naravno da mu je pažnja popustila. A što se tiče toga da li je neko mogao da pretpostavi šta će se desiti, ja kažem da je mogao... i to onaj ko je otkucao šta dilažansa nosi...

– Ako mislite na Skeltona...

– Ne, ne mislim na Skeltona. Sumnjali smo na njega da je Metjuov doušnik ali je njegova smrt dokaz da to nije tačno. Niko ne bi ubio svog doušnika i time sebe lišio budućih informacija. Izdajnik je neki drugi... – rekao je Gart i upiljio se u Holideja. – Možda neko ko je izbegao da bude u kolima u momentu napada.

Holidej se uzdržao da ne odbrusi Gartu i smireno zapitao. – Vi očigledno ciljate na mene, mister Garte. Ali budi-mo razumni. Šta bih ja dobio ako bih počeo da duvam u istu tikvu sa Metjuom?

– Šta biste dobili? Otkuda ja mogu da znam kakvu ste vi pogodbu mogli zaključiti s njim? Možda vam je obećao lavovski deo plena. U svakom slučaju ja sam u životu video svašta i znam da svaki čovek ima svoju cenu.

– Ne baš svaki mister Garte – prime-tio je Holidej zamišljeno.

– Ja nisam žutokljunac Holideje, znam šta novac može da uradi. Uostalom, možda Metju uopšte nije umešan u prepad. Možda ste to organizovali vi i Deker i možda ste se vi na kraju otarasili jednog saučesnika i sve uzeli za sebe. Kada su pare u pitanju sve je moguće!

Holidej je pobledео od ljutine i namrš-tio se. – Do vraga, Garte, vi zaista pre-terujete. Odlazim da ne bih i ja pao u vatru i vratiću se kad se ohladite.

Vrata poslovnice su bila širom otvo-rena i Holidej je žustro pošao. Ali, Gart se kao munja ustremio za njim dogra-bio ga za ruku i okrenuo ga ka sebi...

– Stanite! Nikuda nećete otići nego u zatvor! Nećete otići odavde mister, ne tako lako kao što mislite! – Vas dvojica... „taticе“, Moran i Dakota. Držite ovog čoveka na nišanu i zatvorite ga negde dok ne dođe šerif ili neki rendžer. Odmah ću ih pozvati...

Holidej je istrgao ruku i u nedoumici

pogledao dvojicu stražara. – Lud je – rekao je.

– Držite ga! To je naređenje! – Povi-kao je Gart i pružio ruku da ponovo uhvati Holideja. Ovaj se okrenuo, uda-rio Garta po ispruženoj ruci i snažno ga odgurnuo od sebe. Starac se zateturio do zida, udario glavom i ošamućen kli-znuo na pod. Pošavši da se udalji, Holi-dej je sa rukom na dršci revolvera od-merio „taticu“ i Dakotu.

– Ne mešajte se! – Rekao je kratko.

– Grom i pakao, Dok, nije trebalo da budete toliko grubi sa starim! – Pobu-nio se Moran. – Uznemiren je zbog Sju-zan, za ime božje. To morate da razu-mete.

– Nemam nameru da stojim i da slu-šam kako me neko vređa, bez obzira ko je taj! – Holidej je munjevito izvukao revolver iz futrole i uperio ga ka Dako-tu. Zapeo je oroz toliko brzo da se nije čulo metalno „klik“ – Ne čini to! Ako si čuo za mene, onda znaš da sa mnom ne-ma šale!

Dakotina ruka je lagano klizila po stolu ka njegovoj kratkoj dvocevki koja je tamo stajala, ali je na Holidejevo na-ređenje zastala kao skamenjena. Vre-bajući pogledom, pratio je svaki pokret visokog crnokosog kockara.

– Bežanjem ćete samo pogoršati svoj položaj, Holideje – rekao je „tatica“.

– To ti u svakom slučaju neće valjati – pridružio se Dakota „taticinom“ mišljenju.

– Valjalo ili ne, nemam nameru da stojim i čekam da me nazivaju ružnim imenima i hapse – uzvratio je Dok uz-mičući ka vratima.

Dakota je nasrnuo na Holideja, ali je ovaj uzmakao korak unazad i kratko ošinio Dakotu revolverom po glavi, tačno iznad uha. Uz prigušen jauk pra-tilac dilažanse je pao na kolena i ostao ošamućen u tom položaju, jedva uspe-vajući da ne padne. Iz male ogrébotine

na slepoočnici curila mu je krv. Holidej je uperio pištolj na Morana koji je bio zakoračio ka njemu i „tatica“ je stao.

– Odbaci revolver, „tatic“ – naredio je Holidej. I njegov stariji kolega je uzdahnuo, odmahnuo glavom i otkopčao opasač sa revolverima. Dok se to odigravalo, Valt Gart je s mukom ustao sa poda kao da je polupijan, ali ga Dok nije ni pogledao. Izašao je iz odaje i zalupio vrata sa sobom.

– Za njim! – Viknuo je Gart i dograbio Dakotinu skraćenu dvocevku, ali se sudario sa „taticom“ koji je potrčao da dograbi revolver koji je ležao na podu. Sudarili su se ponovo kad su pokušali da obidu ošamućenog Dakotu, ali su na kraju ukrštajući u žurbi ruke uspeali da otvore vrata i istrče na trem. Pognut uz konjski vrat, Holidej je već bio odmakao do pola dužine ulice. U trenutku kada je Gart ispalio obe cevi dvocevki, Dok se osvrnuo i ispalio iznad njegove glave dva metka. Od grmljavine dvocevke prozori su zazvečali, ali je Holidej već bio van domašaja.

„Tatica“ Moran je spustio revolver ne ispalivši nijedan metak i Holidej je nestao iza ugla ulice.

– Zašto nisi pucao? – Zapitao je Gart.

– Do đavola, Volte, sve se odigralo vrlo brzo. I ne mogu da zamislim da bi Holidej...

Iz poslovnice je, držeći se za glavu i posrćući, izgegao Dakota, a odnekuda je dotrčao i detektiv Džim Hjum sa revolverom u ruci. Pogledao je upitno Garta.

– Holidej – rekao je Gart kratko. – Bili ste u pravu, Džime. On je, sasvim sigurno, umešan u otmicu.

– To ne mogu da verujem – rekao je „tatica“. – A ti, Dakota?

Dakota je protrljao čvoragu na glavi. – Možda ne bih ni ja verovao da me nije mlatnuo. Međutim, on je to učinio i po-

begao, a mi stojimo ovde i mlatimo praznu slamu.

– Ne brini, uhvatićemo ga – rekao je Džim Hjum. – Već dvojica odmah formirajte poteru. – Pogledao je Garta. – Nije trebalo da dozvolite da vama ovladaju ljutina i očajanje, Volte. Da ste se uzdržali, on bi sada bio naš. Ovako ste ga upozorili.

„Tatica“ i Dakota su se zabrinuto zgledali, a onda su udaljili još uvek ispunjeni nevericom i zbunjeni Holidejevim neočekivanim bekstvom.

Hjum i Gart su se vratili u magacin „Vels Fargo“ da sledeću diližansu pripreme za put.

*

– Ali... ja... jednostavno, ne razumem šta se desilo, Dok! – rekla je očigledno očajna Meri Samers, žureći zbunjeno u Holideja. – Otkluda vi ovde, sami bez vaše diližanse? I čemu tolika žurba? Zašto tražite da tata i ja lažemo svakoga ko nešto upita za vas? Zašto to važi čak i za ljude iz našeg preduzeća?

– Ne mogu sada da vam objašnjavam. Ali, moram da dobijem odmornog konja i nešto hrane i municije. I jednu dodatnu čuturicu za vodu ako imate.

– Hmm, pogodili ste da dođete u vrlo nezgodno vreme, Dok – rekla je Meri, još uvek se mršteći. – Baš očekujemo da nam stignu poručene namirnice te su naše rezerve male. Ista je stvar i sa municijom. I u najbolje vreme tata nije držao veliku količinu metaka.

– Do vraga, ali ja moram da imam to što sam vam rekao i to brzo! – presekao je Dok.

– Koji je đavo ušao u vas, Dok? – zapitala je Meri. – Nervozni ste i na kraju nerava od umora. Vama treba odmor i opuštanje i zašto ne biste ostali kod nas neko vreme?

– Nemam vremena za odmor! – progundao je Holidej. – A gde je Džed?

– Dva konja su odlutala u preriju, pa je pošao da ih potraži. Ali, Dok, zar ne možete da mi kažete...

– Rekao sam vam ono što želim da kažem. To je sve što nameravam da vam saopštim. Mogu da dodam samo da nepravdu i vređanje neću da trpim ni od koga pa ni od Volta Garta.

Veoma bled, a tako je izgledao samo kad je vrlo ljut, Dok je prošao pored devojke i ušao u kuhinju. Dograbio je već skoro praznu vrećicu brašna i nepažljivo izručio ostatak brašna u jednu šerpu. Zatim je u vrećicu počeo da trpa konzerve, tek rasečen hleb, nešto kafe, šećera i poslednji komad slanine koji je našao. Dodao je tome nekoliko jaja, krompire i šargarepe.

Meri se pojavila na vratima. Bez reči je posmatrala šta radi, ne verujući svojim očima da dobro vidi.

– Rekla sam vam da nemam dovoljno hrane! – rekla je kratko prilazeći mu. – Šta vi zamišljate da imate pravo da uradite?

Holidej ju je zadržao rukom i oštro pogledao. – Sklonite se Meri, pitanje je života i smrti... i časti!

Otvorio je ormar i otuda izvadio tri kutije municije. Iz jedne kutije prosulo se nekoliko komada, ali on na to nije obratio pažnju. Uklonio je devojkicu rukom, trudeći se očigledno da ne bude grub, i izašao u dvorište. Tamo je skinuo sedlo sa svog konja pokrivenog penom i poneo ga, držeći u drugoj ruci vrećicu sa hranom, ka koralu sa konjima. Još uvek ne verujući svojim očima, Meri je pošla za njim, ne preuzimajući ništa da ga spreči, da odabere i osedla jednog snažnog mrkog pastuva. Bio je to konj njenog oca, najbolji koga su na stanici imali.

– Ako uzmete tog konja, tužiću vas vlastima kao konjokradicu – doviknula mu je.

Holidej se glasno nasmejao. – To mi je poslednja briga! – Okrenuo se u sedlu i dobacio joj umirujući osmeh. – Ima mnogo stvari koje ne biste mogli da shvatite i zato vam sad ništa ne govorim. Ali, pošto se može desiti da se više nikada ne vidimo zapamtite dobro u vašoj maloj slatkoj glavi da Dok Holidej nije nevaljalac i da nikada nije bio niti će biti pljačkaš... Iako na glavi ima mnogo drugih grehova... i... – zastao je malo – Nemojte me se sećati po zlu, ako to možete!

– Holideje! – Meri je potrčala da uhvati vođice njegovog konja, jer je Dok već polazio. – Za ime božje, stanite!

Holidej je zario pete mrkovu u slabine i konj je iz mesta jurnuo u pun trk. Sva očajna, pobrkanih misli, ne znajući da li da se na Doka ljuti ili da ga žali, Meri je utrčala u kuću i dograbila tešku pušku „šarpovku“ koja je visila na zidu iznad vrata. Sa puškom u ruci izašla je na trem i pogledala za Dokom koji je brzo odmicao.

Podigla je pušku do ramena, a onda je spustila.

– Šta se do vraga ovde događa? Ko je to odjahao na mom mrkovu?

Na glas svog oca, Meri se trгла. Džed Samers se pojavio iza ugla zgrade vodeći dva odlutala konja. Pogledala je zaprepašćeno svoju kćer. Ona je, pak, odbacila pušku i potrčala mu u susret, šireći ruke kao bespomoćno dete. Stigavši do njega, čvrsto ga je zagrlila.

– Šta je Meri? – izustio je zadihano. – Šta se desilo kćeri moja?

Glasom isprekidanim jecajima, devojka je počela da govori. – Nećeš moći da poveruješ. Ni ja ne bih mogla, da nisam čula sopstvenim ušima i videla svojim očima. Holidej... Ne razumem kako se desilo... ali, nekako se ipak desilo. Holidej... je postao... zao!

*

Dok Holidej je jahao svog mrkova laganim kasom. Bio je vrlo oprezan jer se nalazio na zemljištu „M. M“ ranča kuda ga je vodio njegov smeo i lukav plan.

Kad je odjeknuo pucanj, bio je iznenađen samo utoliko što je tane proletelo iznad njegove glave. Skrenuo je mrkova s puta i zaustavio ga iza jednog kedra. Našavši se u zaklonu, ubacio je metak u cev svoje „vinčesterke“ i ispalio hitac u pravcu stena, odakle je smatrao da je tane doletelo. Čuo je kako se tane odbilo od stene, a odmah zatim odjeknula su još četiri hica i tanad su se zarila u stablo, zasipajući Doka komadićima iverki. On se okrenuo na sedlu, hitrim pokretom ubacio nov metak i cev i ugledao dvojicu koji su, držeći ga na nišanu, izlazili iza žbunja.

– Ruke uvis! – naredio je jedan od njih. – Lagano i bez podvale... i drži ruke dalje od oroza i obarača.

Pretpostavljajući da su strelci postavljeni svuda oko njega, Holidej je učinio kao što mu je naređeno. Namrgođenih lica, busijaši su prišli Holideju i jedan od njih je pružio ruku i izvukao mu revolver iz futrole.

– Pruži pušku – naredio je držeći uperen revolver. – Ali, drži je za cev. Pazi, ne igraj se, revolver je pun i lako pali – dodao je.

Holidej je poslušao i pružio pušku čoveku koji mu je uzeo revolver. Meksikanac za koga će Holidej kasnije saznati da se zove Paskal, obratio se jednom od ljudi koji su ga pratili, omalenom čoveku bez jednog uha.

– Hauvi, dovedi konje. Povešćemo senjor Holideja na ranč. Gazda će sigurno hteti da ga vidi... Karlose, zaveži mu ruke za sedlo.

Kada je jedan kauboj sa sombrerom na glavi zakoračio prema Holideju, iz-

vlačeći iz pojasa podugačak komad kaišasto isečene kože, Dok se trgao.

– Ne pokušavaj ništa, senjor – upozorio ga je Paskal odmerenim glasom. – Ne želimo da te ubijemo.

Ozbiljnog izraza lica, Holidej je dopustio Karlosu da mu veže ruke za jebuku sedla. Deset minuta kasnije, mrkov je kasao ka udaljenoj kući na ranču „M. M“, vezan za Paskalovog konja. Karlos i ostali ljudi iz zasede pratili su ih sa strane i pozadi kao straža.

Pre nego što su stigli do velike glavne zgrade sa dva usputna osmatračka mesta, pridružila su im se još dva stražara. Jednog od njih, melez je poslao da obavesti Metjua o njegovom dolasku.

Kada su ujahali u dvorište ranča, Metju ih je sačekao na pokrivenom tremu. Pušio je tanak tompus dok je naslonjen na jedan stub i ruke zakačene za nisko opasani opasač revolvera posmatrao Holideja koji se približavao. Dim se kolutao oko Metjuove glave, dok mu je cigara žareći se dogorevala u rukama prekrštenim na grudima.

Grupa je zastala ispred trema.

– Drago mi je što se ponovo vidimo, Holidej – rekao je.

– Čini mi se da ti ne nedostaje iskrenost – uzvratilo je Holidej i Metju se muklo nasmejao.

Iznenada se cigarilos spustio ka Holidejevim vezanim rukama i njegovo lice se zgrčilo, jer je Metju užareni vrh pritisnuo na голу kožu. Holidej se ugrizao za usnu i prigušio jauk.

– Šta kog vraga ti tražiš na mom ranču? – zapitao je Metju sečući glasom. – I ne pričaj mi neke gluposti. Hoću da čujem istinu, ili ću te upotrebiti umesto pepeljare. Jasno?

– Nemam šta da krijem – rekao je Holidej. – To vidiš i po tome što sam išao ne skrivajući se.

– O tome bih baš hteo nešto da saznam. Zašto bi ti bio toliko lud da otvo-

reno dođeš na moj ranč. Ti znaš da ovde nisi dobrodošao.

– Stvar je prosta. Računao sam da ćeš me možda prikriti.

Metju je nabrao obrve i dobacio kratk pogled melezu Meksikancu. Očigledno da je bio zbunjen i Holidej je očekivao šta će učiniti. Nije se nadao da će ga melez, nestrpiljiv da posluša svog gazdu, svom snagom ošamariti po licu. Od udarca, Holidej je izgubio ravnotežu i zamalo pao iz sedla. Metju je ležerno pružio ruku i gurnuo zarobljenika nazad u sedlo.

– Budi malo jasniji, mister – rekao je ozbiljno. – I ne pokušavaj da od mene praviš budalu.

– Rekao sam ti da sam pobegao ovamo i to je tačno. Zbog poslednje pljačke i kidnapovanja, imao sam vrlo neugodan razgovor sa Gartom i ljudima iz „Vels Fargo“. Optužili su me da sam ja pomogao da prepad uspe.

Metju se nasmejao. – Gle, gle. To i ne bi bilo nemoguće. Pričaj dalje.

– Sasvim razumljivo, Gart je bio mnogo pogođen gubitkom kćeri i novca. To je ceo njegov imetak. Gart je odnekuda izvukao zaključak da sam ja bio u dosluhu sa Dekerom i da sam ga ja ucmeкао da ne bih morao da delim plen.

– Oh, ho, taj Gart nije ograničen. Ume da razmišlja i poznaje ljudsku prirodu. – Pljesnuo se Metju po bedru. – I dalje...

– Nije važno šta smo sve posle razgovarali, tek, Gart i ja smo se posvađali, došlo je do teških reči, i on je pozvao svoje ljude da me razoružaju i pritvore. Hteo je da pozove rendžere. Morao sam da pobegnem iz grada, ispraćen kuršumima. Kad sam zašao na pašnjake, napali su me tvoji ljudi.

Metju je razmišljao o ovome što mu je Dok rekao, očigledno sumnjajući u njegove reči. – A zašto si se, pored toliko

drugih mesta na Zapadu uputio baš ovamo?

Holidej je neodređeno slegnuo ramenima. – Sticajem okolnosti ili igrom sudbine, našao sam se na istoj strani s tobom, pa sam računao, da ako sam već optužen za pomaganje u prepadu i ako sam zbog toga navukao sebi na vrat „Vels Fargo“, a možda i rendžere, zašto da se onda i stvarno ne udružim s tobom? Ti imaš na svom platnom spisku blizu sto plaćenika.

– Tačno tako. Samo, u tom računu ima jedna pogreška, Holideje – rekao je Metju ozbiljno. – Ja ne želim da se udružim s tobom. Mi nismo nikakvi prijatelji niti jedan drugom nešto dugujemo. Šta više, ti imaš dosta razloga da me mrziš.

– Ako misliš na ono trvenje koje smo pre dva meseca imali zbog bodljikave žice, to je bilo upereno uglavnom protiv Dekera... a s njim sam raščistio račune.

– To svakako jesi – složio se Metju – i zbog toga sam baš i mislio da ćeš i sa mnom hteti raščišćavanje računa. Znaš, ja sam bio onaj ko te je naterao da pređeš pustaru bez hrane, vode i odeće.

– Tražio sam priliku da se sretnem s tobom i sredim račune, Metju – priznao je Holidej s izrazom neskrivene otvorenosti na licu. – Ali, u ovom momentu imam više neprilika nego što mi je potrebno.

Keš Metju je protrljao šakama vrh brade. Očigledno da je bio zbunjen Dokovim ubedljivim izlaganjem. Pogledao je upitno Meksikanca kao da od njega očekuje savet, ali je melez samo učinio vodoravan pokret šakom preko grla.

Značenje tog pokreta bilo je sasvim jasno.

Ali, Metju je razmišljao, grickao usne i na kraju odmahnuo glavom. Ustezao se da to naredi. Sada kad je Deker mrtav, bio mu je potrebno tvrd i odluč-

čan čovek, koji bi mogao da drži na uzdi bandu revolveraša, neko koga bi oni uvažavali zbog toga što je suroviji i bezobzirniji nego što bi oni ikada mogli da budu.

– Dakle, šta si odlučio, Metju – upitao je Dok nestrpljivo. – Ako Gart pozove rendžere u pomoć, ovako izgubljen trenutak može skupo da me košta.

Metju je razmišljao još nekoliko trenutaka, a onda se obratio Meksikancu. – Zatvori ga u podrum, Paskale... veži mu ruke i noge. Posle toga prošetaj se malo do Ajron Ridža i Vorboneta i proveri šta je istina u njegovoj priči.

– Hej, čekaj malo! – usprotivio se Holidej. – Nećeš me zadržati ovde u zatvoru...

Metju ga je ošinio pogledom. – Zaveži! – Dreknuo je rančer. – Vodi ga, Paskale.

Meksikanac je klimnuo glavom, potegao vođice mrkovu i poveo ga preko dvorišta ka podrumu za ostavljanje krompira.

Holidej nije rekao više ni reči. Odlučio je da sačeka razvoj događaja.

*

Dok je praćen ćutljivim i prašinom pokrivenim Paskalom koračao preko dvorišta ka velikoj zgradi ranča, Holidej je trljao podnadule i ukružene članke na rukama. Meksikanac je pre nekoliko minuta ušao kod njega u podrum gde je bio zatvoren i nožem mu prerezao veze. Ne progovorivši ni reč, podigao je Holideja na noge i pokretom glave pokazao mu prema stepenicama koje su vodile naviše, na zaslepljujuću svetlost dana.

Od konopca koji su mu dva dana čvrsto stezali noge i ruke i sprečavali normalan krvotok, udovi su ga boleli i noge su ga jedva držale, a izašavši iz mračnog podruma na svetlost sunčanog dana, bolno je zatreptao. Paskal je, kako se činilo, bio rđavo raspoložen i grubo je gurnuo Holideja kada se ovaj zateturao nastojeći da normalno hoda.

Kada su stigli do stepenika preko koga se stupalo na trem pred zgradom, Holidej je ponovo osećao da su ruke njegove, mada su mu noge još podrhtavale kao da su od gume.

Kada je stupio nogom na prvi stepenik, Holidej se izenada okrenuo i svom snagom zario pesnicu usred Paskalovog lica. Zaprepašćeni melez se zateturao nekoliko koraka unazad, mašući rukama da bi održao ravnotežu, dok mu je iz nozdrva bljunula krv. Uspeo je da ne padne, ali je ostao nesiguran na nogama. Treptao je da bi iz očiju odagnao suze bola i zaprepašćenja.

Tek što se pribrao, Paskal je sevnuo očima i ruka mu je poletela ka nožu zadenutom za pojas. Holidej, međutim, nije čekao da ga Paskal napadne, već je hitro priskočio i zadao mu udarac u lice, od koga je Meksikanac skoro odleteo unazad nekoliko metara.

Paskal je svom težinom tresnuo na zemlju, prevrnuo se na lice i ostao tako da leži. Kad se Holidej okrenuo, pogled mu se zaustavio na cevi Metjuovog zapetog „kolta“. Krupni rančer je stajao na ulazu u kuću.

– Dugovao sam mu nešto – rekao je Holidej mirno i očešavši se o rančera, ušao u njegovu kancelariju. Hteo je da zadrži inicijativu i ne dozvoli protivniku da se pribere.

Metju je sačekao dok su dvojica kaubojizašla iz spavaonice i pomogli ošamućenom i okrvavljenom Meksikancu da ustane. Zatim se okrenuo i ušao u svoj kabinet još uvek držeći šestometak u ruci.

Džordžijanac je mirno sedeo i tvrdim, strpljivim ali nedokučivim pogledom posmatrao rančera.

– Dakle – rekao je Metju posle kraćeg ćutanja. – Paskal je proverio sve u vezi s tobom, Holideje. Izgleda da za „Vels Fargo“ kompaniju vrediš 800 dolara. Toliko je visoka ucena za tvoju glavu... živu ili mrtvu. Rendžeri te traže zbog krađe konja, pljačke... verovatno da

misle na hranu i municiju koju si uzeo na Ajron Ridžu... pretnja oružjem, pokušaj ubistva... to valjda misle na hice koje si ispalio na Volta Garta i... zbog sumnje da si učestvovao u kidnapovanju. Nisu baš mnogo prijateljski nastrojeni prema tebi, ortače.

Holidej nije rekao ništa.

Metju je lagano odmahnuo glavom. – Mnogi će pokušati da zarade tih osam stotina zelembača, ako mene pitaš.

– Mogao sam sve to da ti kažem i bez tri dana tamnovanja u onom prokletom zagušljivom podrumu. Nisam morao tamo da ležim vezan na gomilama krompira i luka.

Metju se jedva primetno osmehnuo. – Čuj, čoveče, hoću da ti kažem nešto. Proverio sam te, a ipak nisam siguran da sam te pročitao. To što se odigralo ne liči na mister Holideja, džentlmena revolveraša i kockara. Ja sam i ranije čuo za tebe, a sada sam se prisetio nekih novinskih članaka i priča koje su se o tebi pričale od Džordžije do Kalifornije. Ne odgovara tvom stilu da pucaš na starog prijatelja i da se nasilnički ponašaš prema ljudima koji su ti spasili život, naročito ako je jedno do tih žena... mlada i lepa žena. – Metju je značajno zastao i jedva primetno se nasmešio.

Holidej je i dalje ćutao i mirno odmevao rančera.

– Da, da – nastavio je Metju sada sasvim ozbiljnog izraza lica. – Pokazao si da si čovek od principa, da načelno stojiš na strani zakona. A čovek ne menja lako svoje principe i ne postaje preko noći nešto sasvim drugo od onoga što je bio juče.

– Sem ukoliko nije na to primoran – rekao je Dok. – A ja sam bio primoran. Prateći Dekerov i Riov trag, rizikovao sam da padnem mrtav. Kod kolibe gde sam ih zatekao došlo je do pucnjave u kojoj sam opet mogao da izgubim život. I šta sam za to dobio? Optužbu i pretnju da ću biti zatvoren i predat rendžerima... Zaključio sam da je to previše i

**TRENUTKE ODMORA
PROVEDITE UZ
NAŠA ZABAVNA
IZDANJA**

• Ljubavni •

romani

Svakog utorka

LJUBAVNI VIKEND ROMAN

Svi pisci sveta

Svakog petka

Genke

Svakog 7. u mesecu

**VANREDNI
LJUBAVNI ROMAN**

Svakog 3. u mesecu

Svake druge subote

LJUBAVNA PRIČA

kad su se moji bivši drugovi i poslodavac isprečili na mom putu, ja sam pribegao sili. Promenio sam se. U stvari, nisam se ni promenio ako baš hoćeš, jer je pravda na mojoj strani. Jednostavno, nisam hteo da plaćam račune za tuđu glupost. To je prosto, Metju.

Rančer je dugo gledao u oči Holideja, sa čijeg ozbiljnog lica nije silazio izraz tvrdokorne nepomirljivosti. Najzad je klimnuo glavom i spustio revolver.

– U redu, Holideje. Ne mogu da dokučim zašto bi dopao tih neprilika da tako nije htela sudbina. U neku ruku, ja sam razlog što si ostao bez posla i zato ću ti pomoći. Možeš dobiti mesto Verna Dekera.

– Odgovara mi. Pogotovu ako budem mogao da uzvratim šamar „Vels Fargu“ i Voltu Gartu.

Metju ga je pogledao. – Možda bi se to moglo udesiti. Kakav šamar si imao na umu?

Holidej je učinio neodređeni pokret ramenima. – Iste onakve si već izvodio. Razna zavatlavanja sa kolima i putnicima na prelici, zasede...

– Niko ne može da dokaže da smo mi to činili – prekinuo ga je rančer odsečno.

– Čuj, Metju, ako smo se dogovorili da radim za tebe, onda treba da se ostaviš svih tih izmotavanja. Znam da su tvoji ljudi napali diližansu, mene ranili i ote! Sjuzan... Deker i Rio su to izveli... Prema tome, ne izigravaj sa mnom nedužno optuženog. Jasno? Ako u mene nemaš apsolutno poverenje zaboravićemo na naš sporazum i ja ću otići svojim putem.

– Nisi u situaciji da stvari tako postavljaš! – protestovao je Metju.

Holidej se jedva primetno osmehnuo, hitro ustao sa stolice, digao je iza leđa vešt看 pokretom ruke i okrenuvši noge stolice ka Metjuu prikovao ga uza zid. Slobodnom rukom izvukao mu je revolver iz futrole, a onda se odmakao i pustio stolicu.

– Misliš li i sada da nisam? – rekao je Dok zapinjući oroz revolvera.

Metju je suvim jezikom liznuo još suvlje usne. – Pretpostavljao sam da nećeš tako lako zaboraviti onaj prelazak preko pustinje i ostalo!

Holidej je ležerno slegnuo ramenima. – Mogu da zaboravim ako ne pokušaš da od mene praviš budalu.

U tom trenutku, na tremu su se začuli nečiji žurni koraci i Holidej se povukao leđima bliže zidu, odakle je mogao da drži na oku i ulaz na vrata i Metjua. Tek što je to učinio, vrata kabineta su se s treskom otvorila i kroz njih je, držeći zapet revolver u ruci, nesigurnim korakom ušao Paskal naduvenog, izgrebanog i krvavim mrljama išaranog lica. Ugledavši Holideja, sevnuo je zubima kao zver i okrenuo revolver pokazajući jasno šta namerava.

Dva revolvera su skoro istovremeno grunula i Meksikanac je, kao oduvan vetrom, odbačen sa vrata u prašinu gde je ostao da leži zgrčen.

Holidej je kroz barutni dim pogledao Metjua koji se dizao sa poda gde se bacio da bi izbegao zalutale kuršume. Očistio je rukom prašinu sa odela i ozbiljno pogledao Holideja.

– Po svemu izgleda da će biti bolje da te uzmem... inače ću izgubiti sve svoje najbolje ljude – rekao je pomirljivo.

XIII

Holidej je klimnuo glavom, pogledao kroz vrata u dvorište odakle su iz štale i spavaonice trčali Metjuovi ljudi i okupljali se oko mrtvog Meksikanca. Revolverom koji se još pušio, mahnuo je prema Metjuu.

– Uzeću svoje oružje – rekao je.

Metju je klimnuo glavom, prišao jednom ormaru ugrađenom u zidu i otključao ga. Predao je Holideju najpre njegov „linkoln“ sa drškom od slonove kosti koji se u rančеровом posedu nalazio još od dana kada je pustolova poslao u

pustaru. Holidej ga je uzeo i pogladio rukom, proverio da li je pun i stavio ga u futrolu. Tek onda je vratio rančev revolver na pisaći sto.

– Dakle? Jesi li spreman da mi poklo-niš puno poverenje, ili da se gubim odavde?

– Zašto se žuriš? – zapitao je rančersumnjičavo, prilazeći otvorenim vratima. Obuhvatio je jednim pogledom ljude okupljene oko terase. – Sve je u redu momci. Mali nespornost i buka ni oko čega. Ovo je Džon Holidej.

Okupljeni ljudi su podozrivo zurili u Holideja i Metju. Neki su ćutke klimnuli glavom.

– Nas dvojica imamo nešto da rešimo – nastavio je Metju. – Neka neko odnese i sahrani Paskala. Ostali neka se vrate na svoj uobičajeni posao.

Zatvorio je vrata i vratio se u kabinet.

– Kao što rekoh, Holideje, zbog čega žuriš da saznaš neke stvari?

– Jednostavno zbog toga, što ne želim da se slepo uplićem u nešto i to je sve. Možeš da počneš time što ćeš mi reći da za Dekerovog prepada na diližansu, pljačke Gartonovog novca i odvođenja njegove kćeri stojiš ti.

Metju se to nije dopalo. Pitanje je bio suviše otvoreno. Ustezao se da otvoreno prizna nešto što bi ga moglo povezati sa zločinom. No, znao je da Holidej nije budala i što je još važnije, malo je zazirao od plavookog kockara čiju je hrabrost imao prilike da proveriti.

– Dakle? – podsetio ga je Holidej da još uvek čeka odgovor.

Metju se naoko mrzovoljno okrenuo ka prozoru, vadeći iz džepa maramicu. Hteo je da dobije u vremenu.

– Pa dobro, da kažem. Imali smo neki mali sporazum s onim pijanim vozarom – izustio je najzad.

– Skeltonom? – zapitao je Holidej.

– Da. On nas je obavestio da će u diližansi za Denver biti novčana pošiljka i Gartova kći.

– I za svoj trud i rizik Skelton je dobio metak u čelo.

Metju je slegnuo ramenima. – Znaš da se pijancu ne može verovati.

– A šta je sa devojkom? Jesi li je već vratio Gartu ili je još uvek držiš?

Metju se dvoumio još uvek nepoverljivo, ali je na kraju rekao. – Još je kod mene.

– Zbog čega, do đavola? – zapitao je Holidej. – U odnetom kovčežiću bio je skoro sav njegov novac.

– Pomoću nje ću naterati Gartu da utiče na „Vels Fargo“ da izmeni trasu vožnje i da obilazi moju zemlju. Nateraću ih da odustanu od sudske akcije. Ne želim da preko mog ranča prolazi neki javni put, to neka ti bude jasno.

– Tvoja je stvar ali, ako baš hoćeš, ne razumem tvoj stav. „Vels Fargo“ bi ti platio za upotrebu prekog puta.

– To nije dovoljno. Ako izgubim to parče zemlje, moj posed će biti presečen na dva dela, a ako kompanija put ogradi žicom, to će onemogućiti mojoj stoci da ide na zimske pašnjake. To će me, dalje, primorati da angažujem još veći broj kauboja nego što ih sada imam i... Do vraga, zar je potrebno da ti baš sve ispričam. Važno je da mi je to zemljište potrebno i nameravam da ga po svaku cenu zadržim.

– Gde je devojka?

Metju je lagano odmahnuo glavom. – To ti neću reći. Nemam toliko poverenja u tebe...

Holidej se jedva primetno osmehnuo. – Nisam na to ni računao.

Istog trenutka kada je to rekao, revolver mu se našao u ruci čvrsto uperen na Metju, i začulo se „klik“ od zapinjavanja oroza. Metju se sledio i lagano digao ruke iznad glave. Holidej mu je prišao, izvukao mu revolver iz futrole i spustio ga na pisaći sto.

– Bio sam, dakle, u pravu! – rekao je Metju, dišući ubrzano. – Sve je podvala.

Holidej više nije nalazio za potrebno da poriče. Igra se morala nastaviti otvorenih karata. Bila je to jedina šansa da bi se smela ispustiti.

– Glupo sam uleteo kao da sam početnik – grizao je Metju usne.

– Nije tvoja krivica. Sve se savršeno uklapalo.

– Znam! – procedio je jetko Metju.

– Moj plan je uspeo i ja sam došao tamo gde sam želeo.

– Ali, još nisi našao devojkicu – predložio mu je Metju crven u licu od ljutine.

– Niti ćeš je naći!

– To ćemo videti!

Holidej je natraške došao do vrata i okrenuo ključ. Zatim je lagano digao „kolt“ i nanišanio na Metjua. Ovaj ga je gledao pravo u oči ne pokazajući ni trunku straha.

– Nećeš me ubiti, Holideje. Ne, jer to bi bilo hladnokrvno ubistvo sa predumišljajem, a ti to nećeš da učiniš.

„Kolt“ je grmnuo, prozorska okna su zazvečala, a Metju je kriknuo i desnom rukom stisnuo levu šaku prosviranu tanelom. Džordžijanac je nemilosrdno ponovo zapeo oroz. Kada je cev revolvera po drugi put upravljena prema njemu, Metju se nemoćno naslonio na pisaći sto.

Očima razrogačenim od straha, gledao je kako Holidej lagano pritiska obarač. „Kolt“ je po drugi put grmnuo i Metju je stenjući pao na pisaći sto. Iz probušenog desnog uha krv je potekla niz vrat i poprskala ga po ramenu i rukavu košulje.

Videvši da po treći put zapinje oroz, prestravljen je pogledao Holideja.

– Levo koleno – rekao je Holidej nezainteresovano glasom od čije hladnoće je podilazila jeza. Digao je lagano cev revolvera u pravcu Metjuovog kolena.

Metju je progutao pljuvačku, jer se na vratima začulo užurbano lupanje. Njegovi ljudi su glasno pitali da li je unutra sve u redu.

– Reci im – naredio je Holidej i Metju se nije dvomio da poslušao.

– Sve je u redu – izustio je bez daha. – Holidej mi je samo pokazao nekoliko trikova sa revolverom... Sve je u redu – ponovio je još jednom. – Vratite se na svoj posao. Kad mi budete potrebni pozvaću vas.

Holidej je klimnuo glavom u znak da je zadovoljan Metjuovim rečima. Izgleda da su objašnjenjem bili zadovoljni i Metjuovi ljudi jer se lupanje utišalo i na tremu su se začuli odjeci mnogih koraka koji su se udaljavali.

Kada je ponovo nastala tišina, Holidej se ponovo obratio Metjuu. – Još uvek stoji ono što sam rekao. Levo koleno.

Pri tom je polako digao cev „kolta“ do visine kolena.

– Gospode bože, stani! – zavapio je Metju. – Nemoj praviti bogalja od mene... nemoj, Holideje. Ona prokleta devojkica nije vredna toga!

Holidej je klimnuo glavom. – Slažem se s tobom. I zato brzo reci gde se nalazi.

– Ovde. Ona je u ovoj kući. Gore na tavanu...

– Biće bolje za tebe ako je zaista tu – rekao je Holidej i spustio kokot revolvera. – Ako si me slagao, teško tebi. Imam u revolveru više metaka nego ti udova.

– Tu je... nisam te slagao, časna reč. – Skinuo je sa vrata maramu i obavio njome razmrskanu levu šaku. No, uprkos cmizdravom držanju, pokušao je da preti. – Znaj samo da ti ovo neće doneti ništa dobro. Nećeš uspeti da pobegneš sa ranča.

– Uspeću, pošto ćeš ti jahati pored mene – rekao je Holidej i uhvativši Metjua za ramena, grubo ga okrenuo ka vratima. – Sad pazi dobro kako se vladaš. Otvori vrata i pođi polako ispred mene ka tavanu. Na prvi znak bilo kakve opasnosti dobićeš kuršum u bubrege.

Metju je mizerno klimnuo glavom da je razumeo i otključao vrata.

– Sjuzan?! – povikao je Holidej kada

su ušli u hol. – Sjuzan Gart!?!... To sam ja, Džon Holidej... javite se.

Umesto odgovora, iznad glave je začuo prigušeno lupanje. Pretpostavio je da je Sjuzan čula i da lupa vezanim nogama o pod tavana. Bila je dakle živa i zdrava. Trebalo je samo doći do nje. Holidej je prislonio cev revolvera ispod Metjuovog zdravog uha.

– Pokaži mi kako se penje na tavan... polako... i bez trikova... ili ću ti prosuti mozak...

Metju je progutao knedlu i žurno klimnuo glavom. Bio je pobeđen i što je najvažnije, on je to dobro znao. Ovaj prokleti kockar došao mu je glave. Sada se gorko kajao što ga nije uklonio s puta kada ga je imao u rukama. Njegova želja da sebe i svoje plaćenike zadovolji svirepim lovom na čoveka u pustinji strostruko mu se osvetila.

*

Sjuzan Gart nije bila najbolja jahačica u Teksasu, ali je stisnula zube, i uhvatila se čvrsto rukama za sedlo dok su jahali kroz neravan i krševit predeo negde na granici prerije i pustare. Osećala se jedno od znoja i prljavštine nahvatane za vreme dugotrajnog zatočeništva na tavanu. Doživljeno iskustvo strahovito je potreslo i srušilo sve njene predstave o časti, poštenju i ljudskom karakteru. Od tog iskustva lice joj je bilo izbrazdano tragovima suza, ali je uprkos tome držala glavu visoko dignutu. Prema duševnim patnjama, fizičke neugodnosti izazvane jahanjem jednog snažnog tovarnog konja sa ranča „M. M.“ bile su pravo rajsko uživanje.

Holidej je jahao pored nje, a sa njegove druge strane i malo napred jahao je Metju, siv u licu od bola ranjene leve ruke zavučene u otkopčanu otvor košulje. Na uhu i vratu crnela se sasušena krasta krvi, a lice mu je bilo ozbiljno i ukrućeno.

**TRENTUTKE ODMORA
PROVEDITE UZ
NAŠA ZABAVNA
IZDANJA**

• Ljubavni •

romani

Svakog utorka

LJUBAVNI VIKEND ROMAN

Svi pisci sveta

Svakog petka

Genke

Svakog 7. u mesecu

**VANREDNI
LJUBAVNI ROMAN**

Svakog 3. u mesecu

Svake druge subote

LJUBAVNA PRIČA

– Odmorićemo se na onom prevoju – rekao je Holidej pokazajući rukom u pravcu jednog brda.

– Hvala bogu – rekla je Sjuzan umorno.

Dok su se Metju i devojka odmarali na zemlji, Holidej se popeo na jednu stenu sa koje se pružao vidik na širok predeo i pogledao u pravcu odakle su došli. Na dosta velikom odstojanju, kao što je i očekivao, ugledao je oblak koji je mogao poticati samo od grupe konjanika.

Metjuovi revolveraši su mu bili na tragu.

Verovatno da im se neće približiti toliko da ugroze Metjuovu bezbednost, ali će ih pratiti celim putem, vrebajući priliku da se umešaju. Mora da ih je Metju dobro plaćao, čim su ih tako nepomirljivo pratili.

Procenivši situaciju, Holidej je sišao sa vrha stene i vratio se do mesta gde su se rančer i devojka odmarali. Devojka je, očigledno, ulagala veliki voljni napor da savlada fizičku klonulost. Holidej je zaključio da će malo grubosti pomoći da se otrgne.

– Ustajte – rekao je i bez najmanje etikecije – povukao je Sjuzan za ruku i digao je na noge. – Penjite se na konja. Polazimo.

– Ali... – zaustila je Sjuzan.

– Nema nikakvih ali... – presekao ju je Dok. – Da ste zapalili vatru i zagrejali vodu, mogli smo nešto da prezagajimo, ali, sada ne možemo da se time gnjavimo. Jahaćemo do zalaska sunca, pa ćemo onda nešto pojesti i nastaviti da jašemo celu noć.

– Ali je ne mogu da izdržim da jašem celu noć – rekla je devojka.

Holidej nije ništa odgovorio. Prazno raspravljanje nije odgovaralo njegovoj naravi. Jednostavno ju je dograbio rukama oko pojasa i digao je na konja. No, istog trenutka se okrenuo, jer je čuo da mu Metju prilazi s leđa. Za tren oka

u ruci mu se našao zapet revolver i Metju je zastao sa visoko zamahnutom desnom rukom. U stisnutoj šaci držao je kamen veličine pomorandže. Videvši uperen i zapet revolver stisnuo je usne, pustio da mu kamen ispadne iz ruke i pošao ka svom konju. Stajao je neko vreme pre nego što se popeo u sedlo, a onda se obratio svom čuvaru.

– Zašto ne digneš ruke od toga poduhvata, Holideje? Mogao bi u najmanju ruku da me pustiš. Ja bih bio zadovoljan da se lepo vratim na moj ranč i ne bih vas gonio. To bi bilo najbolje za sve nas.

– Huh! – Odhuknuo je Holidej kroz nos i to je bilo sve što je rekao na Metjuov predlog. Stavio je revolver u futrolu i bacio se na leđa svog riđana. Namestivši se u sedlu, pogledao je Metjua.

– Vodim te da te predam šerifu, Metju. Optužen si za pljačku dilažanse i kidnapovanje. To je dovoljno da dobiješ bar petnaest godina ako nisi znao... kreći!

Naterao je svog konja na Metjuovog i životinja je krenula. Zatim je skinuo šešir i lako šljepnuo Sjuzaninog konja po sapima. Lagano kasom pojahali su niz padinu ka pustinji.

XIV

Sutradan poslepodne prispeli su u stanicu na Ajron Ridžu na konjima okupanim u znoju i peni, a i sami toliko umorni od putovanja da su se ljuljali u sedlu. Kada je grupica sa Holidejem na čelu ujahala u dvorište poštanske stanice, Meri i Džed Samers su istrčali iz kuće. Pomogli su umornoj Sjuzan da siđe iz sedla i Meri je odvela u kuću. Holidej je ukrućeno sjahao, klimnuo glavom Džedu i dao znak Metjuu da i on sjaše, što je ovaj bez reči poslušao.

– Žao mi je što ću ti navaliti neprilike na leđa, ali za petama su nam Metjuovi

revolveraši. Mislim da će stići ovamo pre zalaska sunca... možda i ranije. Sve zavisi od toga koliko brzo će naći naš trag u pustari. Imaš li neko mesto gde mogu da ga zatvorim? – Pri tom je glavom pokazao na Metjua.

Džed se počeo šakom po bradi što je obično činio kada je u nedoumici. – Ona mala odaja pored štala što služi za alat ima dosta čvrstu bravu na vratima... mogao bi tamo. Čuj, ono što si izveo to je bila samo podvala, je li? Sve vreme si bio na našoj strani, zar nije tako?

– Kasnije ću ti objasniti, Džede. Hoćeš li da uzmeš svoj revolver za svaki slučaj, i smestiš Metjua u njegov privremeni zatvor.

– Naravno!

Džed je žurno ušao u kuću, uzeo svoju dvocevku i vratio se bez zadržanja do mesta gde je na najnižoj pregradi koral sedeo Metju. Munuo je rančera vrhom puščane cevi dajući mu time znak da ustane i poterao ga preko dvorišta u pravcu štale u maloj odaji za alat.

Holidej je u međuvremenu rasedlao konje i odveo ih iza stanične zgrade. Iz futrole na sedlu uzeo je svoju „vinčesterku“ s ugrađivanom posvetom i svu rezervnu municiju koju je imao u bisagama. Tako naoružan, uputio se ka zgradi gde su se nalazile Sjuzan i Meri.

Tek što je spustio ruku na kvaku, s druge strane dvorišta, otuda gde se nalazila štala i odelenje za alat, začuo se glasan povik.

– Čuvaj se, Holideje!

Bio je to glas Džeda Samersa. Stari se pojavio na vratima štale nesiguran na nogama, krvlju oblivenog lica i glave, mašući mahnito rukama.

Odmah zatim, Holidej je ugledao i Metjua. Ovaj je istrčao na glavna štalska vrata sa Džedovom dvocevkom u zdravoj ruci. Pokušao je da nanišani. Holidej se pružio po daskama patosa-

nom tremu i gromki pucanj dvocevke zaglušio je praskavo lomljenje dasaka i prozorskog okna. Otkotrljao se po drvenom podu, u kotrljanju potegao revolver i pre nego što je Metju uspeo da jednom rukom, koja mu je preostala, zapne oroz na drugoj cevi, Dok je nanišao i opalio.

„Kolt“ je grmnuo kao grom istog trenutka kada je i Metju pritisnuo obarač. Pucnji su se slili u jedan, ali je samo Holidejev kuršum pogodio cilj. Teško tane pogodio je rančera posred lica, a puška, već upola podignuta ka Holideju, zaigrala je u Metjuovoj ruci i snop olovnih kugli digao je uvis komad štalskog krova.

To je bio poslednji Metjuov hitac. Pao je na zemlju i ostao da leži nepomičan.

Holidej se uspravio i pošao ka Džedu koji je još stajao kod ugla štale i rukom opipavao posekotinu na glavi. Krv mu je još curila i on se bolno mrštio.

– Ne znam kako da ti se izvinim, Dok. Uhvatio me je u nebudnosti; dok sam otključavao vrata, on mi je otpozadi nabio glavu uz zid...

– Nemoj se pravdati, možda je ovako najbolje – rekao je Holidej bacivši još jedan pogled na mrtvog rančera. – Pošto je Metju mrtav sve će biti mnogo jednostavnije. Njegovi ljudi nemaju objektivnog razloga za sukob sa nama. Kada saznaju da više nije živ, verovatno će se razići svaki na svoju stranu...

Pogledao je Džeda i Meri. – Sve je završeno... srećno završeno.

Meri je oborila oči. – Sve vreme ste nas obmanjivali, mister Holideje.

– To je bio plan. Šta sam mogao... Morao sam da odigram svoju ulogu.

– Šta je s novcem mister Garta? – Upitao je Džed Samers.

– Tu je, u bisagama. Ali ćemo njegove ljude, kada dođu ovamo, ostaviti u uverenju da je novac još uvek na ranču. To će za njih biti još jedan dodatni razlog

da se vrate nazad i nas ostave na miru. – Pogledao je Sjuzan i tiho rekao. – Mnogo lako se demoralizira. Čini mi se da je više devojka za grad nego za život na Zapadu.

Meri Samers se blago nasmešila. – Pa, mi devojke sa Zapada smo prilično čvrste i odlučne, ali ne verujem da bih ja mogla da prođem kroz sve što je ona prošla i da to na mene ne ostavi nikakvog traga...

Holidej je klimnuo glavom. – Hajdemo unutra – rekao je Holidej – treba da se pripremimo, jer će gonjoci uskoro stići.

Okrenuli su se i svi zajedno ušli u zgradu zidanu u meksikanskom stilu.

*

Dva časa kasnije, pred sam zalazak sunca, kada se senke rugobno izdužene šarale zagrejano tle, oblačić prašine na horizontu najavio je dolazak gonilaca. Nepunih pola časa kasnije grupa konjanika se zaustavila na puškomet daleko od stanice. Posle kraćeg dogovora konjanici su sjahali, razdvojili se u strelce i u širokom lancu opkolili postaju. Spremali su se za napad.

Holidej je stajao pored prozora zaklonjen iza debelog zida od balvana. Nije strahovao od ishoda, iako je gonilaca bilo bar dvadesetak. Čekao je mirno da se pojave kada će neminovno doći do raspleta situacije.

Nije morao dugo da čeka. Posle petnaestak minuta večernju tišinu promolio je pucanj i tane se zarilo u brvno pored Holidejeve glave.

– Hej, Holideje! – začuo se glas, koji Dok nije prepoznao. – Opkoljeni ste i nemate kuda. Zato predlažem sporazum. Predaj nam gazdu, a ti se nosi u pakao ili drugde, gde ti je želja.

– Nemoguće! – odgovorio je Dok posle trenutka ćutanja.

– Onda će vam ova stanica biti svima grobnica. Ti si sam a nas je dvadesetorica. Toliki broj je prevelik čak i za tebe – doviknuo je glas sa zlobnim podsmehom.

– Rekao sam nemoguće, ali ne zbog toga što ne prihvatom vaš predlog već što je to stvarno nemoguće – uzvratio je Dok.

Na drugoj strani je trajalo kratko ćutanje, a onda se glas ponovo javio samo sada znatno oštrije. – Slušaj mister, ne zaviljavaj nas tvojim mudrostima, nego nam predaj gazdu... inače...

– Rekoh vam da bih to rado učinio, ali ne mogu. Morali biste ga sami uzeti.

– Kako? Je li ranjen?

– Ne. Mrtav je! – mirno je objavio Dok. Među opsađivačima je zavladała tišina. – To je neka podvala, ne verujemo ti! – javio se najzad isti glas.

– Verovali ili ne, tako je. Eno ga leži u dvorištu. Ako je on živ, onda je živ i moj čukundeda. Proverite.

Opet kratka stanka. – Daješ reč da nećeš pucati.

– Dajem – kratko je doviknuo Dok.

Na drugoj strani je nastalo komešanje i iza jedne naslage drva bojažljivo se pojavio revolveraš sa nasumce uperenom puškom u ruci. Idući oprezno korak po korak, prišao je mrtvom Metjuu neprirodno opruženom na zemlji. Došavši do njega, pružio je ruku i opipao mu je puls.

– Hej Bak! – doviknuo je uspravivši se – tačno je. Gazda je mrtav.

– Jesi li siguran?

– Siguran nego šta. Ovakav kakav je, vredi samo lešinarima.

Izvidnik se žurno vratio u zaklon iza gomile drva, u među opsađenima je nastalo komešanje i žagor. Onda se opet javio Bak.

– Čuj, Holideje, pošto je gazda mrtav, mi protiv tebe nemamo ništa. Vi ste sredili vaše račune. Ali, ima jedno.

– Šta?

– Metju nam nije isplatio plate za poslednje dve nedelje. Pošto je mrtav, neće nam ni isplatiti. O tome nisi vodio računa kada si ga ubio.

– Ne, zaista nisam – složio se Dok.

– E pa, onda isplati njegov dug i slobođan si da ideš kuda hoćeš – doviknuo je Bak.

– To neće ići. I kad bih hteo ne bih mogao, jer nemam toliko novca.

Revolveraši su zažagorili i začulo se nekoliko sočnih psovki. Ali, Holidej je nadjačao galamu. – Ali, imam predlog.

– Nisu nam potrebni predlozi nego novac, „kučkin sine“. Znaj da ćemo te sklapirati.

– Imam predlog koji je isto što i novac.

– Nema nijednog predloga koji vredi kao gotov novac, ali, ipak reci – prihvaćaje je Bak diskusiju.

– Vaš gazda je mrtav, to je tačno. Ali, na onaj svet nije poneo novac koji je opijačkao. Ta lova je još uvek na ranču.

Zavladalo je ćutanje. Očigledno da nijedan od revolveraša nije pre toga došao na ideju da se isplati iz Metjuove zaostavštine. Mogućnost da se dočepaju dela Metjuovog novca, zapalila je duhove i među opsađivačima je nastala gužva. Svako je želeo da se što pre vrati na ranč i uzme ono što mu pripada, a ako je moguće i više, čak mnogo više. Na kraju, oni su velikim delom zaslužni što se Metju dočepao nekog novca, pa je bilo pravo da učestvuju u podeli plena.

Pet minuta kasnije, topot kopita brojnih konja objavio je odlazak revolveraša. Oblačić prašine na horizontu označio je da je opasnost prestala. Na postaji je izvesno vreme vladala tišina. Onda je Džed gromko podvrisnuo i priskoćio vratima. No, Holidej ga je zadržao.

– Stani malo.

– Zašto? – začudio se Džed. – Pa, otišli su.

– Možda nisu svi. Treba proveriti. Vi ostanite tu, a ja ću procunjati okolo.

Holidej je odškrinuo zadnja vrata i šmugnuo iza jednog bureta sa vodom, a onda dalje ka gomili naslaganih drva. Oprezno, korak po korak obišao je dvorište, koral i bližu okolinu stanice. Nigde nije našao nikoga. Revolveraši su bili otišli.

Holidej je mahnuo rukom prema stanici. U večernjoj tišini zvonko je odjeknuo njegov zadovoljan glas. – Možete izaći. Vazduh je čist!

XV

Na Holidejevo zadovoljstvo Volt Gart je insistirao da predaja čeka na iznos od 1.000 dolara i zahvalnost za učinjene usluge bude javna i da se svečanost održi u gradskoj većnici u Vorbonetu. Holidej nije voleo veliki publicitet i teško mu je pao kratak govor koji je tom prilikom morao da održi. Ali još teži mu je bio razgovor sa Džimom Hjumom koji mu je prišao čim je sišao sa govornice.

– Izveli ste veliki podvig Holideje – rekao je pripaljujući cigaru. – Vodili ste posao baš kao što je trebalo. Niste gubili vreme, preduzeli ste korake koje je trebalo preduzeti i nadmudrili ste protivnika. U centrali su vrlo zadovoljni i načinom kako ste obavili zadatak, jednom reći zadovoljni su vama.

– Da. To potvrđuje ček koji sam dobio – rekao je Holidej mirno.

– Ne bi trebalo da to bude poslednji koji ste dobili za ovakve poslove.

Holidej ga je pogledao upitno.

– Vi ste suviše sposobni da biste ostali običan pratilac dilijanase. Nama su za detektivsku službu potrebni ljudi kao što ste vi, odlučni, brzi na revolveru, vešti u svakom pogledu. Hteli bismo da pređete u detektive. Verovatno da biste proputovali širom zemlje, svuda gde nam

se ukaže potreba. Neću da vas obmanjujem. To je težak posao. Nekoliko naših ljudi dobilo je metak u leđa. Ali, dosta dobro se plaća i... pa možete misliti da sam ćaknut, ali zabavan je za čoveka koji voli da luta. A koliko sam čuo, vi niste od onih koji dugo ostaju na istom mestu.

Holidej je ćutke klimnuo glavom.

– Pa, šta kažete? – zapitao je Hjum.

– Razmisliću malo – rekao je Holidej gledajući ga pravo u oči. – Predlog je primamljiv, samo što ja nisam čovek koji voli da se obavezuje. Više bi mi odgovaralo nešto gde bih sam mogao da odlučujem šta da radim. Ja sam strogi individualista. U svakom slučaju, reći ću vam uskoro šta sam odlučio. Važi?

Hjum je klimnuo glavom i udaljio se.

Dok Holidej je, međutim, znao da neće prihvatiti Hjumovu ponudu. Zaposlenje u kompaniji „Vels Fargo“ bilo je za njega samo sredstvo da izravna račune sa čovekom koji mu je nanео зло, a taj posao bio je završen. Posle mesec dana pokoravanja režimu obaveza i poslušnosti želeo je da slobodno kao ptica poleti u nove nepoznate krajeve. Već sutra nameravao je da to i učini.

*

Volt Gart i njegova kći Sjuzan nastanili su se u Denveru gde je stari nastavio da piše, prepisuje i dopisuje svoju „Istoriju transporta na Divljem zapadu“ do čijeg objavljivanja će proći dosta godina. Detektiv Hjum je i dalje uporno tragao za Crnim Bartom i uzgred hvatao sitne lopove i pljačkaše kojih je bilo i biće dokle god postoje dilijanسه. Meri Samers se posle igranke u gradskoj većnici u Vorbonetu vratila kući zamišljena i potištena. Predano je radila i pomagala ocu, ali se na njenom licu retko video osmeh. Trebalo je da prođe pune dve godine da se uda za jednog drvodelju koji ju je uporno saletao.

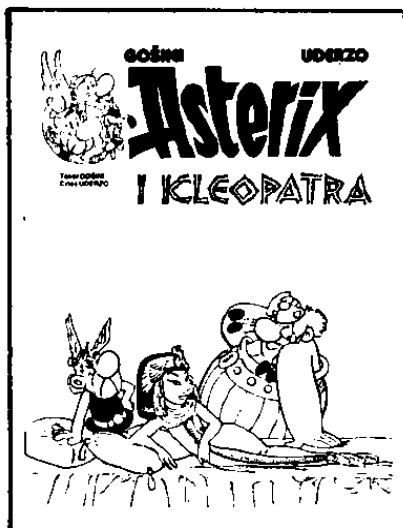
Najzad je uspeo a pored Meri dobio je i Džedovo mesto upravnika postaje.

Što se tiče Doka Holideja, sve je ostalo po starom. Ponekad, se čulo da je ovde ili onde, širom zemlje, od Nju Orleansa do San Franciska. Poneki putnik bi za vreme predaha u stanici znao da ispriča o nekom njegovom dvoboju, obračunu, ili herojskom delu, ali sam Holidej, iako večiti putnik, nikada više nije kročio na Ajron Ridž.

Želeo je da padne u zaborav.

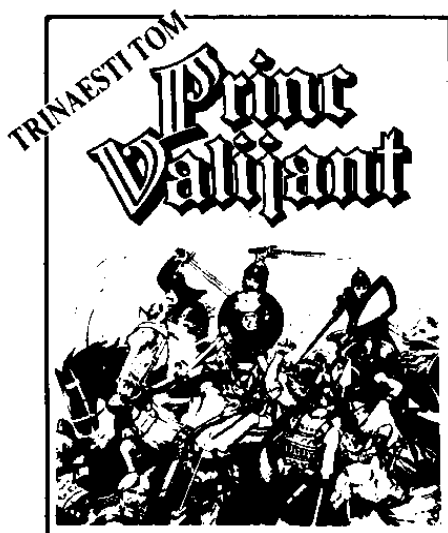
KRAJ

POZIV NA PRETPLATU! USKORO IZLAZE IZ ŠTAMPE NOVI STRIP-ALBUMI!

OBE KNJIGE ŠTAMPANE SU U BOJI I U TVRDOM SU POVEZU!
PRETPLATNA CENA OD 220 din. PO KNJIZI VAŽI DO 20. MAJA 1991. GODINE!
CENA U KNJIŽARSKOJ PRODAJI BIĆE ZNATNO VEĆA!

USKORO IZLAZI IZ ŠTAMPE

PRETPLATNA CENA OD
380 din.

VAŽI DO 20. MAJA 1991.

ZAINTERESOVANI MOGU
DA SE OBRATE
NA NAŠU ADRESU,
NAKON ČEGA ĆE DOBITI
ODGOVARAJUĆU
UPLATNICU!

FORUM-MARKETPRINT,
(za Milana Kiša), Radnička 32,
PP 22, 21102 NOVI SAD

**TRENUTKE
ODMORA
PROVEDITE UZ
NAŠA
ZABAVNA
IZDANJA**

• **Strip** •
romani
Svakog prvog utorka
Stripoteka

• **Ljubavni** •
romani
Svakog utorka
LJUBAVNI VIKEND ROMAN
 Svi pisci sveta
Svakog petka
Senke
Svakog 7. u mesecu
**VANREDNI
LJUBAVNI ROMAN**
Svakog 3. u mesecu

Svake druge subote
LJUBAVNA PRIČA

• **Vestern** •
romani
Svakog 5. u mesecu
**DICK
HOLMES**
Svakog 8. u mesecu
SEJN
Svakog 4. u mesecu
**DENART VEST
SERIE**
GREG WINKER LEGENDA DIVLJEG ZAPADA